

EDITORIAL

Emil Proșcan

OCTOMBRIE DIN NOI

Oare a câta toamnă este cea de acum, de pe pământ? Ce legături și ce influențe există între ea și sufletul oamenilor? Tristețea ei este partea de suferință a oamenilor sau invers?

Toamnă, oameni, gânduri și multă tăcere! Frunzele își tipă în toate culorile lumii moartea, desăvârșind, cu fast, tabloul clasic al tristeții dincolo de orice fereastră. Durerea s-a domesticit în privirile oamenilor! Măinile își exersează inutilitatea în buzunare cârpite. Se deapănă în șoaptă amintiri despre zâmbet, degetul arătător este și el încovoiat, adevărul are alzheimer, păsările călătoare din lipsa sârmelor de telegraf sau din alte lipsuri, au renunțat la ritualul raidurilor de rămas bun.

Este și în oameni o toamnă profundă din toate punctele de vedere. Cauza se află mult mai departe de complicitatea celor care au participat la înfrigurarea ei. Ură, dispreț, răutate și tot ce îi caracterizează pe cei ce ne fură și ne jecmănesc. Nici acum după ce ne-au luat aproape tot și ne-au făcut datori pe mai multe generații, nu suntem lăsați în pace.

Credința mea este că țara în care încă mai locuim a primit dintotdeauna un asemenea tratament, dar, de fiecare dată, s-au ivit calitățile extraordinare pe care poporul nostru le are. Nu vor putea să ne distrugă! Niciodată! Pentru simplul și suficientul motiv că în noi, și mai

ales în cei dinaintea noastră, se află un felul dumnezeiesc de a fi! Cinste, corectitudine, bunătate, răbdare, înțelegere, îngăduință, duioșie, sensibilitate, lacrimă adevărată, zâmbet adevărat, dragoste pentru copaci, pământ, animale, oameni..., bunătate, înțelegere, bunătate, înțelegere.... Acesta este adevărul despre poporul din care facem parte!

Când spun „poporul nostru” mă refer la cei născuți în arealul în care noi acum locuim și care au reușit să rămână puri! „Ion” îl numesc pe omul țaran român, adică cel din care ne tragem!

Propovăduitorii răului și nedreptății sunt îngroziți de puterea noastră de dănuire. Mă doare tot ce i se-ntâmplă poporului nostru! Vine o vreme când zbciumul întrebărilor despre viață se liniștește! Nu din cauza oboselii sau a plictisului. Nici din cauza resemnării. Speranța își cere drepturile fundamentale. Noi știm asta și nu ne putem minți la infinit.

Îmi pasă de lumile caselor pe lângă care trec! Îmi pasă de copaci, de munți, de ape, de păsări, de mâinile crăpate, de ochii în care se ascund lacrimi! Îmi pasă de tot ce este în suferință. Simt că tot ce există are legătură cu mine și că trebuie să ne pese!

Țara noastră, de mai mult timp, e pusă la stâlpul infamiei și îmi pasă până la însângereare de batjocura ce cu consecvență i se aduce. La fel se întâmplă și poporului meu. Sunt multe motive care mă îndreptățesc să cred că Dumnezeu ne-a dat la naștere multe din darurile Sale. Când mă gândesc la Ion, țaranul român, imblânzitorul pământului, al codrilor, al animalelor, păsărilor, când mă gândesc la minunile ieșite din palmele și sufletul lui, când mă gândesc la privirea lui secătuită de lacrimi și la

multele-i suferinți pe nedrept îndurate, mă apucă o dorință nebună de a căuta un vârf de munte și de acolo de sus să-L rog pe Dumnezeu, măcar pentru o zi, să renunțe la „legea liberului arbitru” și să spună lumii câte ceva despre noi, despre menirea noastră, despre ceea ce ni se întâmplă! Atât, doar: să spună! Nu e vorba numai de umiliința prin care trecem noi acum, ci de batjocorirea virtuților tuturor celor dinaintea noastră. Nu am cotropit nici un popor, ne pasă de durerea celui de lângă noi, singurul fel de a răspunde nedreptăților fiind acela de a întoarce și celălalt obraz! Adevărurile despre noi, despre istoria noastră, despre personalitatea și valorile noastre spirituale, sunt ascunse ori distruse.

Poporul nostru, vinovat de a nu avea vinovății, poate fi model de înțelepciune și dreptă trăire, pentru oricare altul. Plecărilor în masă ale specialiștilor și mai ales ale tinerilor sunt motivate nu numai de sărăcia în care am fost aduși, dar și de necunoașterea adevărului despre noi.

William Schiller, arheolog american, în urma unor numeroase studii și cercetări, declara: „Civilizația s-a născut, acum 13-15 mii de ani, acolo unde trăiește astăzi poporul roman, răspândindu-se apoi atât spre răsărit cât și spre apus!”. Profesorul peruan **Daniel Ruzo**, doctor, arhitect, filozof, istoric, scriitor, antropolog și cercetător al monumentelor megalitice de pretutindeni, în 1968 comunica lumii marea sa descoperire: „Carpații sunt o regiune a lumii unde este situat centrul European al celei mai vechi culturi cunoscute la ora actuală!”

Mă doare această toamnă în neputința mea de a mă bucura, dar mă gândesc la Dumnezeu, la adevărul suprem ce trebuie să guverneze viața și încerc să sper!

Lucian Mănăilescu

Neguri și vămi
(În memoria mamei)

Hai să ne îmbrăcăm trecutul în odăjdii. Să fie sărbătoare pentru muțenia ta, pentru mirosul de pâine caldă și pentru ochii de mână ai amintirii.

Dar tu taci, parcă numai Dumnezeu mai tace așa de tare și de singur, și urmele tale sunt frunze de toamnă pierdute-n văzduh și cineva de demult îți spune: străină a pământului ce ești!...

Acum e vremea să ne gătim în odaia din față; sora mea își pune aripile de hârtie creponată, pe mine nu mă mai încape tristețea la gât iar ăia mici s-au dus după fluturi.

Unde, mamă, unde ai pus hainele noastre de duminică? Unde e veselie noastră
lingușitoare?

Măinile tale miros a ploaie. În curte vecinii sporovăiesc despre neguri și vămi.

Festivalul de literatură „Agatha Grigorescu Bacovia” – ediția a VIII-a

DUHUL LITERATURII

Vineri, 3 octombrie a.c., la Centrul de Cultură „Adrian Păunescu” din Mizil, în prezența unui numeros public, s-a desfășurat gala laureaților celei de a opta ediții a Festivalului Național de Literatură „Agatha Grigorescu Bacovia”.

Despre această ediție a festivalului scriitorul **Adrian Alui Gheorghe**, președintele juriului - care, din păcate, nu a putut participa la eveniment - scria în mesajul pe care l-a citit Emil Proșcan, primarul orașului:

„Cred că e mai ușor să fii concurat la festivalul-concurs de literatură de la Mizil, decât membru al juriului...! Și asta pentru că au fost în concurs, la această ediție, autori și scrieri care fac onoare literaturii momentului. E dificil să fii exact în aprecieri atunci când ai în față texte, poezii și proză, semnate de confrăți din generații diferite, unii consacrați deja, alții la început de drum, dar având de partea lor curajul debutului cu toate fantezmele sale.

La un moment dat m-am gândit, furat de ritmul versului, să propun ca toți participanții să primească cununa de lauri...! Apoi m-am gândit că și la vechile olimpiade poezia urca pe podium, alături de atleți, competiția fiind una a momentului, aprecierea

fiind subiectivă, uneori în funcție de cum cade raza soarelui pe frunza de iasomie. Și am riscat, cu toții, un clasament...!

Despre proză, ce să spun? Iese o antologie remarcabilă de cum ar suna poveștile timpului nostru. De citit cu sufletul la gură.

Laud comunitatea din Mizil și pe primarul ei, poetul Emil Proșcan, că au avut generozitatea și curajul să își treacă localitatea pe harta evenimentelor literare de primă mărime, că Mizilul nu e doar o haltă de cale ferată între Buzău și București, ci și un loc în care duhul literaturii își găsește un sens.”

Dincolo de aceste cuvinte măgulitoare

(Continuare în pag. 2)

(Urmare din pag. 1)

DUHUL LITERATURII

re se află - credem noi - realitatea unor eforturi permanente de a asigura continuitatea manifestării, în pofida greutăților, în primul rând materiale, cărora a trebuit să le facă față organizatorii. Important este însă ceea ce spunea poetul Adrian Păunescu, pe scena festivalului, în anul 2009: „Viața valorilor este infinită. Și, poate, asta ar fi una din definițiile culturii: puterea de a semăna azi și de a aștepta recolta cine știe când.”

Așa cum ne-am obișnuit în ultimii ani, numărul participanților a fost - și în 2014 - nu doar foarte mare (256 concurenți la poezie și 134 la proză) ci și de o valoare certă, care a făcut cu atât mai dificilă misiunea membrilor juriului. Nu putem să nu remarcăm, totodată, participarea semnificativă la festivalul-concurs de la Mizil, a unor intelectuali de marcă din diaspora, cum ar fi preotul dr. **Dumitru Icim** (Ontario - Canada), ziaristul **Iacob Cazacu** (Toronto), scriitorul **Mircea M. Pop** (Germania), economistul **Petru Plătică** (Cernăuți), **Despina Alexandru Ionel** (Bruxelles) etc. Sau a fraților noștri de dincolo de Prut, dintre aceștia remarcându-se tânărul și talentatul regizor **Oleg Carp**, medicul **Ion Cuzuioc**, studenta **Șiman Augustina** sau tânăra și talentata elevă **Agafii Daniela** (elevă la Liceul Academiei de Științe a Moldovei - clasa a X-a).

Deschizând manifestarea, domnul **Emil Proșcan**, primarul orașului Mizil, a prezentat, mai întâi, invitații: **Valeria Manta Tăicuțu** (membră în conducerea USR, filiala Bacău, redactor șef al revistei **Spații culturale**), **Florin Dochia** (redactor șef al publicațiilor culturale **Revista Nouă** și **Urmuz**), **Ștefania Oproescu** (editorialistul prestigioasei reviste **Oglinda literară**), scriitoarea **Florentina Loredana Dalian**, poezii **Rodian Drăgoi** și **Nicolae Tăicuțu**, criticul și istoricul literar **Emil Niculescu**, scriitorul **Stan Brebenel**. Dl. Emil Proșcan a propus și o temă de discuții, intitulată: „Literatura română și destinul său european”.

Primul dintre oaspeții invitați la microfon a fost **Valeria Manta Tăicuțu**: „Tema propusă - a subliniat dânsa - este una pretențioasă. Este greu să vorbești, în puține cuvinte, despre modul în care literatura noastră poate să se integreze, să se sincronizeze cu marea cultură europeană. Dar, probabil, acest lucru se întâmplă sub ochii noștri, pentru că întotdeauna am existat în Europa și ce s-a creat la noi a fost demn de valorile occidentului în care dorim, cu atâta patimă, să ne integrăm.”

Poetul **Rodian Drăgoi** a recitat, din creația proprie, o bijuterie lirică, poemul **Ninge stau în ninsoare**: „Ninge stau în ninsoare/ și îți vorbesc de primăverile/ pe care le-am inventat special pentru tine// zăpada mi-a ajuns până la genunchi/ și tu continui să râzi// ninge stau în ninsoare/ și îți vorbesc de ultima noastră vară/ petrecută împreună// zăpada mi-a ajuns până la piept/ și tu continui să râzi// ninge stau în ninsoare/ și îți vorbesc despre dragostea mea / care poate aprinde zăpezile// zăpada mi-a ajuns până la gură/ și nu vreau să-ți vorbesc cu ză-

padă/ în locul cuvintelor// iată zăpada definitiv mă acoperă/ și tu continui să râzi/ și râsul tău viscolește zăpezile.”

Loredana Dalian s-a arătat, ca de obicei, optimistă: „Aș spune că nu trebuie să ne îngrijorăm, după ce am citit și recitat, ca membră a juriului, câteva sute de pagini trimise la acest concurs. Sigur, eu nu sunt la curent foarte mult cu ceea ce se scrie în Europa la ora actuală, însă ideea e că avem o literatură bună, din care timpul va cerne valorile.”

Florin Dochia, un fin observator al literaturii și culturii franceze (și nu numai) ar fi putut să vorbească ore și poate zile despre literatura europeană, dar a încercat să fie concis:

„Tema aceasta implică două elemente: literatura română, pe de o parte și contextul european în al doilea rând. Care e contextul european? Eu cred că de aici trebuie să pornim, ținând cont că acesta este într-o continuă mișcare. Puțină lume ia în considerație acest lucru, plângându-se că, vai, Eminescu nu mai e tradus sau nu mai e citit, uitând că lectorii actuali nu sunt totuși cu lectorii contemporani lui Eminescu. Adică din vremea când abia se inventase fotografia, când radioul nu exista, Jules Verne abia începuse să-și imagineze televiziunea, nu existau multe din minunile tehnice de azi, nu existau atâtea tentații și nu se inventase cuvântul divertisment.

Exista însă, în Europa, din a doua jumătate a secolului XIX, și mai există și astăzi, obiceiul scriitorilor de a merge la Paris și acolo să facă literatură, pentru că acolo apărea tot ce era mai important. Marile mișcări ale avangardei din perioada interbelică s-au născut la Paris sau la Viena: suprarealismul, mișcarea Dada, toate nebuniile. Tot la Paris au apărut scriitorii din realismul miraculos, o literatură extraordinară. Toate se întâmplau acolo. Sunt și scriitori români la Paris. Scriu în limba franceză și, de fapt, cel mai mare stilist al limbii franceze este Emil Cioran. Am o prietenă care este conferențiar universitar la Nancy și predă limba... engleză. Trăim într-o lume globalizată, n-am inventat-o eu.

Unde-i literatura română în contextul european? Acolo unde poate să fie. Cu scriitorii care trăiesc acolo, cum e Dorin Florescu, aflat în Elveția și care scrie în limba franceză cărți de mare succes. Ca să fim în concertul literaturi europene și mondiale trebuie însă să scriem despre noi înșine, despre trăirile și ființa noastră interioară, despre relațiile cu lumea din jur, cu cea de astăzi, nu cu cea de alaltăieri. Despre secolul XX s-a spus că a fost secolul vitezei. Un filozof a adăugat, foarte frumos, ... iar secolul XXI va fi secolul accelerației. N-avem timp! Nu mai avem timp!... De fapt timpul nu există. Ceasul măsoară distanța dintre două liniute, adică spațiul. Să vă gândiți la asta!”

Domnul **Dinu Săraru** a făcut, mai întâi, câteva precizări, legate de biografia domniei apărută pe Wikipedia (aleasă, din cauza grabei, de dl. primar pentru prezentarea oaspetului):

„Mi se întâmplă, la Mizil, să aflu și date din biografia mea, pe care Grupul pentru Dialog Social mi-a înflorit-o până când a oboșit. Așadar, nu m-am născut la Slătioara, m-am născut la Râmnicu Vâlcea. Nu m-a numit domnul Iliescu director la Teatrul Național ci Adrian Năstase. Domnul Iliescu a aflat de la radio acest lucru. Mă instalase Răzvan Teodorescu într-o pauză a primei ședințe de guvern, când nu se înțelegea conducerea din epoca respectivă pe cine să numească, mai ales că cineva foarte cineva promisese la 2 - 3 artiști și scriitori că îi pune directori. Așa am aterizat eu în funcția respectivă. E adevărat că domnul Iliescu s-a convins, după un an și jumătate, că aveam ce căuta la Teatrul Național, după ce făcusem Teatru Mic, unde dânsul era unul dintre cei mai înflăcărați spectatori. Și mi-a dat Steaua României. Trebuie să le recunosc pe toate...”

La Banca Internațională a Religiiilor nu am fost niciodată acționar și nici măcar nu am depus acolo vreun ban. Am fost însă înjurat

ca bancher și falimentator al băncii, aproape 25 de ani. De 5 ani nu mai sunt înjurat. Așa cum am fost suspectat, 20 de ani, ca agent al securității, tot de Grupul pentru Dialog Social, până a venit institutul cu pricina și a spus că Dinu Săraru nu a fost colaborator, ci urmărit al securității, din 1964. Pot să mă amuz de asta; uite cum se face biografia cuiva.

Asta mă face să-mi amintesc că, în 1984, când am fost scos, împreună cu Ion Iliescu și Corneliu Mănescu din Comitetul Central, eu publicasem un articol intitulat **Forța prostiei**. Povesteam acolo despre un tractorist, dus cu forța să termine Liceul, la Horezu. Și, ajuns la bacalaureat, îi pică la limba română Scrisoarea a III-a. Și zice: «Baiazid îl întreabă pe domnitor: **Tu ești Mircea?** De unde se vede că acest nu era prea bine cunoscut în epocă.» Așa și eu, mi-am dat seama, la Mizil, că nu sunt prea bine cunoscut în epocă. Și atunci trebuie să mai pun niște lucruri la punct. Se spune aici că: «Romanele sale pe teme țărănești **Niște țărani, Dragostea și revoluția și Clipa**, care i-au adus faima înainte de 1989, au fost puternic contestate de criticii literari după 1990, pentru adeziunea implicită la stilul romanului socialist, pe tema colectivizării. După cum se știe colectivizarea s-a realizat cu liberul consimțământ forțat și cu marele ajutor dat de Securitate.»

Știți care-i adevărul? Totuși criticii literari care m-au lăudat înainte de 1989, m-au lăudat și după aceea. Niște țărani a fost primul roman din literatura română care a descris cum securitatea a chinat țărani și unul dintre eroii principali ai cărții chiar moare din cauza asta. Așa se întâmplă și cu celelalte romane ale mele, apărute, toate, și după revoluție, în tiraje mari și la mai multe edituri.

Acum, să mă întorc la subiectul care vă interesează pe dumneavoastră. În legătură cu concursul de literatură e la fel ca în teatru: toți actorii în scenă sunt egali, până când apar

(Continuare în pag. 3)

(Urmare din pag. 2)

DUHUL LITERATURII

aplauzele. Din acel moment se diferențiază și artiștii. Orice membru al U.S.R. are o adevărită, dar ea nu te face talentat. Talentul e un lucru pe care ți-l dă Dumnezeu, apare rar, unii știu să-l prețuiască și se luptă pentru el până mor, alții îl folosesc în tranzacții oarecare. Cei ce scriu se bucură de această legitimație, dar cea mai importantă legitimație este numărul exemplarelor de cărți care ți se publică. Trebuie însă să fii cinstit și să spun că scriitorul român nu prea mai are această șansă. Pentru că răzbește dificil, de obicei tipărește pe banii lui și nu este foarte răsplătit. Cărțile se vând greu, trebuie să te duci cu ele în brațe la târg, să le pui pe tarabă. Scriitorul român nu este subvenționat de stat, care nu mai are mijloace și timp. Consacrații sunt chemați de unele edituri, apoi se face bilanțul costurilor și speră să le rămână și lor un ban. Nu se poate, astăzi, la noi, trăi din scris. Pentru că nu poți, cu un tiraj de câteva sute de exemplare - tiraj de amantă, cum se spune - să cucerești cititorii. Astfel încât, vorbind despre rostul literaturii noastre și locul ei în context european, trebuie să ne gândim și la poziția scriitorului. În Franța, anul acesta, sunt 800 de titluri care concurează la marile premii literare și la târgurile mari de carte de la Paris. Și, să știți că nu există revistă sau ziar care să nu aibă rubrică legată de cultură. Se fac selecții, sunt promovați scriitorii, mai ales cei importanți... Noi nu avem nici măcar editurii care să ia omul de litere în brațe, să-l determine să scrie și să se ducă cu el până în pânzele albe. Un scriitor, când se apucă de scris, nu trebuie să mai alerge, cu căciula în mână le editură - stă acasă și scrie, existând o întreagă armată de oameni specializați care se ocupă de el și de opera lui. Sistemul capitalist a creat și instrumentele menite să asigure selecția valorilor, ierarhizarea și sprijinirea lor. Noi, deocamdată, nu suntem în capitalism ci în Codrul Vlăsiei, în care scapă cine poate și se întâmplă ce se întâmplă. Așa încât trebuie să spun, sincer, că locul nostru în Europa e locul pe care-l avem aici, printre politicienii care nu au învățat să vorbească românește corect. Urmăriți la televizor... E o tragedie: n-a fost niciodată limba română călcată în picioare cum e la televiziunile de azi. Și ne mai mirăm căăștia bagă milioane de euro în buzunar, în timp ce un scriitor român cu har nu găsește bani să tipărească o carte.”

Momentul culminant al manifestării l-a constituit decernarea premiilor. După care a avut loc o colocvială „ședință de cenaclu”, unde au continuat discuțiile despre momentul actual al literaturii române în context european, dar și schimburi de idei, reviste literare și cărți.

Nu putem încheia fără să amintim numele celor care au contribuit substanțial la reușita acestei ediții a festivalului, începând cu scriitorul **Adrian Alui Gheorghe** și **Emil Proșcan**, primarul orașului Mizil, cărora li se adaugă, în calitate de invitat de onoare, scriitorul **Dinu Săraru**. Se cuvine să mulțumim, de ase-

menea, membrilor juriului (**Valeria Manta Tăicuțu**, **Florentina Loredana Dalian**, **Nicolai Tăicuțu**, **Emil Niculescu** și **Lucian Mănăilescu**), precum și redactorilor șefi ai revistelor **Actualitatea literară** (**Nicolae Silade**), **Oglinda literară** (**Gheorghe Neagu**), **Vatra veche** (**Nicolae Băciuf**), **Revista nouă** (**Florin Dochia**) și **Spații culturale** (**Valeria Manta Tăicuțu**), pentru colaborare și pentru premiile acordate.

Mihai Lovin Cășoca

PREMIILE FESTIVALULUI

Marele Premiu
„Agatha Grigorescu Bacovia”

Laurențiu Belizan

S-a născut pe 28 iunie 1963. A absolvit Liceul „B. P. Hasdeu” din Buzău și Facultatea de Electrotehnică din București. A moștenit pasiunea pentru lectură și scris de la tatăl său, Alexandru Belizan, un foarte apreciat profesor de limbă și literatură română.

A publicat două volume de poezie (**Pareidolia**- Editura Humanitas, 2011 și **Onirograme** - editura Editgraph, 2013) bucurându-se de aprecierea unor personalități literare de marcă: **Horia Gârbea**, **Radu Paraschivescu**, **Gellu Dorian**, **Mircea Stâncel** etc. A fost tradus în spaniolă (în revista online **Circulo Poetico Reflexos** - **Espacio Niram**, Madrid, sub îngrijirea Ariadnei Petri) și engleză (revistele online **Cuadernos literarios** și **Cultural Club**, în traducerea prof. Veronica Văleanu).

La solitudine

savanții au clonat urechea lui Van Gogh
scannerul urmărește precis curbura
lobilor inimii creierului
soarele a devenit o lumină oarecare pe cer
abia atingi vârful miilor de cuvinte
skipper pe un velier în ape fără maree

pe insulă din ramuri de sequoia cresc suflete
fructe de aer vrăjit ieșind unele din altele
atingând pământul

zilele-piranha pătrund în vene cave aorte
distilate în penumbra crudă a vieții altora
simt
știu că trupul tău este un gând al meu

și sunetele din jur se hrănesc cu epiderma
de sub călcâiul lui Ahile
simplificat
îngroșată

mintea refuză vacanțe în Caraibe
efluvii frumos mirositoare
acolo delfinii se sinucid cu cinism
de dragul artei pe nisipul alb
și cuvintele stau în teci ca ghearele unei leoaice
cu pui

tangent soarelui

pielea este franjurată
tăietura adâncă
te spâl cu apă rece
sângele curge în fire răsucite
carnea pare un ochi bolnav de conjunctivită
corpul tău tangent la soare
mă chinuie ca pe Brâncuși coloana

- ți-ai schimbat linia vieții / de sus cineva

privește strada ca entomologul un mușuroi de
furnici / ai putea să lași batistele de hârtie pe
crengi / durerea ar rămâne atârnată ca un fruct
necopt al mâniei / trebuie să înveți să mori în
orice secundă

- sunt un copil care vrea să știe cum arată
soarele noaptea
ușor ușor încep să uit
trebuie să inventez ceva pentru golurile
din viață
poezia crește din mine ca unghiile unui mort
cu fața vitrată
voi fugi
ca Rimbaud
de o frumoasă deșertăciune

călătorie spre interior

cu băieții la o bere conceptele iau forma bulelor
de pe marginea halbei
se măresc apoi dispar suflate de un copil
ca într-o fotografie dezvoltată în timp ce ușa
se deschide din greșală
vezi adevărul doar o secundă și hârtia
se înnegrește

dacă o fărâma din inima ta s-a trezit
pentru mine e suficient
pe acolo pot intra trăgând albastrul cerului
în fire

vei spune că suntem un apendice al absurdului
precum un poem perfect rupt în bucăți
și mestecat în graal
dar hârtia poate redeveni pom
un pom cântând din rădăcini în urechile
noptii de cheratină
știu / moartea dă dependență
trebuie să atingi măcar o dată coarnele
taurului din Pamplona
numai așa poți avea acces la extazul pe care
în această realitate îl ratezi
oricât l-ai pânda te prinde cu garda jos

și dacă nimic din astea nu s-ar întâmpla
și dacă gura ar ține locul inimii
tot nu aș întreba „ce-ai face Doamne fără mine”
aș ieși cu capul înainte din dragostea asta
prin oamenii-oglinzi
până am rămâne doar noi doi
un lotru
și Tenzing Norgay

invincibila

dacă la început a fost cuvântul
poezia ar fi trebuit până acum să intre
în toate cotloanele
ca o pastă multicoloră în matrița
unui membru amputat
mască mortuar-vivantă a lumii
o lume androgenă în care vulcanul krakatoa
ar disemina turbioane de versuri radioactive
minți lichide revărsate într-un singur creier
cu neuroni vârstați de litere
capabil să capteze lumina

dar cuvintele fug spre roșu
între ele rămâne inefabilul și deznădejdea
de a trăi
pur și simplu.

(Continuare în pag. 4)

(Urmare din pag. 3)

PREMIILE FESTIVALULUI

Karaoke

pot să presupun că stâlpii de pe dig sunt
ace înfîpte într-o epidermă de elefant
nu pot să-mi închipui că ar putea vindeca
cotul râului
nici că podul este un deget al oraşului pe care
apa să-l muşte
când are o criză de epilepsie
un lucru este sigur
realitatea respiră altfel în tentaculele ficţiunii
ventuzele ei intră adânc scormonesc umorile
şi îmi amintesc brusc
dulapul aşezat pe uşa lipsă dintre camere
spatele lui dezmembrat prin care intram
şi ieşeam
dintr-o lume în alta
apoi busculada de pe scări şi vioara
unui lăutar gata să se facă arşice
ceata lui Kusturiţa prin oraş ca o coadă ruptă
de salamandă

nu vreau să mă creadă cineva
aşa ar fi cel mai bine
aşa arbustul meu de goji ar putea creşte liniştit
şi nimeni nu va şti că am desenat odată
un pom cu tot cu rădăcini

a urmat goana spre râu cu maşina de gunoi
în spate pianul legat fedeleş zornăia
din el sărind prin hârtoape sunete ca monedele
aruncate peste umăr morţilor

pe dig a fost mai greu
frânghiile scrâşneau lăsând ghemotoace
în betonul zgrunţuros
când l-am scăpat pe marginea râului
în el a vibrat scurt vocea lui Armstrong
şi cerul părea un club de karaoke
de undeva din pereţii de piatră prinşi în plasă
au început să iasă rădăcini
apendice articulate sensibile
apropiindu-se de noi
căutându-şi
fructele

plenitudine

fiecare secundă cufundată în styxul realităţii
smulsă somnului este o un ac înfipt sub unghii
poate Ghilgameş nu voia să învingă moartea
doar să simtă implozia lentă a fricii
şi poezia fermentată de lumină

în pleoapa visului mişcam obiectele din jur
simţind reculul şi depărtarea ca o personificare
a dragostei
stringuri de cenuşă prinse în alveole albastre
decorau peretele de la intrare
deasupra uşii desenat în 3D
îmbrăcat în jeanşi tricou mulat pe corp
şi pantofi casual

Dante mă ţinea de mână
am ieşit prin globul ocular
degetele lui încrucişate la spate mişcau
întunericul ca pe un pachebot
orchestra cânta aproape de gheţar
de departe atingeam clapele pianului
corzile necorodate ale viorilor
ţinând soarele captiv în dovleacul scobit
din vârful catargului

ochii tăi au intrat în REM
îţi aminteşti deodată fata cu braţe ca două
arce de cerc
între degetele uşor depărtate scânteii brodaseră
o membrană de mamifer marin

cum apăsa pachetul de ţigări
îl şi ridica trepidând ca o rachetă
înaintea decolării
fixându-l brusc în cerul palmei
cotul ei se sprijinea pe o carte
lumea întreagă dizgraţios de cuminte
nimic dislocat toată fericirea era la locul ei
în adâncituri hexagonale
doar coperta neagră se înălţa cu evantaiul
curbat al foilor
al doilea înveliş căzând neruşinat pe orizont

te trezeşti
oraşul este o cameră mai mare
podeaua un peisaj selenar
puterile telekinetice au dispărut sau poate nu
te mişti în aerul cu miros de miere
cobori treptele
urcăm
strada este un fermoar peste o rană
ne închidem în ea
câte poeme
atâtea copci
şi bani de argint pe ochii vremii

Premiul „George Ranetti” (I - Poezie)

Ioana Vintilă

Foarte tânăra şi ta-
lentata poetă Ioana Vintilă
s-a născut în 1997 şi este
elevă în clasa a XI-a la Co-
legiul Naţional „Gheorghe
Lazăr” din Sibiu

stupul (fragment)

**
102 grade Fahrenheit
mâncăm carne alterată
mirosul îmbârligă intestinele
tata ne bagă pe toţi în pivniţă
98 grade Fahrenheit
ne prăjim la foc mai mic

gura, urechile şi nasul tatei sunt pline
de albine
doarme cu ele
mama s-a mutat pe colţarul din bucătărie

CASA NOASTRĂ E UN STUP
SORĂ-MEA E MATCA, DEPUNE OUA

noaptea îşi înfîge dinţii în burţile lor
îi tranşează
ziua le prăjeşte carnea
zice că a făcut rost de bani să cumpere vită

mâncăm fericiţi
mâncăm fericiţi
mâncăm fericiţi
mâncăm fericiţi

ne scoatem ochii pentru ultima bucată
lingem farfuriile
nu întrebăm nimic
**
soră-mea merge la toate pomenile
seara îi taie pofta
atunci trebuie să vină acasă

tata mi-a spus că sunt o căpuşă
care a supt prea mult sânge
0% lapte doar aşa se explică anemia

TATA ARE ALERGIE LA CĂPUŞE

când are bani îmi tapetează camera
cu lenjerii-sicriu

stă până seara târziu în atelier
zice că patul pe care îl am e prea mare
o frunză are nevoie de unul
mai mic

de 31 o să-mi dea cadou şi o cruce
**
niciun raspuns de când tata a dat
cu toporul în mesajele de la S
doar pâine uscată şi apă

SUNT UN DEȚINUT DE LA JANOWSKA

tata e gardianul
când vine S. să mă vadă
tata îl bagă la carceră
îi lungeşte brațele, picioarele
uneori şi capul

S. A DEVENIT AFAZIC

tata râde
îl face handicapat
mama îmi aduce unt să pun pe pâine
ţipă la tata

don't you see their bodies burning?

sunt o grămadă de oase
mickey sare la mine, vrea să mă roadă

îmi dă drumul câteva zile
4 cartofi fierţi 200 de grame
tata îmi plăteşte cursurile de înot
balenele trebuie să ştie să înoate
vin acasă

„Marion, have you seen Craig?"
„No, daddy."
„GOOD!"

primesc oasele de pui
le țin în gură şi două ore

ce fată cuminte are tata!

BUNICUL A MURIT CU MÂNA STÂNGĂ
RIDICATĂ

a intrat în stop respirator când eu
plecasem la şcoală
albinele îi gâdilau corpul
mişcări convulsive
în tot timpul asta un băiat mai mare
mă târa în baie

şi îmi pipăia sânii

la priveghi bunicul a stat în poziţie
de drepti

grandpa

de trei zile mâncăm doar ciorbă de orez
facturile stau grămadă
pe mijlocul mesei
ronţăim câte una la felul doi

grandpa

respiră aerul cu bioparox
în scurt timp
nu o să mai simţi durerea

PREMIILE FESTIVALULUI

**Premiu revistei FEREASTRA
pentru poezie (II/III, ex aequo)**

Iulia Kreiner (Ivanciuc)

Născută la 09.10.1960, în București. Este absolventă a Liceului „George Enescu” - pian - (1979) și a Universității București, Facultatea de filologie, secția limba română - limba engleza (1988). A predat limba engleză în mai multe școli din București. În prezent activează ca profesor de pian. Ca traducător a colaborat cu edi-turile **Metropol, Miron, Victoria, Colosseum** și **Baricada**. Dintre titlurile traduse amintim: „Regele Pescar” de Tim Powers, „Locuitor pe aceeași planetă” de Mircea Georgescu, „Mama lui Harry” de Victoria Leigh, „Dragoste și onoare” de Barbara Benedict, „Evadatul” de Barbara Cartland etc. A debutat cu poezie în revista **Amfiteatru**.

din tranșee cu drag

din tranșee cu drag, scria soldatul
m-am îndrăgostit de ea
cum trecea absolut trandafir
cu ochi mari și un aer absent
de adolescență eternă. trecea
pe deasupra batalioanelor
senină și mătăsoasă,
negrăit de diafană,
ivorie și sublim parfumată,
și toți o doreau dar ea
nu avea ochi decât pentru mine.
Altimetrul indica trei mii de metri
cu o anvergură a aripilor de unșpe virgulă nouă
și ea plutea, plutea
în vreme ce eu, eu ca un nebun
alergam, alergam după umbra ei
peste câmpul cu maci,
prin labirint, odată cu împărăteasa cârțițelor,
peste palatul potala de pe platoul tibet,
în jungla australiană,
în stația mc murdo din antarctica
sau peste ittoqqortoormiit din groenlanda
ea nu avea ochi decât pentru mine
dar ea, deși era trandafir
și nespun de grațioasă
avea gust sărățiu de sânge

**Premiu revistei FEREASTRA
pentru poezie (II/III, ex aequo)**

Ioan Peia

În C.V.-ul trimis la concurs Dl. Peia mărturisește:
„Sunt un individ care a trecut prin așa-zisa viață cu efectul de remanență al unei scînteii, sărită din flacăra de sudură. Ce evenimente și realități personale să evoc, în fulguranta curbă a căderii în țărîină? Ce fapte de seamă să aduc, drept mărturie a ființării mele?”

Povestea-i mediocru de simplă: am absolvit Facultatea de Electronică și TC., hăt, în vremuri imemorale - căci amintirea nu-i altceva decât ziua de ieri, prinsă frumos în insectarul didactic al biologiei distractive. După ce, punînd mîna de la mîna, lovituța cosmo-

polită din optzeci și... nouă mai puțin, lor totul (!), s-a produs, manifestînd o naivitate mai mult decât înduioșătoare, m-am lansat în fel și fel de întreprinderi particulare, crezînd în retorica parșivă a capitalismului de cumetrie și în democrația de paradă a mai puternicilor lumii. Au urmat ani de eșecuri exemplare și mici izbînzii aleatorii, în încercarea disperată de a face slalom printre birocrații flămînzi sau năuci ai statului abuziv, ca, apoi, obosit, să parchez în zona fatalității reflexive, încercînd să îmi reasez gîndurile și ființa, astfel încît să nu dispar cu sentimentul că m-am lăsat tras pe sfoară, ca un fraier de duzină...

cîntînd

nu poți fugi de singurătate în vecini
nu poți chema poștașul
să sune de două ori

există doar un timp al întîmplărilor frumoase
nu poți purta decât o dată
haine de sărbătoare

da
lucrurile se întîmplă o singură dată
o dată te naști, o dată te uimești
o dată se sting luminile și muzicanții pleacă

oricît te-ai aduna la un loc
tot cu aceeași piele te îmbraci dimineața
de o mie de ori ca o singură dată

nimeni nu poate consola pe nimeni
fiecare își duce în cîrcă propria-i viață
ca pe un cufăr gol, omule

degeaba chemi îngerii la priveghi
cu aceiași, mereu aceiași ochi măsoari
crăpăturile din pereți
în aceleași mîini îți sprijini fruntea

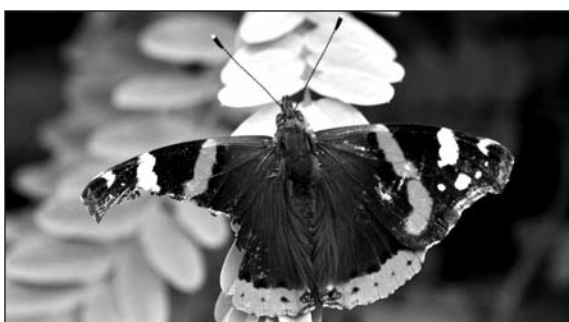
o singură dată, o singură dată se întîmplă
să fie toate, o singură dată
într-o singură explozie de lumină
într-un singur turnir, într-o singură dată
ca atunci cînd metafora coboară în lume
în caleașcă de aur
numai durerea se repetă
mereu și mereu aceeași
înfipțată adînc în beregată ca un sfredel
de pămînt

da
fiecare putrezește singur
în propriu-i nume
fiecare în propriu-i semn

am ridicat ochii către vîrfurile plopilor
care legănau cerul deasupra
și am văzut pîntecul dezgolit al lui Dumnezeu
prin care se împleticeau gîștele sălbatice

țîpătul lor ascuțit din toamna tîrzie...

și l-am rugat:
atîta doar, doamne
să ies din lume cîntînd ca un vierme
cîntînd ca un
vierme
înflorit

**Premiu revistei VATRA VECHIE
ȘI MENȚIUNE PENTRU POEZIE**

Mihaela Aionesei

Născută la 06. 12. 1971, în Pașcani, absolventă a colegiului N.V. Karpen-Bacău 1990. Domiciliul actual - municipiul Târgu Secuiesc. A publicat în revistele: **Fereastră, Vatra veche, Luceafărul, Armonii culturale, Observatorul de Toronto, Plumb, Oglinda literară** etc.

Este autoare volumelor: **Cerșetori de stele**, Ed. Art Book, 2011 - Bacău; **Anotimp (i)legal - lumina**, Ed. Ateneul Scriitorilor, 2013 - Bacău, **Insomniile bufniței**, Ed. Eurostampa, 2014 - Timișoara.

moarte în doi

*
e timpul să plec
ți-am așternut toate rîndurile de piele
pe care le-am avut
măracinii rămași te-ar putea răni
și n-aș suporta durerea
e timpul pentru rămas bun.
nu, nu-mi spune „mai stai”
s-ar răzvrăti toți fluturii
de așteptări învinși

*
pînda mea nu mai are rost
astăzi mă îngrozește singurătatea
dar nu a mea
singurătatea de care te-ai îndrăgostit
cînd eram plecată să-mi caut pașii
nu știam că ei alergau prin tine
cu toate temerile mele desculțe

*
nu, nu plîng. doar stau ca un copil mofturos
și număr boabele de sudoare
prelinse din luna ca o acadea

-prea mult efort pentru dragostea asta,
spun păsările susținându-mi zborul

voi crește puiul de ciută primit în dar
din el se va naște femeia cu zorii pe frunte
în câmpul lor își va putea instrui soldățeii
de plumb

punând la zid toate lacrimile
pregătite de evadare

*
și poate că la vremea aceea nu știam
doar visam cu ochii cusuți de inima
prea albastră să mai vadă clar
cum se furișează toamna
jefuindu-ne de roade

*
știu, simt încă mai suntem rătăciți pe undeva
ne-am întins prea mult unul spre altul
primăverile
să ne prefacem acum că nu ne cunoaștem rănile

*
în cele din urmă
ne vom striga tăcerile pe nume
lupi flămînzi se vor apropia să adulmece
lira prin care cineva vânează păsări

*
aș fi vrut să-ți spun dinainte
că așa se trece prin prima moarte în doi
restul va fi mult mai ușor...

PREMIILE FESTIVALULUI

Premiul revistei ACTULITATEA LITERARĂ și
MENȚIUNE - Poezie

Maria Stan

În vârstă de 20 de ani, Maria Stan este studentă la Facultatea de Litere din cadrul Universității din București specializarea Limba și Literatura Română – Limba și Literatura Engleză.

SCURT-METRAJ

FADE IN

1. INTERIOR. NOAPTE. APARTAMENT
s-a crăpat de noapte
și intrat-am deja în falia aceea de timp în care
facem inventarul a ceea ce deținem
în urma atâtor sânziene care ne-au

purta umerii
între vis și realitate

FEMEIA își mășcă gândurile
într-un pat queen sized

și strâmbă din nas
ridică câte un deget pentru fiecare lucru deținut:
trei munți,
o cutie cu surcele,
praful de pe tobă,
câteva orgasme
și cancerul pulmonar din tutunul pe care
el îl fumează

totul pare scos dintr-un film de lynch
spectatorii înghit noduri când văd
niște sâni atât de frumoși
și niște ochi atât de goi

acum îi vedem chipul

2. EXTERIOR. NOAPTE.
BARCĂ PE MARE.

BĂRBATUL (voice-over): Întotdeauna mi-a fost frică de moartea prin înec, dar, spune-mi tu, nu tocmai ceea ce ne îngrozește ar trebui să ne fie piatră de căpătâi? (își înmoaie degetul în apă) Uită-te, doar! Uită-te la cercurile astea! Câtă ciclicitate, un cerc în alt cerc în alt cerc... Se nasc unul din altul și se chinuie să atingă malul, așa cum am învățat eu să înot pentru tine, așa cum am mers pe apă pentru tine, așa cum (se ridică în picioare și își deschide brațele) am respirat aerul ăsta pentru tine!

FEMEIA se uită în mare și marea se uită
înapoi în ea

albastrul se topește în ochii-i negri
la el nu poate privi
o schingiuită dăruire îi vibrează prin tot corpul
și se strânge în sine precum un copil
în brațele mamei

primele mele cuvinte le-am zis prin gura ta
îi spunea lui câteodată
de-aia tace acum

forma ei nu este a vreunui iisus pe cruce
entitate sacru-revelatoare-mentor
ci a unei maria magdalena a unei nebiblii
în care fructul oprit este un sacrilegiu de
purificare

nu de veșnică vinovăție

sunt păcătoasă
dar sfântă

BĂRBATUL își dorește să fi ucis limba lunii
iar nisipul din adâncuri să stea la o șuetă cu el
să joace poker să bea cafea
ce urăște FEMEIA la stele
este tocmai neputința de a le transforma
în lumânări care se tot aprind

și reaprind
- își amintește că mai are și câteva lumânări
iar el e focul
lumină din lumină
născută iar nu făcută -

dar nu pasărea phoenix e cel mai trist lucru
din toată povestea asta
ci faptul că niciunul dintre ei nu este foc
să naștem teama de a respira
de a ne mișca

nu sunt decât doi plămâni din care aerul iese
în lumânări care nu se sting niciodată

1. INTERIOR. NOAPTE. APARTAMENT.
nu plânge magdalena nu plânge
de ce plângi magdalena de ce

care e scenaristul nebun și sadic de care ai parte
nu plânge
lasă-ți picioarele încrucișate în voia
aerului sufocant
și frigul din vene în solzi de cărămidă
când ți-a mângâiat părul ultima oară i-ai promis
că o să te contopești cu
secundele în care strângi perna
iar el nu e acolo
dar o să -

2. INTERIOR. ZI. DORMITOR.

câtă nebulă într-un singur pat iubite
și câtă strălucire în ochii tăi lacomi
cearșaful ăsta nu îmi mai găsește locul și
gume la unison cu mine
pernele transpiră odată cu tine a foame
și a poftă
aerul e încărcat și greu și simt cum toată
greutatea ta îmi apasă dorința
miroase a atâta dragoste și disperare
cușca asta se strange în jurul meu ca pereții
de sticlă în jurul vinului

e o altă piele în pielea mea
care se adună sub palmele tale aspre
precum o floare de gura-leului
în lumina dimineții
mă desfac și eu
intră în disoluție limbajul pierdut în
și între limbile noastre
deschide-mi noi porți iubite

ochii tăi devorează ochii mei
pot să văd cum te vezi și tu în ei

3. ??? . ??? . ???.

??? (voice-over): Hypnos, vino și ia-ne în al tău regat! Așterne plapuma grea de pleoape peste retina noastră obosită! Cât să mai vedem? Până când? Soarele arde, apa ne inunda ghetele... Și tu nu ne ieși, Hypnos! Nu ne plac tălpile reci... Nu! Doar palmele calde...

nu a mai vorbit nimeni despre
ce a fost înainte de inundație

felul în care FEMEIA și BĂRBATUL
faceau dragoste
nu a fost oprit de apa care le clipoceala
la picioare

la început au crezut că a fost un miracol
și s-au sărutat mult
iar atunci când el a deschis întâia oară gura
a înghițit marea întreagă

4. INTERIOR. NOAPTE. APARTAMENT.
strângi copilul din el în brațe în curând
o să vorbești fără cuvinte
să-i mărturisești cât îți place să te bucuri
lângă el

de atâtea mărunțișuri

chiar atunci când brațele tale cred că știu
dansul
pielea ta secundă îți răspunde
cine îți cântă magdalena cine îți cântă

cadrul se mută către geamul prăfuit
dincolo de zăbrele se văd
străzile viu luminate și vibrânde verdele slab
al plopilor

mașinile torcând a miezul nopții
scaune de cafenele abandonate de prea
torențiale ploii
un mega image tăcut și metroul închis

asfaltul încă respiră
miroase a țigări fumate acum două săptămâni
și a obraji prea uscați

asemena luminii care crește din pământul ăsta
prea arid fiecare atingere a aerului se încovoiază
sub masa singurătății care urlă în timpane
vântul ăsta prea rece pentru iulie îi înfășoară
părul în jurul ochilor și îi pune o perdea între
realitate și cealaltă realitate o rochie neagră atârnată
pe un scaun brațele stau uimite și frânate

iar aroma BĂRBATULUI se răsucesce în flori
trandafirii în pumnii FEMEII.

Premiul revistei OGLINDA LITERARĂ și
MENȚIUNE - Poezie

Doina Anton

Născută în 6 noiembrie 1956 la Mediaș. Copilăria și-o petrece în comuna Valea-Lungă, la 11km de Blaj. Din 1976 locuiește la Sighetu-Marmăției. Licențiată în litere la Universitatea-București. Până în 1986 publică poezie în reviste literare și în antologii. Face o pauză de 12 ani, perioadă în care crește trei copii. Îi apare primul volum de poezii: **Cuvinte de interior** în 2005 (ed Echim). În 2013 îi apare un volum cu poezii pentru copii, iar în 2014 volumul de poezie **Tărâmurii de neocolit** (ed. Singur)

Nu mai pun întrebări

Nu mai pun întrebări .
Îți fac semne largi peste
Grupuri de oameni strânse
În piețe ca niște oștiri rănite.
Sar sprintenă peste capetele lor
înlocuite de cer și strig:
Uite-mă !
La mila generoasei veri,
Uite-mă! De pe umeri șalul roșu
Se transformă în prigorie
și se ridică în zbor paralel
cu toate dorințele mele.
Nici nu pot să mă mai gândesc la întrebări,
căci soarele a mușcat din mine
ca dintr-un deal și apoi a împărțit totul.
Uite-mă, te aștept stând la vedere
În zborul aprig al prigoriei
Ce înroșește cu strigătul meu
stelele rând pe rând.
Piețele visează oștiri rănite
Din dragoste
Nici când întrebări nu-ți mai pun.
Uite-mă !

PREMIILE FESTIVALULUI

Premiu revistei OGLINDA LITERARĂ
pentru poezie

Adi Filimon

S-a născut la 20 mai 1965, în Ghelari, jud. Hunedoara). A absolvit Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza” și Facultatea de Istorie a Universității „Spiru Haret” din București.

În anul 2013 a obținut premii la mai multe concursuri naționale de poezie, cele mai importante fiind premiul „Mopete” pentru manuscris, acordat de Asociația „Artgothica Sibiu”, în cadrul Premiilor Naționale pentru Poezie „Mircea Ivănescu” și premiul special „Adenium Timpul”, obținut în cadrul Concurșului de Debut, organizat de Ed. „Adenium” Iași. În cursul anului 2013 a publicat volumul de poezie **Spaimetele**, Editura A.T.U. (volum de debut).

tata bate cuie în toacă

tata bate cuie în toacă,
iar lumea se-adună la slujbă ca la sărbătoare,
calcă-n picioare trandafirii pitici
și cumpără cuie de-argint.
unde mergem, tată? îi zic tatei,
dar el are privirea aceea de câine bătut,
îmi întinde un pumn de cuie și zice: ține! bate
și tu să nu mai fugă oasele din trecut!
tata bate cuie în toacă, o ține pe genunchi,
și cuiele ies prin carne, dar nu-l doare,
stă pe banca de sub salcâm și cântă

un cântec de ploaie.

alături, mama se uită la el și se pune pe plâns,
tata nu mai știe de ea unde doarme, plânge
pentru cel viu aflat între lumile goale.
tata bate cuie în toacă și cuiele ies

prin carnea lui,

dar nu-l doare, cheamă lumea la slujbă,
nu mai știe de mama, de mine, nu mai știe

de toate.

hai, tată, îi zic, dar el nu vrea, îi place
în livada cu oseminte - bate cuie în toacă
și cântă și se pregătește încet de plecare.

Mențiune pentru poezie

Oana Mihaela Pop

Clujeanca Oana Mihaela Pop s-a născut la 8 ianuarie 1980. A obținut mai multe premii literare, dintre care amintim: Premiul II la Festivalul Național de Poezie „Elena Zărescu”, ediția a II-a, Vâlcea, 2013; Mențiune la Festivalul Con-

curs Internațional de Poezie și Epigramă „Romeo și Julieta la Mizil”, ediția a VII - a, 2013 - 2014; Premiul I la Festivalul concurs de Poezie „Alexandru Macedonsky” - Craiova, ediția I, 2014.

amor târziu

se moare, iubite!
se moare!

copacii se dezbracă de viață
ca de o haină ponosită,
amăgiți de vântul
ce le mângâie tot mai des

șira spinării.

femeia cu coasa zâmbește tâmp,
alergând goală,
ca o nebună, prin ploii...
de galben.

se moare, iubite!
se moare!

Eva regretă pactul cu șarpele.

preventiv

iubite,
închide fereastra și stinge lumina.
afară se joacă și azi
„zbor deasupra unui cuib de cuci”,
iar mie începe să-mi fie teamă
ca nu cumva actorii
(mereu alții),
să comploteze să ne atragă și pe noi
în spectacolul zilei de mâine.

Pământul începe să devină cel mai neîncăpător
spital de nebuni.

Mențiune pentru poezie

Andrei Zbîrnea

Despre poetul Andrei Zbîrnea (n. 20.11.1986, Urziceni, județul Ialomița), **Claudiu Komartin** scria: „Este, în cele din urmă, un romantic, ce re-compune din cioburi o biografie sentimentală.

Andrei a scăpat de bovarismul atâtor poeți tineri și acum este pe cale să se descopere, să-și limpezească vocația.”

A absolvit Facultatea de Chimie Aplicată și Știința Materialelor din cadrul Universității „Politehnica” din București. A publicat poezie în mai multe reviste, iar în anul 2011 a debutat editorial cu volumul **Rock în Praga** (poeme, Herg Benet)

puzzle

apropie-te
confesiunea e singura ta armă
în noaptea asta ai ucis un cabotin

scalpul lui era plin de fluturi ieșeau cu miile

miroseau a iarbă proaspătă
a fân
și a pandișpan

reflux

uneori lucrurile evoluează mai greu
decât îți imaginezi

(flux
aflux
reflux)

încearcă să treci peste uzanțe
cu delicatețea unui schior italian
deșertul e tot mai aproape
furia distruge orice formă de autocontrol

ca și cum
ai culege flori de câmp din ochii unui animal
de pradă
ca și cum
ai fi și dincoace și dincolo de ecran
/ping pong între doi chinezi reprezentând țări
europene/
ca și cum
ai fi tentat să ucizi

Mențiune pentru poezie

Ion Maria

Absolvent al Facultății de Litere și Istorie din Craiova cu specialitatea Istorie și Limba și literatura latină. Profesor de Istorie la Colegiul Național „Gheorghe Chițu” din Craiova. Este membru al Uniunii Scriitorilor din România, din anul 2004. A publicat, până în prezent, 9 volume de versuri.

nu pot să adorm

mi-e frică și nu pot să adorm
(sunt într-o perioadă grea a vieții mele)
dacă visez liliecii-păianjen
și ei vor invada străzile
dacă te visez pe tine
și de farmecul tău se vor îndrăgosti toți bărbații
și vei pătrunde în visul lor
ca mongolii lui ginghis-han
tu ești atât de inteligentă
încât dacă te-ai fi născut
în vremurile de demult
ca un alexandru ai fi cucerit
lumea și ți-ai fi creat un imperiu
de supuși (ca orice zeiță)
nu pot să adorm (am mici
atacuri de panică) visul creează
lumea și mie mi-e frică de vise
în toate visele și în toate
filmele te văd numai
pe tine și tu nu ești
doar cea pe care o iubesc
ești planeta mea galaxia mea
universul meu
visând te voi impune tuturor
și toți vor regreta și vor
plânge cum plâng și eu
ca orice bărbat
puternic

Mențiune pentru poezie

Daniel Bratu (acest nume este un pseudonim) este născut la 1 ianuarie 1996, în București. De profesie este inginer și are domiciliul în Iași.

Irina Loghin era nimic

n-am cunoscut pe nimeni să cânte
mai frumos decât mătușa mea de departe
la sfârșit de masă bogată
cu salamul de soia în valuri
și creveți vietnamezi

de se umpleau paharele până la înălțimea
ochilor mei

printre bărbații cântători de române
se făcea așa ca un vid suflat dinspre cosmos
când se așeza pe scaun minunea
mureau toți pe spate scaunul spunea mulțumesc
și înviau și mai mulți
cu sentimentele înălțate
televizorul se închidea de la sine
Mihaela la șapte Ceaușescu pe câmp
floarea din grădină țara mea toată
Irina Loghin era un punct negru o rolă pe covor
un casetofon spart

atunci când începea
cea mai frumoasă mătușă de departe din lume
să cânte

îi tremurau sânii cât visul de bebe
în dreptul ochilor mei

(Continuare în pag. 8)

PREMIILE FESTIVALULUI

(Urmare din pag. 7)

Irina Loghin era nimic

și tata plângea îmbrățișat de toți unchii câteodată și popa era cuprins de farmecul vieții lumești călugărul fugea din vechiul schit urmărind ochi albaștri
ca o corabie se legăna masa pe valuri spre spiritismul înaintat al glasului de sirena cu buzele arc peste vremi umezind
dinții alb-infiniți
și toată mierea din corzi

plecau toți legănați de un vis rămânea până la cântatul cocoșilor vraja din veacul trecut

unul în care lumea habar n-avea și de ce i se pregătește
din o mie de zări și tunele cu mese de plastic afară și insule goale

vă spun eu
Irina Loghin era nimic

Premiul GHEORGHE EMINESCU (I proză)

Dorin Mureșan

Scriitorul s-a născut în Iași, la 14 februarie 1977. Este licențiat al Facultății de Istorie și Filosofie, secția Filosofie, Universitatea Babeș - Bolyai, promoția 2000 și masterand al Facultății de Litere din cadrul aceleiași Universități, secția „Istoria imaginilor - istoria ideilor”.

Debut absolut: revista **Respiro** (nr 6 din 2001) ; Debut în volum: **Hypostasis**, editura Limes, 2002, Cluj Napoca. (proză) - pentru care primește Premiul pentru debut al Uniunii Scriitorilor filiala Cluj, în 2003.

Ulterior publică volumele: **De vorbă cu tine printre coji și fructe uscate**, Limes, 2003, Cluj Napoca (proză); **Orașul nebunilor**, editura DaciaXXI, 2011, Cluj Napoca (roman); **Poemul delahoya**, editura Vinea, 2011, București (poezie) și **Gestul animalului mort**, Ed. Herg-Benet, București, 2012 (proză).

FUMĂTORUL

Perdelele soioase acopereau primii muguri de lumină. Un bec palid surprindea fâptura scundă a fumătorului într-o poziție exactă, rigidă. Stătea aplecat peste picioare, cu șezutul adâncit în canapea. Purta haine închise la culoare, groase. Nu părea obosit. Fuma mult, bombănind doar pentru sine:

– Da... la treizeci de ani fumatul nu-ți mai face așa mult rău... hm... ești, nu-i așa?, mai aproape de moarte și parcă nu-ți mai pasă. Nu-ș’ de ce, dar așa simți... ce e mai important a trecut... de-acu’ ești pregătit pentru orice... mai ales că nu mai ai pe nimeni... totul trece neatins... îmbătrânești... ai o pensie amărâtă din care abia trăiești... hm... fir-ar al dracului!... mă și văd plimbându-mă pe covorul ăla de Frunze uscate din parc... e de necrezut...

Avea jos, lângă piciorul stâng, o oală pe fundul căreia scliffea vesel un centimetru de apă. Scruma și își arunca chiștoacele acolo. De-

venise o oală mizerabilă pe care o dureau undeva de tot ceea ce plămădisese omul. Istovit de-atâta fum, bărbatul invidia oala. Pe ea nu o obosea nimic. Nu-și reproșa și nu reproșa nimănui nimic. Ea exista și-atât. Primea în carapacea ei orice, până și o grămadă mare de excremente urât mirositoare. Nu știa ce e aia revoltă. Nu avea nici o motivație, interioară sau exterioară, și, prin urmare, nu era datoare nimănui cu nimic. Încăpățânată în neființa ei, ar fi îmbrățișat rahatul supusă, incapabilă de a înțelege ceva din asta. Pe de altă parte, ar fi putut rămâne goală, așa cum ieșise din fabrică. I-ar fi fost totuna.
– La dracu!...ce gânduri tâmpite...

Fumătorul se ridică pe neașteptate și lovi cu piciorul stâng oala. Obiectul se rostogoli vesel, izbindu-se asurzitor de caloriferul rece ca gheața. Firișorul de apă îi făcea acum cu ochiul. Oala, în poziția aceea, pentru un om ridicolă, pentru ea nespuse de firească, îi zâmbea cu nesimțire. Stătea aplecată pe-o parte, cu unul dintre mânere încleștat între doi elementii ai caloriferului. Își vărsa încet, calm, conținutul. Fumătorul își ieși din minți.

– Fir-ai tu de oală să fii!

Se ridică din nou și se apropie de ea aproape orb de furie. Când se aplecă pentru a o prinde de toartă, își izbi fruntea de unul dintre colțurile caloriferului.

– Băga-mi-aș...!

Durerea îi amplifică furia. Prinse oala de toartă și o izbi nebun de colțul împetricinat. O izbi de mai multe ori, până când fundul oalei cedă... se sparse. Rugina și scrumul inundară fața bărbatului. Vlăguit, acesta se opri o secundă. Privi obiectul din mână, neștiind ce se întâmplă. Oala zâmbea... ca la început. Își bătea joc de el, de furia lui, de prostia lui. Ea exista și fără fund. Faptul că fusese fabricată ca vas colector nu însemna că trebuie (și) să conțină ceva. Îi era deci totuna, cu fund sau fără fund.

Individul, în pragul nebuniei, deschise fereastra și îi făcu vânt afară, în frigul dimineții. Apoi o privi cu o curiozitate naivă. Oala căzuse la rădăcina unui copăcel. Și ce dacă o aruncase? Putea individul să facă cu ea ce-i dorea inima. Puțin îi păsa. Acolo, în frigul scrutător al dimineții, o dureau în paișpe de tot. Așa că, fără a-și schimba poziția, îi zâmbi gales fumătorului. Acesta, surprins de licărul de lumină ce emana din zâmbetul oalei, lovi cu dosul pumnului pervazul de lemn al ferestrei.

Era neputincios. Oala se afla acum acolo, jos, departe de el. Nu o mai ținea în mână. Altfel ar fi izbit-o de toți pereții până n-ar mai fi rămas nimic din ea. Privi în sus obosit, cerând parcă ajutor providenței. Reveni la oală, trase o înjurătură, scuipă scârbit și reintră în cameră. Se așeză în gaura canapelei și își aprise o noua țigară.

– Nu-i posibil!... îmi pierd mințile.. dracu’ s-o ia de oală... că doar nu-i vie!

Când dădu să scrumeze țigara, realiză că nu mai avea unde. Aruncase oala. Așa că, fără a se gândi la ce face, lăsă punctul de carbon să cadă jos, pe covor. Dar și asta era ca oala. Nu se dădu înapoi, dimpotrivă, îl invita să o facă.

– Drăcia dracului! Doar n-o sa mă iau acum și de covor!?

Scruma, fumând agitat, arborând o indiferență caraghioasă. Nu avea nimic cu covorul. E adevărat că și asta părea tot atât de nesimțit ca prăpădita aia de oală. Și lui puțin îi păsa dacă stă întins pe podeaua unei camere sau e tăiat în bucăți și aruncat la gunoi. Putea să scrumeze liniștit pe el... ba chiar să-și stingă țigara, făcându-i cu jarul o găurică, din aceea cu

margini negre de scrum. N-ar fi zis nimic... mai mult, probabil că i-ar fi zâmbit cu nonșalanță. Fumătorul nu rezistă ispitei. Se aplecă și îndesă marginea fumegândă a țigării în covor, lăsând-o să pătrundă încet până ce avea să dea de podeaua neparchetată.

Covorul nu țipă de durere, așa cum se și aștepta fumătorul, deși jarul rodea cu zgomete imperceptibile din el. Găurica se lătea oacheșă, veridică. Era groaznic de reală... cel puțin așa i se păru fumătorului, care stinse agitat țigara, lovind-o cu furie de covor. Era prea mult. Se ridică și-l învărti prăpăstios, făcându-l sul. Deschise apoi fereastra, pentru a doua oară, și îi dădu drumul. Covorul căzu lângă același copăcel, făcând un zgomet infernal. O babă ce-și avea drumul pe-acolo se sperie groaznic. Își duse mâna la inimă și-l privi tâmp pe fumător.

– Ce faci măi, omule?! Te muți?

– Îhî!

– Păi nu așa se mută omul!

– Îhî!

Fumătorul se trase îndărăt, în pântecul camerei. Privi năuc în jur. Lucrurile toate prinseră a râde. O oală imensă, cea mai mare pe care o avea fumătorul, râdea în hohote.

– Ce-or fi vrând de la mine? se întrebă individul, nevenind să-și creadă ochilor și urechilor. Țipă înspăimântat...

– Dracu să vă ia!... și se repezi la oala aceea mare, care hohotise prima. După ce aceasta fâlfâi din aripile-i inexistente, luând drumul suratei ei mai mici, fumătorul tăbări asupra cetei de țigări cuprinsă de ilaritate și le aruncă pe toate, una câte una, afară. Sfârșind cu obiectele aflate în dotarea bucătăriei sale modeste, bărbatul se repezi la canapea. Cu asta era mai greu. Dar și ea se hlizea. O trase până lângă geam. Icnî, forțându-se să-i ridice una dintre margini și să o așeze pe pervazul ferestrei. După ce reuși, împinse canapeaua cu tot ce avea pe ea afară.

Fu punctual culminant al spectacolului. Canapeaua se prăbuși pe pământul tare și se rupse în două. Câteva ferestre tremurară brutal din cauza zgomotului. Aproape instantaneu strada se umplu de gurăcască. Baba, care nu-și continuase drumul, cu buzele umflate de curiozitate, își ținea una dintre mâini pe piept, în dreptul inimii, în timp ce pe cealaltă o așezase deasupra gurii căscate și goale.

Fumătorul continuă împerturbabil ceea ce începuse. Urmă biroul care se prăvăli peste canapea, ricoșând furios, gata-gata să spargă o fereastră de la parter. Frigiderul se rostogoli și el buimac, strecurându-se printre lucrurile de la rădăcina copăcelului, rămas încă neatins. Veni rândul dulapului. Încărcat până la refuz cu hainele fumătorului, acesta se prăbuși în plinătatea lui bătoasă înghițind copăcelul.

Când în camera incredibil de goală nu mai rămăsese nimic, fumătorul trecu în baie. Dulăpiorul, săpuniera, periuța de dinți... totul, chiar și colacul closetului, chiar și closetul însuși, zburară fluturând pe geam. Individul nu uită nimic. Ridică ușa din balamale și îi făcu și ei vânt afară. Ușa de la intrare avu aceeași soartă.

(Continuare în pag. 9)

PREMIILE FESTIVALULUI

(Urmare din pag. 7)

FUMĂTORUL

– Dracu să vă ia!

...și se repezi la oala aceea mare, care hohotise prima. După ce aceasta fâlfâi din aripile-i inexistente, luând drumul suratei ei mai mici, fumătorul tăbări asupra cetei de tigăi cuprinsă de ilaritate și le aruncă pe toate, una câte una, afară. Sfârșind cu obiectele aflate în dotarea bucătăriei sale modeste, bărbatul se repezi la canapea. Cu asta era mai greu. Dar și ea se hli-zea. O trase până lângă geam. Icni, forțându-se să-i ridice una dintre margini și să o așeze pe pervazul ferestrei. După ce reuși, împinse canapeaua cu tot ce avea pe ea afară. Fu punctual culminant al spectacolului. Canapeaua se prăbuși pe pământul tare și se rupse în două. Câteva ferestre tremurară brutal din cauza zgomotului. Aproape instantaneu strada se umplu de gurăcască.

Baba, care nu-și continuase drumul, cu buzele umflate de curiozitate, își ținea una dintre mâini pe piept, în dreptul inimii, în timp ce pe cealaltă o așezase deasupra gurii căscate și goale. Fumătorul continuă imperturbabil ceea ce începuse. Urmă biroul care se prăvăli peste canapea, ricoșând furios, gata-gata să spargă o fereastră de la parter. Frigiderul se rostogoli și el buimac, strecurându-se printre lucrurile de la rădăcina copăcelului, rămas încă neatins. Veni rândul dulapului. Încărcat până la refuz cu hainele fumătorului, acesta se prăbuși în plinătatea lui bătoasă înghițind copăcelul.

Când în camera incredibil de goală nu mai rămăsese nimic, fumătorul trecu în baie. Dulăpiorul, săpuniera, periuța de dinți... totul, chiar și colacul closetului, chiar și closetul însuși, zburară fluturând pe geam. Individul nu uită nimic. Ridică ușa din balamale și îi făcu și ei vânt afară. Ușa de la intrare avu aceeași soartă. Oamenii, adunați buluc din tot cartierul, priveau fascinați rezultatul acestei nebunii.

Între timp, administratorul, trezit pe neașteptate de ultimele zgomote ale spectacolului, cu o mutră jignită și rece, cobora scările pentru a rezolva cât mai repede problema.

– Am ajuns de răsul cartierului cu toți nebunii ăștia... strigă el unui vecin ce locuia pe palierul fumătorului.

– Mda, ripostă acesta, privind în continuare locul în care fusese ușa nebunului.

Administratorul își continuă drumul cu gesturi puțin nehotărâte. În dreptul locuinței fumătorului se opri uimit, neștiind ce să facă. Situația era mai mult decât tragică. Ușa lipsea cu desăvârșire. Bărbatul acesta, cu cea mai înaltă autoritate din bloc, era acum derutat. Pus în fața unui fapt cu totul inedit, avu impulsul firesc de a da înapoi. Dar lucrurile nu puteau fi lăsate așa... era inadmisibil!

Luându-și inima în dinți, pătrunse în locuința fumătorului. Alunecă încet prin întunericul holului și privi interiorul gol al camerei. Acolo, cu unghiile înfipite în perete, zăcea fustul protagonist al spectacolului.

– Ce naiba, gândi administratorul, asta a vrut să vâruiască și n-a știut cum să dea jos tencuiala?

Fumătorul, în genunchi, cu mâinile uitate pe fața albă a unui perete, murmură numai pentru sine:

– Pereții, pereții... nu vedeți!?... dracu să-i ia!... pereții... ce guri au!... vor să mă înghită... pereții... pereții... îhî... la dracu!...

Premiul LEONIDA CONDEECU (II proză)

Radu Părpăuță

Prozator, traducător și publicist, profesor de țară, bibliotecar și documentarist, ieșeanul Radu Părpăuță (n. 1955) a publicat peste 2000 de articole pe teme cultural, sociale sau politice și a tradus câteva zeci de volume din limba rusă. A publicat volumele: Învierea mușilor (editura Versus-Tehnopress, Iași, 2004) și Giardinieri - Povestiri vechi și nouă (editura Alfa, Iași, 2012)

MOARTEA
VINE PE BĂHLUI

(Fragment din romanul cu același titlu)

Bună dimineața, dulce Românie!

Nu e decît ora 8 și deja îmi trosnește capul. De unde se vede cît de înțeleaptă este vorba strămoșească: Cine se scoală de dimineață e nervos toată ziua. Și cel mai nașpa e că nu-mi vine nici o idee cum să-i dau papucii blondei. Mă salvează cele câteva acorduri din *Woman in love*: telefonul! Mă reped în cameră și înhaț mobilul din maldărul de haine lăsat aseară în mijlocul camerei, așa cum își lasă cerbul coarnele la locul luptei pentru rut. E șeful. Ce-o fi voind de la mine: sîmbătă, în ziua mea liberă, la ora asta?

– Alo! S’trăiți, șefu’!

– Îmi răspunde inimitabila voce a Facocерului, cu inflexiuni de ferăstrău ce ronțăie un buștean putregăios.

– Noroc. Ce faci, Răcoare? Te răcorești?

Nu răspund la glumița insipidă, pe care iubitul meu șef o repetă a mia oară, și întreb placid:

– Zi-i, șefule, ce-ți apasă creștetul?

– Mă, cică a fost găsit mort un boschetar... E ceva putred acolo... Vezi, poate poți scoate ceva...

– De ce eu, șefu’?

– Nu ești tu reporter special?

– Sînt.

– Păi!

– Deci, să mă...

– Să.

– Unde?

– La disecție.

– La nea Mitică?

– La.

*

Nea Mitică se ridică, aruncă resturile de mîncare într-un coș și, încă molfăind, își trage mînușile de plastic. După aceea smulge cu un gest neglijent cearșaful de pe mortul, care e tăiat, tranșat, spintecat, nu știu cum dracu’ se spune. Mă străduiesc să-mi țin firea. Ca să scap de imaginea atroce a mațelor deschise, mă uit mai în jos, dar aici nu-mi pot desprinde privirile de pe sexul enorm și negru al mortului. Oh, greaua impudoare a bărbăției lui defuncte! Arată prea clar și cinic ce vrea organul acesta în viață.

Nea Mitică umblă cu niște scule printre măruntaiele ex-boschetarului. Apoi brusc îi scoate inima. Mi-o arată, răsucind-o în mîna sub globul electric albicios:

– Ce zici, domnu’ ziarist? Poți să spui că inima asta a fost a unui om bogat sau a unui om sărac? Nu poți. A fost a unui rău sau a unui bine al lui Dumnezeu?

Trîntește inima la loc și pornește iar să

bîjbîie printre mațe. Prins de inspirație, își continuă discursul, iar Relu îi șterge respectuos din cînd în cînd ochii roșii și nasul:

– Cui a aparținut inima asta? Unui academician, unui țigan sau unui sfînt? Știi? Nu.

Relu se bagă și el, dovedind că e un adept al concepției despre lume și viață a *maestrului*:

– Uite eu, sînt țigan, da? Donez sînge să mai cîștig niște saiele, că am o casă de copii, da? Și sîngele meu de țigan e bun și pentru români, da? Vasăzică, sîngele care circulă prin vine...

– Prin vene, îl corectează nea Mitică.

– ...care circulă prin vene, e la fel și la țigani, și la români, da?

Nea Mitică dă să se șteargă la nas cu mînușa plină de sînge. Relu îi tamponează nasul și fruntea ca unui chirurg înainte de incizia decisivă.

– Uite ici, domnu’ ziarist - continuă perorația nea Mitică. Borhăile astea sînt a’ coanei Ileana sau a’ maicii Tereza? Da’ ficatul ăsta?

Și scoate din cadavrul hăcuit ficatul umflat și spongios, așa că găsesc prilejul să întrerup cugetările lui nea Mitică pe tema vanitas vanitatum:

– După cum arată, e mai degrabă al unui bețivan. Din cauza ficatului a murit?

– Nuuu! E drept, nu mai avea mult de trăit cu ficatul ăsta, avea cancer, săracu’!, dar nu de astea a murit. Uite ici.

Și îmi arată o linie subțire, roș-albăstrie, care învăluie gîtul mortului.

– L-a strîns cineva de gît c-o sîrmă. Ba încă era ruginită, că, uite, vezi, se văd și urme de rugină.

– Nea Mitică, da’ unde i-s hainele?

La un semn al autopsierului, oul de struț al lui Relu intră într-un fișet metalic și începe să amușine. Între timp eu și autopsierul mai bem o votcă. În ceea ce mă privește, aveam mare nevoie. Arătam ca Dracula după ce a supt o lună de zile numai lapte de la țîța vacii. Mă uit tulbure în jur. O gură de furtun curge năvalnic și apa curată își face loc prin cea maronie de pe jos. Dar forfotitul apei și filfiitul ventilatorului nu-i pot trezi pe morți. De afară se aud zgomote surde, ca vara, cînd tună departe-depart. Sufletul lumii forfotește undeva la fund.

În fine, Relu îmi aduce hainele boschetarului: niște foaște lucioase de atîta slin, tot felul de pulovere, jantilici și pufoaice răpănoase, pe care indivizii de tipul ăsta le poartă și la plus treizeci de grade. Caut prin ele în speranța să găsesc ceva, nici eu nu știu ce. Aflu pînă la urmă în buzunarul de la piept al unei pufoaice năclăite o bucată de colac, o luminare și un pliant cît palma cu reproduceri de iconițe și rugăciuni ale sfîntului Serafim din Sarov. Mă luminez, dar nu de lumina credinței, ci pentru că bănuiesc de unde este pliantul. Îl mai văzusem. Mă grăbesc să dosesc într-un buzunar cipilica jechoasă a boschetarului.

Estimp nea Mitică și Relu goliseră sticla și se machiseră binișor. În astfel de ocazii autopsierul începe să spună bancuri cu morți. Mă îndrept spre ușă.

– Mai poftiți, domnu’ ziarist. Vă servesc oricînd. Și, dacă o să aveți nevoie, vă servesc și la finis: un formol, o cusătură ceva, un machiaj postfinitum. Mitică Hrubaru, autopsier garantat.

Nea Mitică are o figură serioasă. Numai ochii îi strălucesc jucăuș. „Finis, postfinitum!” - ia te uită, dom’le. Se vede treaba că nea Mitică trage cu urechea la ce vorbesc doctorii, că, sincer să fiu, nu mi-l pot închipui cu o carte în mîna decît cînd joacă șeptic.

PREMIILE FESTIVALULUI

Premiul REVISTEI FEREASTRA (III proză)

Codrina Bran

Născută la 12 septembrie 1945, în București, membră a U.S.R. filiala Cluj, Corina Bran (absolventă a Facultății de drept, avocat) a publicat, până în prezent, 6 volume, începând cu **Provizorat**, versuri, 2001. Au urmat volumele de proză: **Antipozi**, proză scurtă, 2005; **Așteptările**, roman, 2009; **Concertul de viole**, roman, 2010; **Povestiri dintr-un Cartier de Vest**, 2011; **Lumina și umbra**, proză scurtă, 2013, comentate favorabil de criticii literari **Alex Ștefănescu**, **Petru Poantă**, **Irina Petraș**, **Mircea Popa**, **Ioan Adam**, **Ionel Popa**, **Dan Damaschin**, **A. Țion**, **Ioan Negru** etc.

VOIAJORUL

Într-o familie cu mulți copii, așa cum fuseseră ei, regăsești o diversitate care ar putea îndestula foamea întregului univers în marea explozie inițială în care, în mod sigur, s-a întâmplat ca nici o fracțiune să nu semene cu alta. Și asta nu dintr-un plan prealabil ci, pur și simplu, dintr-un prea mult care nu-și mai încăpea în sine. De fapt, oriunde te-ai uita, în facerea și prefacerea naturii se întâmplă mereu același fenomen, preaplinul este mereu prezent. Regula aceasta funcționează oarecum în salturi, pentru că după explozia preaplinului urmează o amiază a coacerii, ca spre seara zilei o mână invizibilă să adune decorul, fructele, rămășițele pentru a le arunca în focul exploziilor viitoare. Bubi depăna filosofia lui personală care-i dădea o viziune globală și cât decît inteligibilă a propriei vieți și a altora. Dacă filosofii nu descriaseră sensul, deși asta era ocupația lor permanentă, oamenilor de rând nu le rămânea decît să-l caute pe cont propriu. Aplecarea lui spre filosofare se datora în bună parte unor ani inactivi pe care boala de plămâni îi impuseseră, împreună cu marile cutremure istorice ale acestui secol uimitor de crud în care indivizii erau purtați prin furtuni năuce, sacrificați pe diverse altare. Nu apucau să te adaptezi noului de azi că, iată, venea un mâine total diferit și cu siguranță mai rău. Nu te puteai baza pe nimic, totul era în mișcare, o mișcare dezordonată în care nu aveai când să construiești ceva de durată. Fracturile biografice se succedau prea repede. În acest colț de lume istoria era prea smucită, nu ca prin alte părți, departe, unde istoria avea o continuitate, dovadă stînd marile catedrale ridicate secole de-a rândul, nu ca la noi, bisericuțe mici de lemn parcă pregătite să fie demontate și mutate la nevoie, sau în caz de distrugere să poată fi reconstruite ușor. Cam asta era schema pe care se înfășurau gândurile lui, cu oarecare modificări pe măsură ce înainta în vîrstă. Deocamdată totul era în mers, în desfășurare, aici, în pătrățica asta de viață în care nimeni nu-ți garanta nimic, în care, pe lângă toate necunoscutele de parcurs, va veni și marea necunoscută pe care cei plecați au aflat-o deja. Au aflat-o tinerii lui frați plecați în floarea vieții în slujba unor idealuri deja uitate, sau părintele în plecarea sa precipitată din mijlocul uliței, între biserică și casă, ca un trăsnet, ca sub efectul unei telegrame urgente. Cei doi nu aveau nici un mormânt, plecaseră spre nicăieri împreună, de

parcă s-ar fi reîntors cuminți în pîntecele matern, așa, nedespărțiți, cum veniseră pe lume după abia optsprezece ani. Biata mamă îi născuse pentru o moarte prematură și nu avea acum nici unde aprinde o lumânare.

În enigmaticele drumuri care îl purtau în diverse direcții, odată pe an făcea vizite scurte celor doi frați în viață răzlețiți în două orașe depărtate, așezați temeinic lângă neveste energice care le inventaseră de acum noi personalități, îi recroiseră după gustul lor. Erau mereu foarte ocupați cu propria lor viață și nu aveau timp să-și viziteze mama. Aceste vizite nu întotdeauna bine primite, ca niște ritualuri de care pomenitele neveste se cam săturaseră, le făcea cu inima caldă în amintirea curții părintești plină de larma copilăriei de odinioară. Venea ca un mesager al mamei bătrână de acum, căreia îi era dor de ei, de viața lor trecută, dor pe care și-l manifesta arareori, în expresii pline de cuviință: „Ce-o mai fi făcând Emil și Ioan...?” Primise de la ei câte o scrisoare scrisă de mână nevestelor în care i se aduceau la cunoștință evenimente mari și neutre din viața acestora. Constată că cei mai mulți bărbați încăpuți pe mâna unor femei străine încetează de a mai rămâne și fii, deși auzise asta din înțelepciunea folclorului care știe atât de bine să exprime în cuvinte puține adevăruri adânci. Scrisul străin îi confirmase mamei că firul de iubire dintre ea și acești feți pe care îi purtase spre viață și noroc se rupseseră definitiv, așa că nu le răspunse niciunui.

Bubi trecea pe la fiecare și aduna vești pentru mama fără a le spune ce purta el în suflet. Inima ca și viața lui de misterioasă, avea compartimente net despărțite care nu comunicau unul cu celălalt, atitudine destul de bărbătească pentru un om atât de sentimental.

Pe vremuri, cele două geamantane aveau un aer sprintar, învăluite într-o boare de libertate și spații largi, iar purtătorul lor îmbrăcat mereu într-un costum de bună calitate și cu o borsalină nouă așezată pe o sprânceană. O vitrină îi oglindea cochetăria și anume uși știute numai de el se deschideau cu bucurie și cu speranța unei rămăneri definitive. Berte, Clare sau Irine, femei gospodine dar rămase singure au încercat pe rând să-l prindă pe fluturile voiajor și nestatornic, dar el simțea din vreme, din aer, acul care voia să-l imobilizeze în insectar. Femeia fericită se scula dis de dimineată pe când capul obosit al bărbatului își continua somnul pe perna ei și alerga la piață de unde venea încărcată cu o găină vie în plasa cu ochiuri mari prin care zburătoare scotea capul, înghesuită fiind de morcovi și alte zarzavaturi care aveau s-o însoțească în metamorfoza din oala încăpătoare. În acest timp mâini îndemănate lucrau repede, iar fața se îmbujora de la arșița plitei și a speranțelor reaprinse în pieptul ajuns la o a doua tinerețe.

Voiajorul nostru era un mare generos, cu o inimă mai încăpătoare decît portofelul, astfel că venea de fiecare dată cu daruri exagerate și pleca avînd buzunarele goale, cu mîngâierea unei nopți și cel mult hrănit pentru călătoria următoare. Afla el, așa, cu un al nu știu cîtelea simț că în ziua în care gospodina își îndoaia eforturile de gazdă primitoare, plutea primejdia în aer, astfel că geamantanul avînd conținutul într-o ordine desăvîrșită aștepta deja după ușă. Omul nostru era și un pedant, mereu primenit, iar de costumul ajungea ușor uzat, o pălărie nouă salva situația. La prăvălia de pălării, după ce proba cîteva exemplare cu ochii în oglindă studiindu-se din diverse unghiuri, puneă prețul pe tejghea însoțit de un bacșiș consistent, lăsînd alături și vechea pălărie, pleca revigorat,

făcîndu-se că nu aude chemarea vînzătoarei: „Alo, domnu’, restul și pălăria dumneavoastră!” În vitrina următoare se oglindea deja cochet cu borul pe o sprânceană, luînd viața de la început.

Bubi era omul pentru care viața avea mereu un nou început; indiferent cum se încheia episodul anterior, a doua zi era o nouă zi care începea la fel de proaspătă, cu proiecte noi și suflet ușor. Important era să câștige banii pentru cămăși primenite, pentru un splendid buchet de flori de dăruit unei anume doamne, sau să aducă daruri femeilor de acasă pe care le căuta cu dragoste, dar la intervale imprevizibile. Astfel, mutări dese sau schimbarea serviciului prezent în care ceva nu mai mergea bine cu un altul nou, aveau loc mai des decît am presupune. Contabil, magazioner, administrator, nu conta, găsea el soluția să schimbe slujba și locuința cu multă ușurință. O cameră la mansardă chiar fără dulap nu reprezenta nici un inconvenient întrucît hainele curate și împachetate într-o ordine perfectă puteau sta foarte bine în cele două geamantane deschise. Ligheanul, în schimb, nu putea să lipsească din dotarea încăperii. Oglinoara rotundă cu picior scoasă din trusă reflecta pămătuful clăbucit așezat și el în picioare până ce obrazul era examinat cu grijă, măsurînd în podul palmei dificultatea bărbii crescute de ieri. Aceste dimineți cu preparativele pentru o zi perfectă îl defineau cel mai bine. Începea ziua cu entuziasm și grijă pentru amănunte: un obraz neted și bine mirositor, trupul spălat energic în ligheanul de pe scaunul de lemn, împrăștiind stropi de apă și clăbuc pe dușumea. În final totul era rînduit, perna scuturată zdravăn, pătura cazonă întinsă fără cută, ligheanul spălat și ascuns sub patul cu tăblii de metal, unelte de bărbierit curățate și înșirate pe pervazul ferestrei cu vopseaua scorjotă. Cum necum, dintr-o dată, încăperea nimănui cu podele de lemn, pat cu tăblii de metal și o masă veche căpăta brusc identitate, miros de curățenie și ușor parfumată de săpunul de ras. Toate acestea vorbeau despre un bărbat care nu ieșea oricum din casă. Pentru că acesta-i adevărul, un bărbat pedant va rămâne astfel indiferent unde va locui, într-un hotel sau într-o mansardă.

Haina pusă de cu seară pe spătarul scaunului fu examinată și scuturată de cei câțiva stropi de apă săriți din lighean, pantalonii scoși de sub saltea unde își redobîndiseră fermitatea dungii, cămașa curată aleasă din unul din geamantane, pantofii lustruiți scoși de pe șanuri și încălțați, toate acestea reconstituiră o ținută de bărbat agreabil.

Bubi avea trăsăturile de bază ale întregii familii: ochii mari ușor oblici, pomeții pronunțați și o gură senzuală. Toți cei șapte frați primiră această amprentă a mamei, ca o schemă multiplicată cu mici variațiuni. Doar culoarea ochilor ei verzi nu o putuse dăruî niciunui copil, dar spera că poate vreunul dintre nepoții care vor veni îi va moșteni smaraldul. Poate că ea nici nu va mai fi pe atunci. Tatăl, mort mult prea devreme, ieșise din decor nelăsînd vre-o altă amintire decît șapte perechi de iriși cafenii și înclinații muzicale inegal distribuite, dar care aveau să ia tot atâtea drumuri diferite după cum le era firea și norocul.

În frumoasa dimineată de vară domnul Bubi se îndrepta spre noul său serviciu, primenit ca întotdeauna, energic și plin de bună dispoziție. Saluta ridicînd pălăria cu un gest larg care se adresa tuturor pe o rază largă. Domnul Bubi nu trecea niciodată neobservat pe ulița care ducea la exploatarea forestieră. Era o figură

(Continuare în pag. 11)

(Urmare din pag. 10)

V O I A J O R U L

străină, lucru văzut de la distanță, orășean curat și amabil, o prezență total diferită de muntenii localnici morocănoși și bănuitori. Domnul Bubi era noul contabil venit de la oraș.

După studiile începute și abandonate, Bubi se hotărî să-și ia o slujbă. Prima slujbă. Așa își începuse și studiile, entuziast, ordonat, luând notițe conștiincios, așezat în rândul întâi, ochi în ochi cu profesorul, în dialog susținut cu preparatorul. Părea studentul ideal. Îi scria des mamei; de fapt era singurul care îi scria și nu o făcea formal. Venea acasă cu nerăbdare aducând întotdeauna câte un dar pentru mama și pentru sora cea mică, încă o copilă, rămasă orfană de tată de pe când nu putea avea nici amintiri. O lua în brațe cu drag alintând-o: „Suflețelul lui Bubi”, simțindu-se tată la nici douăzeci de ani. Se simțea responsabil pentru puilul de om care venise atât de târziu, când cuibul era aproape gol, neajutorată și străină. Frații ceilalți erau departe și indiferenți, el singur mai purtând în suflet liantul de altădată. Sora cea mare, căreia războiul și mai apoi moartea tatălui îi furaseră pe rând logodnicul și mai apoi planurile legate de studiile muzicale, nemaiaivând ce face cu viața ei, își luă un bărbat bătrân și zgârcit în toate și la vorbă și la buzunar. Ea fusese cea mai înzestrată dintre toți frații, înzestrată cu o splendidă voce de operă. În tăcerea ursuză din casa lor vocea melodioasă și vocalizele ei trezea mormăielile de nemulțumire ale unui soț care nu știa să se bucure de nimic. Frații mai mari erau însurați și aveau și ei situații stabile acolo departe lângă nevestele lor harnice și grijulii cu capacitatea lor de procreare, știind prea bine că mulți copii înseamnă și multă sărăcie. Ocupați fiind ei cu sporirea bunăstării propriilor familii, au uitat treptat de mama și de micuța orfană. Rămăsese tot trecutul ca într-o fotografie ce se învechește și se voalează până la neîntâlnire: curtea largă cu droaia de frați și părintele pășind pe uliță cu zor în sutana lui prăfuită la poale, intrând în curte cu droaia de copii adunați ciopor în jurul lui întinzând mâinile să primească o bucată de colac de la mortul pe care tocmai îl condusesese la groapă în ziua aceea. Cei mai mici se agățau de sutană pretinzând să fie luați și în brațe. Așa și-l amintea ca pe un personaj mitologic din brațele căruia izvorau noi și noi prunci coplesindu-l, abia putând să-i mai cuprindă, până ce moartea prematură a întrerupt brusc această sărbătoare a vieții, sărbătoare care o storcea pe mamă din doi în doi ani de toată vloga.

Astfel că din marea familie rămăsese acest nucleu, mama văduvă, mica surioară orfană și el, singurul bărbat, stâlpul casei cum ar veni.

Deși își începuse studiile cu mult entuziasm, iată se vădi că norocul nu era chiar de partea lui. Printr-o ciudată potrivire de lucruri, deși totul începea bine, promițător veneau întâmplări potrivnice în momentele cheie care îl deturnau din drumul plin de promisiuni și-l aruncau de pe orbită stricând ordinea lucrurilor. Erau întâmplări amestecate: moartea părintelui, criza economică, o tuberculoză care îl ținu departe de ultimul război, de moarte, dar și de viață, venirea rușilor și așa mai departe. Atâtea ghinioane și nepotriviri în care pe lângă abilitatea de a te strecura printre ele, mai aveai nevoie și de mult noroc. Bubi nu dovedea nici abilitate și nici nu-l urmărea norocul, ba se putea spune că acesta se ferea din drumul său. S-a dovedit că doar bunele intenții și generozitatea nu-ți garantează reușita în viață. Ca și cum

acestea n-ar fi fost de ajuns, un disproporționat simț al dreptății și al demnității personale îl puneau prea des în conflict cu superiorii, iar mândria îl determina să plece deîndată în căutarea unui loc mai bun. Neștiința concesiilor, un acut simț al libertății într-o lume îndoielnică, meschină și întoarsă pe dos ducea la dese rupturi și schimbări de adrese. Bubi avea un comportament de aristocrat în această istorie precipitată și absurdă. Chiar și trăsăturile feței aveau un aer aristocrat, comune tuturor fraților într-un amestec aleatoriu. Firul comun prin care ajunseseră în lume venea de departe, din vremuri despre care mama avea știință, dar firea ei taciurnă și cuviincioasă o închisese cu grijă într-o tainică a sufletului. Ce rost avea să spună mai departe povești atât de vechi și nefolositoare? Scoborâtori din veacuri, vreo două, dintr-un oștean înobilat, cu blazon și proprietate, câteva generații s-au școlit și s-au șlefuit. Cei mai câștigați au fost băieții. Trimiși la școli bune, la Pesta și Viena, au ajuns magistrați, avocați sau înalți funcționari. Fetele au făcut căsătorii bune și mai puțin bune, dar fiind de felul lor fertile au dat naștere la prea mulți copii, micșorând astfel treptat pământul cu care fusese împroprietărit viteazul oștean de altădată. Mulți boier-nași avuți în partea aceasta a țării nu prea erau, astfel că puținii nobili români nu aveau cu cine să se încuscrească profitabil. În felul acesta au sărăcit treptat, au venit apoi întâmplările istoriei, care împreună cu întâmplările personale au condus lucrurile în acest stadiu. Mama, descendentă cu blazon și zece hectare de pământ de slabă calitate nu putuse face o căsătorie mai avantajoasă decât cu tânărul absolvent de teologie, pe studiile căruia se cheltuiseră ultimii bani ai familiei. El chipeș, ea rasată, șapte copii și bani puțini. Într-o parohie modestă de țară.

La capăt de drum, iată acest membru al acestui arbore genealogic cu două valize, educat și școlit, dar fără vre-o finalitate, cu studiile abandonate, mai multe slujbe, o carte de muncă stufoasă și un salariu mic.

*

Bubi se transformase în unchi, acum după niște ani, în care copila din trecut devenise mamă și deîndată un fel de văduvă pentru nu se știe cât timp. Fetița de astăzi se uita lung la el intimidată de procesiunea de dimineață cu clăbuci și pământ. Privea nedumerită smocurile de păr care ieșeau din nările încăpătoare prin care pufnea zgomotos stropind cu apă până departe. Parcă era puțin speriată de manifestările viguroase care aveau loc în casa lor alcătuită numai din femei și unde toaleta de dimineață se desfășura discret și în liniște. Unchiul venea rar și emoția, tulburarea erau cu atât mai mari. Dădea târcoale hainelor bărbătești care ocupau parcă întreaga încăpăre și care aveau așa un miros străin și tulburător. Când n-o vedea nimeni le mângâia ca pe niște vietăți cu mâna ei mică și le ruga în gând să nu mai plece de lângă ele trei. Veneau din depărtări necunoscute și emanau forță. Nu știa de unde vine acest unic bărbat din familia lor, ceva între tată și mătușă, puternic, cu glas baritonal și care o răsfăța tot timpul. Se răsfățau, de fapt, reciproc: „suflețelul lui unchiu”, „unchiuțu’ Bubi” și astfel se desfășura o sărbătoare mai mare decât toate sărbătorile. Venea cu daruri. Primul dar a fost ursulețul galben de care nu s-a mai despărțit până târziu de tot. Mai apoi unchiul adusesese ceva ce copila nu mai văzuse și nu mai gustase, o bucată de halva cât o cărămidă. Acum halva se odihnea palidă și tristă în mijlocul unei mese în jurul căreia stăteau trei femei și un bărbat.

– Bubi, nu ești chibzuit, ai dat o gră-

madă de bani... i-a spus mama.

– Nu înțeleg frate, cum poți fi atât de inconștient și hăbăuc! Când lipsește pâinea, carnea, lucruri de primă necesitate, tu azvârli banii pe extravagante.

Fetița avea și ea ceva de spus, dar îi lipseau cuvintele și care s-ar putea traduce astăzi cam așa: „Vor veni, și pâinea și carnea, dar cine își va mai aduce aminte de gustul lor? Și când se va repeta această clipă în care toți sunteți aici? Unchiuțu’ meu știe ce e mai important pentru suflet...”

Mai târziu, într-o primăvară, după o boală lungă și grea a venit unchiul să se ocupe de ea, să o învețe din nou să meargă, să alerge, să sară, să recupereze tabla înmulțirii uitată toată între timp. Apoi dispăru pentru multă vreme.

Domnul Bubi încerca mereu să-și păstreze buna dispoziție ca un adevărat aristocrat, pentru că un adevărat aristocrat știe să salveze aparențele atunci când buna dispoziție chiar nu avea nici un temei. Își aranja șic pălăria, scotea tabachera strălucitoare și cu un gest scurt, bărbătesc scăpăra chibritul la capătul țigării destul de ieftine în ciuda tuturor aparențelor. Plecase cu trenurile depărtărilor, pentru că pe acea vreme distanțele erau mult mai mari, locomotivele cu cărbuni, multe stații și halte. Pornit cândva spre universitate cu proiecte mari, ajuns din urmă de întâmplările biografiei, istoriei și propriul temperament, se lupta cu puținătatea resurselor în sărăcia aceea generalizată. Trecuseră douăzeci de ani care incluseră plecarea gemenilor, moartea părintelui și înstrăinarea fraților cu mai mult noroc. Sora cea mică devenită femeie rămase și ea un fel de văduvă, de mână cu o altă fetiță orfană. Din dorințele generoase de a le susține, de a le ocroti pe cele trei nu rămăsese decât un efort tot mai greu, mai imposibil. Cum se mai putea pune problema unei căsătorii? Ce avea el de oferit? Bubi nu avea de oferit decât iubire în toate formele ei și singura modalitate de a și-o exprima erau aceste daruri excentrice la acea vreme. Cum putea rămâne în sufletul celorlalți, cum putea exprima altfel ceea ce simțea un boier sărac cu inima mare? În alte vremuri... Dacă le-ar fi apucat! Cele trecute îl găsiseră prea tânăr, altele mai bune nu se întrevădeau.

Într-o casă plină de bărbați, Bubi avea o slăbiciune specială pentru femeile care erau în minoritate. Când proporția se schimbă, afecțiunea lui deveni cu atât mai mare. Mama. Ochii ei mari, verzi, liniștiți și profunzi erau întocmai unor ape adânci în care stăteau în imersie toate durerile trecute și tot adunau în jur raze de riduri... În ochii ei se regăsea și el alături de frații plecați pentru veșnicie, frații îndepărtați pe care mama îi aștepta zadarnic, preotul plecat prematur cu poala anteriorului prăfuit împărțit în grabă între nevoile sufletești ale enoriașilor și multele nevoi ale copiilor.

*

În timpul războiului, Bubi își petrecu vremea într-un sanatoriu de tuberculoși, confruntarea cu moartea îl ținutise în acea rezervație departe de șuierul gloanțelor, acolo unde moartea venea pe altă cale. Sau viața. Erau acei pensionari niște norocoși? Cine poate ști? Unii erau tineri, alții bătrâni, moartea nu avea nici un criteriu în alegerile ei. Dar și viața era la fel de capricioasă. Pentru că ce-i trebuie vieții, întocmai firului de iarbă? O clipă de respiro ca să-și urmeze planul, să crească, să-și risipească sămânța, să se lasă mângaiată de ploi, de soare, să dăinuie sau să fie pârjolită și uitată. Cum se

(Continuare în pag. 12)

(Urmare din pag. 11)

VOIAJORUL

poate trăi în această nesiguranță, cât curaj sau câtă resemnare îți trebuie astfel? Mai este o variantă, nebunească, varianta drogaților care visează sau se visează într-o altă realitate; nu contează pentru cât timp, timp în care se iau de braț cu Dumnezeu, ca mai apoi să se prăbușească de la acea înălțime ca păpuși de cârpă. Drogați am spus? Da, și m-am referit la cel mai puternic drog, cel care te poate învia, chiar dacă moartea dă târcoale pe capra căruței hurducată pe pietre, căruța care duce un alt mort la groapă.

Totul se întâmplă în mijlocul unei păduri în care pavilioanele stăteau risipite printre copaci și unde, ca în orice loc de pe pământ, atunci când vieții i se dă răgaz îndeplinește planul divin, acela în care este cuprins drogul iubirii. Și cum să nu se întâmple aceasta când protagoniștii sunt tineri? Copacii înalți ofereau la acel moment al unei veri care promitea numai viață, umbră luminoasă, mângâietoare, frunzele anilor trecuți pat moale și foșnitor. Printre copaci, din umbră și lumină, se coagula ca într-un vis femeia copilă cu pași tândăloși. Lui Bubi i se părea de fiecare dată ireal, ca dintr-o întreagă lume, ea să-l îl aleagă chiar pe el, să vină țintă spre el care o aștepta timid și recunoscător. Nu mai era tânăr, dar boala și izolarea îl readuseră la o vârstă a începuturilor. Nu se obișnuise nici acum cu această minune și i se părea că este doar rodul imaginației lui, că el o recrează din umbre și țesături de raze și, iată, strângând-o în materialitatea ei, acolo, pe patul foșnitor, cuibul dragostei lor, cu teamă să nu se volatilizeze și să se reîntoarcă în lumea ei de fantasmă. Oare de ce simțea că nu o poate avea cu adevărat și pentru totdeauna? Îi prindea sânul stâng în căușul palmelor și se apleca să soarbă o apă nevăzută: „Îți sorb sufletul, altfel nu te pot avea pentru totdeauna, nu poți să-mi stingi setea...”

Erau febrili amândoi și se jucau acolo pe muchie de-a viața și de-a moartea cu disperare, trăind fiecare împreunare la tensiuni inimaginabile. Are iubirea o socoteală specială cu timpul, cu dimensiunea lui care se numește viitor, masca de oxigen prin care vine firul dător de viață, gazul care întreține arderea. În lipsa acestuia ei se ardeau unul pe altul într-o autocombustie, până când Bubi ținu cu adevărat în brațe o moartă, o materie din care era convins că sorbise sufletul, el, nu fizica care mușca din amândoi. În ciuda dorinței lui de a muri alături de ea, din acel moment începu însănătoșirea lui, de parcă suflul ei vital îi infuzase viață.

În urma trupului purtat spre locul în care avea să se topească în materia cea mare, pășea cu capul în pământ ca un vinovat, ca vinovatul care îi sorbise sufletul, îi sorbise ultima pâlpăire de viață. Ea se mutase cu totul în el.

*

Tot mai des făcea socotelile trecutului și i se părea că viața lui fusese atât de plină de dragoste, că fusese un norocos în comparație cu atât de mulți cărora timpul nu le îngăduise. Stătea pe bancă la soare și își încălzea pieptul surpat și fluierile picioarele mereu înghețate înfipte în vechile lui ghete fără șireturi. Pe aleea ce se întindea de la poartă la intrarea în clădire nu venea nimeni. Nimeni în toată această lungă ședere. Unii mai ieșeau în scurte plimbări, alții nu mai ieșeau, stăteau pe marginile paturilor într-o așteptare ca pe un peron. Zilele semănau între ele. Soarele de sfârșit de vară se lăsa pe o rână deasupra lizierei. Banca înaltă îi făcea pe

cei care se odihneau pe ea să pară copii, așa cum stăteau cu picioarele atârând deasupra solului, părând și mai neajutorați decât erau.

Trecuse pe la fiecare dintre frați, dar de data aceasta vrând să-și găsească un colțișor pentru odihnă; era bolnav și îmbătrânise. Voiajorul nu avea un acoperiș și îl căuta acolo unde nu putea fi găsit. „Frate Emil...”, „Frate Ioan”. Mama murise demult, dar Ioan și Emil nu putuseră veni la înmormântare. În noiembrie acela ploios drumurile erau înnămolite, transportul complicat, costisitor și apoi nu era vorba de nici o moștenire. O femeie bătrână și săracă își încheiase socotelile cu viața sub acoperișul fiicei celei mari, singura care voise să-i ofere ultimul refugiu. Era o femeie cumsecade această fiică, dar nu putea avea grijă de toți năpăstuiții, după cum se pronunțase bărbatul ei. Bubi, fluieră vânt, cel care nu reușise să ducă nimic la bun sfârșit, voiajorul care apărea ca din senin era unul dintre ei. Nechibzuit, asta fusese toată viața. Nu-și încropise nici un rost și, iată, bătrânețea și bolile băteau la ușă. Treptat, hainele și pălăria căpătară o patină în pas cu vârsta proprietarului. Acum, de fapt, nu mai avea decât un singur geamantan în care încăpeau toate lucrurile lui.

Se opri pe la Emil care avea o casă mare. Nevasta lui, o cucoană care ținea la ștaif, nu se arătă deloc bucuroasă de acest musafir care apărea pe neașteptate și pleca tot așa, de parcă la ei era hotel. Când venea cu două geamantane însemna că își schimba iar serviciul, că își dăduse demisia sau i se desfăcuse contractul de muncă. Când venea cu un singur geamantan, era în concediu. Asta pe vremuri. Acum se pensionase și cumnata se temea ca nu cumva Bubi să prindă rădăcini la ei, mai ales că șederea se prelungea. O tuse grea, interminabilă venea din cămăruța din spate. Țigările astea! Pe moment cumnata nu găsisese chiriaș pentru acea cameră și Bubi își instalase mica gospodărie încăpută de acum în singurul geamantan cam ros pe la colțuri. Își spăla batistele și câte o cămașă pe care le atârna pe un umeras de lemn, își descălța ghetele și le trăgea pe șanuri, apoi le da cu cremă și le lustruia cu grijă. Nu putea renunța la ele, la șanuri, ca la un ultim rest de aristocrație. Își aranja în dosul unei perdeluțe obiectele ce-i serveau la bărbierit și lighenașul împrumutat de la cumnată. Această cămăruță care era de închiriat nu dispunea de baie ci doar de un closet, baia casei fiind destinată exclusiv familiei. Îi era interzis, ca de obicei, fumatul în casă, dar interdicția era de acum inutilă. În alte dați ieșea afară la fumat, acum nu mai era nevoie. Bubi se lăsase de fumat, sau mai bine zis, fumatul se lăsase de Bubi.

Cumnata era iritată. Pe lângă câștigul pierdut de pe urma chiriei, acest fluieră vânt le mai făcea și pagubă la gaze. I le restricționase la maximum; seara înainte de culcare o jumătate de ora era de ajuns. În toiul nopții, din cămăruță, se auzea tusea profundă a lui Bubi pe care voia să o înăbușe, dar turbulențele plămânilor își făceau până la urmă ieșirea cu sunet cavernos.

Eh, gândea cumnata, toată viața cu pălăria pe o ureche și cu țigara în colțul gurii, în loc să-și agonisească și el un acoperiș, o femeie să-i țină casa și să-l îngrijească la bătrânețe și la boală; și acum iată-l ancorat aici în casa lor, blocându-le camera de închiriat, consumând gaz și mâncare. O adevărată pacoste.

Își băgă sub pat valiza cu toate lucrurile în ordine, rândui camera, își luă pijamaua și niște albituri într-o plasă și nu-l mai văzu nimeni vre-o lună. Atât anunțase, că se internează în spital. Trimis de cumnată, fratele îl vizitase o

singură dată cu scopul de a afla cât timp avea să le mai ocupe cămăruța fratele hoinar, pentru că, iată, se anunța un chiriaș. Află cu neplăcere că Bubi are un cancer inoperabil, dar tratat cu raze, pentru că, nu-i așa, din asta nu se moare de azi pe mâine. Întors acasă, descumpănit și oarecum în panică se sfătui cu nevastă-sa. Aceasta, fire practică prin excelență, găsi repede soluția: o internare într-un sanatoriu, internare ce o va aranja prin cunoștințele ei cât se poate de repede. Se văzu că problema cea mai dificilă era eliberarea unui loc. Trebuiau să aștepte să se externeze sau să moară unul dintre ocupanți ca să fie primit următorul. Da, următorul, pentru că bătrânii se înșirau într-o listă de așteptare lungă; milostiva moarte nu-i lua pe cei dinăuntrul destul de repede. Parcă nu se îndura, mai adăugându-le zile. Astfel că Bubi fu internat pe rând în sanatorii de tuberculoși unde își mai făcuse stagiul în tinerețe și apoi în azilul de bătrâni, acela definitiv, din care nu va mai ieși decât într-un singur mod. Între aceste etape mai făcu niște escale la casa fratelui, casă confortabilă cu teracote și covoare groase, dar escalele erau scurte pentru că inventiva cumnată avea mereu pregătită soluția. Astfel că Bubi își lua geamantanul și pleca la adresa indicată. Voiajorul! Ce s-ar fi făcut cu toții fără practica femeie care nu era niciodată în lipsă de idei?

*

Pe bancă, în ghetele fără șireturi, cu pălăria ajunsă ponosită acum, în ciuda atenției pe care i-o acorda zilnic cu peria și măneca vestonului, se bucura de căldura domoală a sfârșitului de august. Bubi nu ieșea niciodată în pijama cum făceau alți ocupanți ai azilului. În fiecare dimineață urma același ceremonial al bărbieritului, se spăla, se îmbrăca îngrijit și își peria borurile pălăriei. Singura concesie fusese renunțarea la șireturi; eforturile la aplecare îi declanșau tusea, tusea aceasta care îl însoțea de multă vreme. Trecuseră vremurile acelea când pe sub borul cochec scăpăra vesel chibritul la capătul țigării, elegant și masculin, în timp ce se îndrepta spre uși cunoscute și primitoare. Femeile... Dacă n-ar fi atentat la libertatea lui. După începutul pasional urmau niște socoteli materiale care lui îi confiscau libertatea. Urma să nu mai fie stăpân pe banii lui sau să fie mereu îndatorat femeii, dar și într-un caz și în celălalt el înceta să mai fie un om liber.

Pași șovăielnici se apropiau dinspre casă cu un crânțănit mărunț de pietriș și Berta, o altă Bertă, își făcu apariția învăluită în șalul ei cu sclipici bine strâns la piept de mânuțele osoase. Pașii ezitanți care își găseau direcția cu o mișcare nesigură, îi dădeau o anume distincție fanată, distincție desăvârșită de un ruj portocaliu întins cu aproximație pe buzele cu contururi nehotărâte. Făptura ei minusculă se cățăra pe banca de pe care Bubi se ridica politicos pentru a-i întinde mâna să o ajute.

— Am adormit după supă și m-am temut că am întârziat. O, Bubi, ce zi frumoasă! Azi am putea să ne logodim. Am vorbit și cu mama. Mă lasă. Mi-a spus că îi pari un tânăr cumsecade și de viitor. Acum lucrează la zestrea mea. Oh, ai verighetel?

Bubi coborî de pe bancă și rupse niște tije de traista ciobanului. Alese una, o răsucă făcând din ea un inel și i-l strecură pe inelarul chircit de artrită. Și ca un logodnic adevărat îi sărută degetul cu inel, apoi se așeză la loc pe bancă. Acum se țineau de mână. În razele oblice de soare se stărnise un roi de efemeride care zburau de nuntă și de moarte.

— Parcă-i o ploaie de aur. E ziua cea mare!

PREMIILE FESTIVALULUI

**Mențiunea revistei FEREASTRA
pentru proză**

Radu-Ion Dragomir

Din palmaresul literar al tânărului prozator gălățean am reținut: **Premiul pentru eseu**, în cadrul concursului „Scriitori de ieri, de azi și de mâine”, ediția a III-a; **Premiul al II-lea** la Simpozionul Național „Literatura și celelalte arte”, Iași - secțiunea proză; **Premiul I** la Simpozionul Național „România între realitate și ficțiune”, Cluj - secțiunea eseu etc.

Întâietate

S-a ridicat David din bucata de piatră cu care celălalt David, împlânzit de istorie și de cuvântul oamenilor, l-a doborât pe Goliat. Iar creștetul său era o crustă de pământ și apă sălcie. Iar ochii săi au privit oceanurile și văzduhurile nepăsătoare. Iar gura sa a început să-i zică povestea:

„Avionul s-a prăbușit ca una dintre păsările vânată de taică-său pe vremea când David era copil și nu înțelegea fericirea umană de a ucide. Am murit toți, sec, iar eu, sufletul lui David am naufragiat pe fâșia asta de pământ. De fapt, cred că sufletul fiecăruia a fugit pe drumul bătătorit de mintea de care a aparținut. Cu unele m-am întâlnit când abia porniseră către Rai, într-o plutire extravagantă, peste altele am dat când, spânzurate de mijloc, s-au dus în Iad. Pe unele le-am văzut zidindu-și niscaiva temple - Purgatorii și aveau, săracele, praf de cărămidă și balast sub unghiile de la mâinile lipsite de carne și oase; pe altele le-am văzut entuziasmate că, în sfârșit, aveau să fie conduse de Bunătate, de Încredere și de alte emoții extraordinare spre Nirvana. Apoi am rămas eu, indiferența locurilor unde ajunsesem și un pic de fum, zvâcnind din ocean.

Nu intenționez să încep nici vreo robinsoniadă, nici vreun război, nici să caut forța de a făuri oameni pentru a-mi întemeia un popor. David n-a crezut în nimic; implicit, n-a crezut nici în mine; a fost tot timpul tern, drept dovadă, pentru un suflet sunt, în termeni lumești, numai piele și os. Nu e nicio scofală; voi exista pur și simplu. Dacă omul ăla nu mi-a construit niciun adăpost, eu n-am voință să-mi ridic unul și astfel să mă apăr de temerile, de frustrările și de celelalte bazaconii ale sale. Am să mă așez pe malul repezit de apele, ce cred că am venit să le cuceresc insula, și am să mă întristez gândindu-mă la cei pe care i-a lăsat în urmă, acasă.

Și mă supăr și mai tare când mintea mea de suflet încă naiv îmi spune că de azi, de mâine-poimâine sau de duminica asta îl vor trece pe David pe pomelnicul pentru morți și tot la morți îi vor aprinde lumânări; că se vor ruga Dumnezeuului, care pentru el n-a existat, să-i ierte păcatele și să-l aibă în grijă; că îi vor înstrăina lucrurile, că-i vor elibera camera, că trupul său va fi redus la o fotografie mai veche, iar camera îi va fi un raft de bibliotecă unde, înaintea cărților, vor așeza tabloul ieftin, cu rame de sticle, în care i-au strecurat poza. Dacă n-aș fi existat poate că n-ar fi fost nicio corvoadă, însă sunt cât se poate de viu, puțin schimbat față de gazda mea, dar viu, iar ei, nu doar că îl vor în-

gropa pe David, ca om, prin riturile lor, dar își vor îngropa și gândurile despre existența și locușorul sufletului său și atunci chiar că voi fi al nimănui.

Lui David mai mult ca sigur că nu-i pasă. A căzut în somn și doarme ca un belfer. Poate doar la un moment dat un picior îl va trage cu adevărat în groapă, oasele îi vor zângăni în carne și-i vor speria somnul pentru puțină vreme; atunci are să-și zică: „ei, asta e! mare brânză, vor trece viermii prin mine și mă vor face natură moartă!” Poate că, înainte de a se întoarce la odihnă, o să și râdă de cinismul său prostesc (...).

A continuat să se îndoiască de David, să vorbească în dodii, până ce s-a plictisit; și soarele a mușcat din ape și s-a cuibărit în sinea lor; și căldura de peste zi s-a întors în nisipuri, iar sufletul-David a ales să se-ndrepte spre ramurile revărsate ale unui arbore, să-și stăpânească plânsul nervos și să încerce, la rândul său, să adoarmă.

A adormit imediat; nu se putea să nu îl fi sleit moartea omului său, oricât de dărz ar fi dorit să se arate. Cel dintâi vis a fost despre cucerirea unui dumnezeu oarecare: despre cum și-ar fi crăpat degetele migăind la arhicunoscuta scară spre cer sau la aripile unui înger, despre cum limba i s-ar fi încleștat de la atâtea cruci și rugăciuni scurte, despre ideea de a avea un țel oarecare - o fata morgana - pe care să-l întipărească în memorie și pe urmă să-l șlefuiască cu vervă până l-ar fi adus la rang de artă; iar o adiere de seară a măturat insula de la un capăt la altul și ramurile curgătoare au stârnit căldura din nisipuri și sufletul-David a ajuns să resimtă zăpușeala aceea și nimic mai mult, iar somnul a început se țină cu mare greutate de el, dar nu avea niciun gând să lase bezna, singurătatea și spargerea de valuri coborâte ca din stelele cerului să-l sperie toată noaptea, așa că și-a ținut somnul cu forța și, după o foială lungă, sufletul-David a reușit să se culce la loc și a visat numai nimicuri despre pur-și-simpla lui existență.

În dimineața celei de-a doua zile, soarele s-a coborât ca un turn pe pământ. A înlăturat toate crengile și a obligat ochii sufletului-David să se deschidă. Sufletul-David nu a mijit nicio rază, ci a orbecăit prin sentimentele lăsate de izbeliște cu o seară în urmă, iar acum nu mai era doar singurătatea care să-l macine, ci se alăturase și o copleșitoare și aproape clișeică iubire pentru care i s-a părut că nu suferise niciodată îndeajuns. Dragostea nu aparținea niciunui chip. Erau numai cuvinte și stări care-l mișcau; nici nu era necesară vreo înfățișare căci deja zbuciumul era atât de puternic încât l-a făcut să străbată fâșia de pământ în lung și-n lat, să măsoare marea și numărul de luni până ce ar fi ajuns în orașul în care presupunea că locuiește iubirea lui. În timp ce se preumbla neliniștit, insula s-a prefăcut în deșert și el nici n-a băgat de seamă.

Ochii îi erau pironiți în nisipul proaspăt, iar căldura îl istovea, fără ca el să resimtă totuși vreo neplăcere. În ochi au început să-și facă loc stâncile care au mărginit cum au putut malurile și care, până la sosirea lui, n-au apucat să fie roase de ape; iar piatra stâncilor a început să se fărâmițeze și din bucăți să se ridice o stradă până la nivelul frunții interioare, iar sufletul-David s-a prefăcut în omul David și acesta și-a spus că n-avea rost să rămână singur, să calce în continuare pe căi pustii, așa că a pus câțiva oameni ca decor, și clădirile orașului său tot ca decor și iubirea sa tot ca decor. Totul era perfect, mai puțin oamenii; le lipsea consis-

tența; pentru priviri mai mari, erau asemenea unor linii pe care le-ar fi trasat orice școlar, din plictiseală, pe ultima pagina a caietului atunci când ar fi vrut să-și satirizeze un coleg sau un profesor: un cerc din care cobora o linie verticală, iar din linia verticală, oblic, se rupeau alte patru linii: două sus apropiate de cercul-cap, două jos legate de capătul liniei verticale. Oamenii-schiță au început să se revolte pentru că nu credeau în el, precum nici el nu credea în nimic; poate doar în dragoste, puțin. Și s-au răsculat contra lui și au început să strige că-și doare o lume abstractă, frumoasă doar prin geometria ei și prin balansul culorilor; omul-David a rămas indiferent și s-a îndepărtat de creația sa.

Sufletul-David nu le-a înțeles nicicum dorințele, chiar s-a speriat de nebunia lor, iar pașii au început să i se miște ordonat și rapid prin deșert, încercând degeaba să se dea din calea revoltei lăuntrice, însă ochii, neavând unde să fugă, au rupt strada, au păturit-o și au înghesuit-o într-un buzunar al tâmpiei interioare; numai că oamenii-schiță au rămas în bezna, spânzurați de subsori, și continuau, ca îndemnați de cineva, să năvălească asupra lui.

Epuizat fiind, sufletul-David s-a întors, lac de transpirație, din minte înapoi pe insulă. Îi era sete. S-ar fi bălăcit în ocean, însă toropeala, care se strecurase de ieri înăuntrul său, nu avea să-l slăbească deloc. Căldura aceea era ca febra dintr-o gripă umană. Se accentua din ce în ce mai tare și sufletul-David începea să halucineze.

Așa că, în dreapta lui, doi bărbați -trup și suflet - pregăteau o pasăre vânată, iar afară, în mijlocul zilei, se coborâse noaptea. Mâinile bărbaților erau zgâriate, fețele zbârcite. Câte o linie adâncă se cobora dinspre colțul ochilor până în dreptul bărbiei și devenea mai proeminentă atunci când vorbeau. I-a privit cu atenție; multă vreme. Păreau resemnați. L-au văzut și ei, și-au ridicat cânila de tablă de pe nisip, au închinat în cinstea lui; atunci a conștientizat că resemnarea lor era, de fapt, bucuria lor.

– Vrei o cană de tablă sau îți punem vodka în paharul de sticlă pe care-l ții în mână?

– În pahar.

– Întinde-mi și mie sticlă! i-a spus celuilalt. Lichidul gâlgâia și cu odată cu umplerea paharului, acei doi oameni au început să se șteargă mai mult și mai mult până ce, din ei, au rămas nisipul și cerul din spate, înșorit. Sufletul-David și-a făcut din căușul palmelor un pahar de sticlă și s-a adăpat, ca un animal, din apa oceanului, sperând că așa avea să-și facă praf rinichii și avea să moară în adevăratul sens al cuvântului.

Malurile n-au mai avut zăgaz pentru sufletul-David. A lăsat insula îndărăt. Se scufunda în ocean, reieșea la suprafață. După plecarea sa, pe insulă se iscaseră iarăși stâncile și pădurile nu prea dese. În larg, era doar el. A înotat spre orizont, apoi a obosit, apoi s-a întors și a văzut lucrurile revenite la normal. A călcat

(Continuare în pag. 14)

PREMIILE FESTIVALULUI

(Urmare din pag.13)

Întâietate

apa și a rămas să se gândească la farsa care i-a fost jucată.

A hotărât să se întoarcă. Oceanul îl târa înapoi, păsările, mereu prezente în aventurile cu naufragii lipseau. În afară de gălăgia sărăcioasă a apei, nu se mai auzea nimic. S-a gândit că poate Dumnezeu nu le crease încă. Îl mai aștepta pe sufletul-David să vadă cum se descurcă. Era convins că nici peștii nu se perindau sub el; poate că nici apa nu era dată în lături de mâinile și de picioarele sale; poate că trăia, de fapt, în bezna dinăuntrul ochilor săi, acolo unde i-a părăsit pe oamenii-schiță. Însă întinderea circulară semăna prea mult cu realitatea și atunci și-a dat seama că sufletele aveau și ele creiere-de-construit-lumea. Dacă s-a lăsat convins de logica aceasta, sufletul-David n-a mai avut nicio temere în a ajunge la mal.

Atunci când se va plictisi o să-și facă niște prieteni adevărați. Până una alta, era necesar să se gândească la un trup al său și la un început de viață, motiv pentru care s-a lăsat parcurs de dragostea față de cei de acasă, față de iubirile omului David și, încercând să înlăture umbrele omenești din memorie, a păstrat esența acelor emoții și și-a făcut trup după asemănarea ei.

Ce-a ieșit a fost destul de hazliu: haine nepotrivite, mâini mici, nici femeiești, nici bărbatești, picioare subțiri și șolduri late, față îngrijită ca a unui metrosexual, culoare dublă a irișilor, nas acvilin, buze consistente, pe alocuri spuzite de boli umane mai vechi, care încadrau o gură mică, gât cu piele fină și una-două alunite, umeri oarecum lăbărțați. Înzorzonat din cap până-n picioare cu bijuterii și insigne moștenite de familia omului-David, cu gablonțuri fistichii ale unor iubiri mai îndepărtate și cu inele ce nu îi aminteau de nimeni.

Pentru cineva care nu voia să se întoarcă niciodată la convențiile umane, sufletul-David era destul de mulțumit de ceea ce izbucnise. Nu avea nicio oglindă, niciun luciu pe măsura lui în care să se admire. A lăsat mânecile unei haine soioase să-i curgă peste degete. A început să mișune iarăși pe insulă și să gândească la cum ar trebui să facă să coboare oamenii-schiță din abstract în material. În urma lui târâia doi saci, apăruți de niciunde și legați cu sfori, pe după umeri: unul plin de conserve metalice goale, altul plin cu sticle goale. Ar mai fi lipsit ca pe spatule hainei sale să stea scris: *Just married* ca pe mașinile înșurăteilor americani.

Ușor-ușor, mișuiala a devenit o plimbare liniștită. Era sigur că în singurătatea sa avea îndeajuns har, îndeajunsă originalitate, îndeajuns de mult timp să înfăptuiască o nouă lume. Iar în cazul în care lui Dumnezeu nu I-ar conveni și i S-ar împotrivi, o să-L alunge ca pe Lucifer în iad. La felul în care o să arate acel iad o să se gândească mai încolo.

Premiul revistelor VATRA VECHĂ ȘI OGLINDA LITERARĂ

Oleg Carp

S-a născut la 19 decembrie 1976. Locuiește în Chișinău. A absolvit Facultatea de Jurnalism și Științele Comunicării, din cadrul Universității de Stat din Republica

Moldova, obținând și un masterat la Universitatea de Stat din București. Jurnalist, scenarist și scriitor (Membru al Uniunii Scriitorilor din R.Moldova.) Autor al volumelor **Drumul de plastilină** (Ed. Arc din Chișinău) și **Crede și se va scula!** (Ed. Princeps, Chișinău). Are în pregătire volumul de nuvele **Bine v-am găsit!**

Fus-orar

După aproape o oră de așteptare m-am interesat dacă a plecat ori încă nu a sosit. Era acolo un lungan răpus de fierbințeala soarelui. Stătea cu ceafa sprijinită de linia trenului, se tolănea pe iarba pârjolită acoperindu-și fața cu un ziar îngălbenit.

- Cine anume? întrebă lunganul.
- Cum cine?! Zic, ăsta de două!
- Aaa! Nu știu, poate...
- Poate, ce?

A pliat ziarul de câteva ori până când a ieșit o corabie, și-a pus-o pe creștet și s-a ridicat în picioare:

– Poate că da, poate că nu, făcu el spre mine ligându-și dinții din față. Își așeză corabia mai pe ochi și clipi des spre soare. Faptul că ne aflăm aici - se aplecă și făcu cu degetul arătător un cerc pe iarba pârjolită - numai noi doi, însemnă că e prea devreme ori că e prea târziu.

- Demult așteptați? îl întreb.
- Nu mai știu de când.

Mă gândeam: să-i spun ori să tac? De-oarece, nu îmi dau seama când a putut să treacă trenul fără să-l văd? Să fiu al naibii dacă măcar l-am auzit! Precis că a trecut prin fața mea. Alt drum pe aici prin Haltă nu există, este numai drumul ăsta de sub nasul meu! Nici nu țin minte la ce mă gândeam când a trecut, dacă a trecut. Mi se topea capul din cauza zădufului. Vrăbiile abia zburau la un metru de pământ, câte una adormea în zbor și în picaj se zdrobea de șinele încinse. Toropit de soare continuam să șed încovoiați pe valiza mea turtită în speranța că trenul totuși întârzie pe undeva. Nu obișnuiesc să port șosete. Mi-am scos ghetetele ca să îmi aerisesc picioarele. Din când în când, îmi făceam aer cu **Inimă de Câine** de Bulgakov. Am închis ochii și mi-am lipit urechea de șina încinsă să aud dacă vine:

- Soarele ăsta!, zic pentru mine.
- Ce anume ați spus? întrebă gura de sub corabie. Îi țâșneau zuluifi aurii de sub proră.
- Zic, nici tu apă, nici tu umbră. Și soarele ăsta pe capul nostru!
- Așa e!
- Mai are rost să așteptăm, crezi că o să vină?

Nu pricep de unde și-a făcut apariția un adolescent în maeu kaki. De grăbit ce era, maeul kaki s-a lungit peste traversele dintre șine, alături de valiza mea, cu fața în sus și cu limba scoasă afară întrebă cerul:

- A plecat ori întârzie?
- Tu, cum crezi? întrebă acela cu corabia umbrindu-ne de sus pe ambii.

*Textele următorilor premiați vor fi publicate în Almanahul cultural.

Premiul revistei ACTUALITATEA LITERARĂ

Mariana Irimia

S-a născut în aprilie 1984, în municipiul Bistrița. A absolvit Facultatea de Jurnalism din cadrul Universității Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca. În prezent este doctorand al Facultății de Soci-

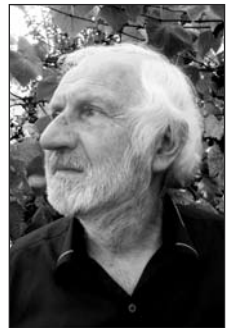
ologie din cadrul aceleiași universități. A debutat editorial cu romanul **Păpușa cheală** (ed. Karuna, Bistrița, 2008, un an mai târziu publicând un al doilea roman - **Trecerea de pietoni** (ed. Karuna). În anul 2013 a obținut **Premiul I** la *Concursul de proză „Mihail Sadoveanu”*, organizat de Muzeul Literaturii din Iași.

Premiul revistei SPAȚII CULTURALE

Ioan Țicalo

S-a născut la 16 aprilie 1945, în satul Sinăuții de Jos, com. Mihăileni, jud. Botoșani. A absolvit prima serie de filologie a Institutului Pedagogic Suceava (1966) și Universitatea București (secția filologie, 1977)

A fost profesor de limba și literatura română până la pensionare (2009) la Școala Nr. 1 Râșca, județul Suceava. A publicat 14 volume, primul fiind **În Poiana lui Ioan**, (proză scurtă), în anul 2002 și ultimul romanul **Rătăcitorii** (2013)

Mențiuni PROZĂ

Corina Militaru

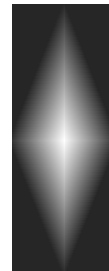
Constanțeanca Corina Militaru s-a născut la 14 ianuarie 1958 și a absolvit Institutul Politehnic București secția Mașini Electrice. A publicat în revistele **Nomen Artis**, **Faleze de piatră**, **Salonul literar**, **Fereastră**, **Oglinda Literară** și în publicația culturală **Onyx** editată de Centrul de excelență în promovarea creativității românești, Londra(UK). A publicat în mai multe volume colective și a editat un volum virtual de proză scurtă - **Nouăzeci la sută** - sub egida Insemne Culturale.

Claudiu Șimonați

M-am născut într-o frumoasă zi de aprilie a anului 1983, în orașul Geoagiu, din județul Hunedoara. După terminarea liceului am plecat la Sibiu pentru a-mi continua studiile universitare. În anul 2007, am absolvit Facultatea de Științe Agricole din cadrul Universității „Lucian Blaga” din Sibiu. Când am timp liber, scriu versuri, citesc și studiez toate noutățile apărute în domeniul chimiei alimentelor. (Din CV)

Laza Neculai

Irinela Vișan

George Anton

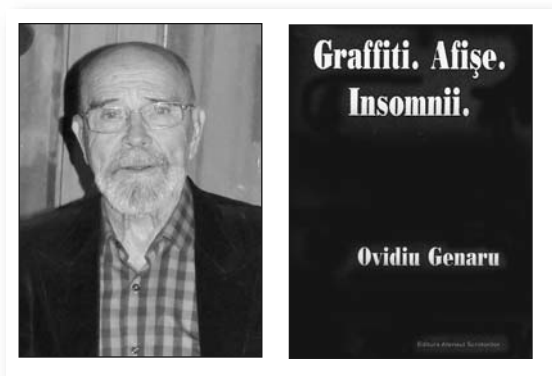
**ÎN CURÂND
APARE
ALMANAHUL CULTURAL 2015**

Poate fi comandat la
redacție, prin e-mail.

Prețul/exemplar - 15 lei.
Sunt incluse taxele poștale

Însemnări de lectură

80 de ani în fermecătorul gri de Bacău

Zilele acestea poetul **Ovidiu Genaru** împlinește 80 de ani. Cu atât mai incitantă lectura recentului volum al domniei sale intitulat **Graffiti. Afișe. Insomnii** (Editura Ateneul Scriitorilor, Bacău - 2014). Înainte de a ne referi la carte, iată două opinii critice despre creația poetului băcăuan: „Are - scria **Alex Ștefănescu** - soarta scriitorului înzestrat din provincie, care primește mesaje de simpatie de peste tot, dar nu și un loc în ierarhia literară.” Iar **Marius Manta** puncta: „El este prin structură contemplativ și ironic, iar forma lui supremă de inaderență la lume o reprezintă melancolia, cruzimea observației, dusă până la cinism, dar și prin duioșie.”

Interpretările criticii, oricât de exacte și pertinente, nu pot surprinde însă, în totalitate, neliniștea metafizică a marii poezii. Și, de fapt, poetul are alte griji, fiind plecat să se îngerească prin lume, știind că - până la urmă - locul despre care vorbește Alex Ștefănescu nu poate fi conferit, cu adevărat, decât de cititor.

*

Ovidiu Genaru este un poet al contrariilor („Ură (...) Învață-ne să iubim.” - **Afiș 1**). De aici și tensiunea interioară a versurilor, senzația de explozie iminentă, de urlet tăcut („dragoste felină râvnită nenorocire” - **Felină**), accentuată de propoziția scurtă, percutantă, ca o secvență de metronom.

Realitatea transfigurată devine relativă, paradoxală, demonstrând cât de lunecos e cuvântul, cât de șarpe al mirării. Semnele și sunetele se transformă în incizii pe zidurile tăcute ale universului, sugerând faliile materiei în derivă: „cu incizii adânc distilate graffiti povestesc/ alchimiiile întunericului (...) / cărările sunt controlate de câinii electronici. (...) / Graffiti e internetul frustraților” (**Graffiti ilicit**). Iar goana noastră cea de toate zilele stârnete frica așteptării, din care se întrupează, totuși, iluzia Phoenix: „Cine se teme de pana de curent electric/ de rugul laptelui proaspăt/ de spălătoreasa de morți a clipei/ cine de proprii/ lui paznici de mânecile cămășii/ bănuind ascuns în cutele albe mecanismul/ infernal/ Acela există așa cum l-a făcut Dumnezeu și/ rămâne/ așa/ urlând/ ca să aple” (**Cine**)

Materia devine casabilă („vine Mesia să ne judece/ vine plesnind/ lavandă să împraștie biciul/ acela e cu adevărat bici iar lavanda să fie țândări” - **Bici**) și, în surdină, se aude, parcă, vioara lui Bacovia: „Senectute tu nu ai lacrimi. Doar margine (...) / Numai acolo se numără ziua/ când nu ne mai naștem ca să îmbătrânim./ Acolo încă nu am ajuns.” (**Acolo**).

Atmosfera bacoviană este, de fapt, cvasi-prezentă: „un veac al somniferelor/ ne îngăduie să trăim hibernând/ mulți sting lumina sting și întunericul (năucitor vers!)/ și dorm adânc geologic... Și totuși noian de noap-

te albă./ Pe mâine șoarece de cărți/ De mâine domnule Genaru” (**Insomnii**).

Atemporalitatea și zădărnicia sunt eludate însă cu piriute ironice, sfidând umbrele și aruncându-le într-un cer pictat de Marc Chagall: „Și totuși seară de seară prin cerul cărunț/ trece o mierlă cu o mireasă în cioc/ încălzind blajinul haos./ Mai sunt speranțe?” (**Speranțe**). Acolo unde: „Gingașele tighele ale mării mai erodează încă/ Bizanțul. Timpul nu curge. Vremea e înlăuntrul vremii./ Să ne purtăm frumos cu învinșii. Să fim sclavii lor./ să nu-i dezmăgim.” (**Afiș 2**)

Afișele poetului (titlu pe care îl au 11 poeme) desenează contururile lacunare ale memoriei orașului: „Există și așa ceva: un om întins pe catafalc ciuruit/ de prea multe laude și onoruri./ Pansat apoi cu insulte. A doua zi.” (**Afiș 5**); „Secol de forme bizare. Cetăți cu capete pătrate./ Nesăbuite scări. Turnuri rătăcitoare./ Se construiesc ruini care/au mai fost.” (**Afiș 6**); „Mai ales seara când lumea pare un vulcan stins/ și aerul o uimire argintie/ Mai ales seara/ îți promit o plimbare cu barca pe plânsul femeilor.” (**Afiș 9**).

Un alt serial de titluri - graffiti - sugerează colajul, lăsând cititorul să evolueze în spațiul dintre două imagini/ stări/ sentimente sau lacrimi, cu singurătatea gândului propriu:

„Eu lucrez la casa de pensii și zilnic trimit/ viața prin mandat postal cu bicicleta (...) / Am întâlnit și eu la Mizil un scriitor de vagoane (...) / Și noi facem din lacrimi cuburi de gheață/ și le punem în vermut și le bem sambăta cu musafirii (...) / Ah rușii ăștia sunt mercenarii melancoliei. (...) / ... permițeți să mă retrag să fumez o țigară” (**Graffiti pe un vagon de clasa a III-a**).

Alteori versurile derulează o filmare cu încetinitorul, în care evenimentele temporale se transformă într-o stare de spirit: „Va fi un veac cu imitații de imitații./ Vor fi conserve de conserve./ Va fi veac de bordel./ Vor fi barbari reprodusi în vitro./ Ca-ntotdeauna bucuroși de oaspeți./ (...) Legănați/ Sorii vechi adorm în morfina macului/ Ca tencuiala timpului se crapă/ în zile și luni./ **Auzi cum îmbătrânești.**” (sublinierea noastră - **Afiș 7**)

Acasa din buletin devine un domiciliu forțat, un loc străin, poate cel mai străin loc din lume: „Îți spuneam să nu mai vii fiindcă toți au murit./ Străzile s-au mutat pe alte trasee/ vechile ovule de nimfe s-au făcut mari și-au ocupat psihiatria./ Acum soarele răsare din Vest./ Ostatic îmi sunt./ Auzi? Salvarea îmbie din toate părțile/ și încă nu ne-a găsit/ și nici n-o cunoaștem/ și nici nu ne-o dorim.” (**Aveam întrebări pentru**).

Dragostea fizică nu putea să lipsească din peisajul interior al poetului considerat, de multe ori, ludic: „Mama este văduvă/ bunicul exersează cu capra/ unchiul trăiește cu soacrăsa/ taică-su și-a sedus nora/ finul își pipăie mătusa/ cumătra se-mbârligă cu nașul/ frate-su o spurcă pe vară-sa/ cuscra se linge cu țapul/ nepoata e lesbiană cu nașa/ cumnată-sa naște la ghenă/ poliția bate la ușă/ nu-i nimeni acasă” (**În peșteră**)

Și totuși, iubirea!... Exaltările ei transparente răzbat, deseori, dincolo de incendiul carnal: „Ea simțea oglinda ca pe o rochie răcoroasă/ ea avea o aromă de frezie în călduri./ Eu îmi imaginam toate astea traversând stra-

da// ea nu știa nimic/ ea nici nu exista// Când sunt ursuz îmbrățișez frumoasele/ din picăturile de ploaie/ și-ți plimb în buiestru curbările prin suburbii./ Tu ești trofeul/ tu ești caleașca” (**Trofeu**).

*

Prezența lui Bacovia în poezia lui Ovidiu Genaru este, îndrăznim noi să afirmăm, un fapt de autobiografie spirituală, o similitudine de destin chiar, până la un anumit punct. Sculptată în plumbul cuvintelor de tipar înalt, închipuirea marelui băcăuan este la fel de importantă ca și opera lui Constantin Popovici. Cu deosebirea că, în timp ce sculptura cuprinde, cu privirea, târgul exterior, poemul picură în tăcerea interioară, producând ecouri fantomatice: „un omuleț taciturn/ și anonim un somnolent Vasiliu/ inutil și utopic un toxicoman de deșertăciune (...) / un nimeni care suferea considerabil de frig/ cu impresia că mâna i se lipește de clanță/ și asta/ nu e niciodată plăcut desigur/ exacerbarea acestei senzații polare poate/ duce oricând la agravarea/ unei boli psihice pe care medicii nu știu/ și nu pot s-o trateze/ fiindcă ține de viața închipuirii (...) / acest palid cetățean se întorcea acasă/ numai noaptea - trăgea perdelele/ și la lumina lămpii arzânde scria/ scria și scria îngrozitor de puțin aproape/ nimic/ un detaliu al nimicului o lipsă de scris o/ destructurare/ un plâns îngropat într-un mâl carbonic... (...) / Acest/ livid Vasiliu/ care se ascunde sub identitatea falsă derutantă/ mai puțin/ cunoscută/ de george bacovia./ Un șarlatan vizionar/ Un suspect.” (**Graffiti strada Bacovia nr. 13**)

În contrapondere, mioritica supraviețuire în târgul derizoriu este admonestată vag de istoria convulsivă a altora, de loc dreaptă, de loc pașnică, dar întemeietoare și păstrătoare de valori: „La Sevilla am văzut marmori medievale/ însuflețind acelaș senior îngâmfat/ privindu-mă/ disprețuitor/ Lucrări de artă nebănuite de trainice/ înfipte totuși pe un soclu de răzvrătiri și murmure/ care îi confereau trăinicia./ Trecutul nostru nu e nicăieri.” (Sevilla).

Am putea vorbi, în cele din urmă, despre acceptarea damnațiunii, proclamată de oamnenii cenușii destin poetic: „Nu-ți fie teamă de acest oraș plutitor/ pe muzica lui dulce uci-gașă/ Sunt și eu o globulă roșie pândită de/ leucemie/ împinsă încolo-încă/ de un acordeon cu burduful spart./ Și lăutarii cântă tot mai îndrăcit/ eu le-am lipit pe frunte suta de lei/ cu mâna mea blestemată/ mâna cu care scriu.” (**Mâna blestemată**)

Text și imagini **Lucian Mănăilescu**

Corneliu Vasile

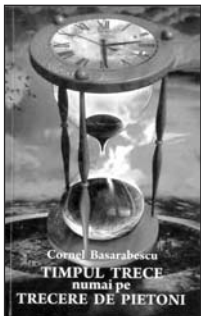

CRONICI LITERARE

Poezia toamnei și a tristeții

♦ **Cornel BASARABESCU, Timpul trece numai pe trecere de pietoni**, București, Editura Artemis, 2014

O clepsidră prevăzută cu ceas pe coperta I și portretul autorului lângă câteva strofe pe coperta IV, așa se prezintă placheta de versuri a profesorului și scriitorului Cornel Basarabescu, care a mai publicat **Învățați să apuneți fără profesor, Mic dicționar al securității eului, Oglinzi în fântânile sinelui** și **De la Casterbridge la Siliștea-Gumești**, plus teste pentru elevi și articole de specialitate în periodice.

Atmosfera dominantă a poeziei este de tristețe iremediabilă, de melancolie în fața semnelor trecerii inexorabile a timpului, cu peisaje de toamnă, frig, vânt, ploaie, reflectate în lumea interioară a poetului. Micul rezumat al basmului dezvăluie o toamnă luminoasă, în care, în final, poetul „a aruncat soarele înapoi lui Dumnezeu”, ceea ce poate sugera atât jocul copilăresc cu mingea, cât și sentimentul de preaplinătate în acest anotimp al rodniciei.

Poezia care dă titlul cărții, dedicată lui Doru Stoica, probabil un apropiat al poetului, cuprinde nouă catrene, în care apar, pe rând, ca personaje, Soarta, care te face dornic de întâmplări, prima adiere de vânt, copilăria, păsările migratoare. Însă poetul, dansând cu iluzii, le primește „cu pâine și sare”, agreându-i pe cei răătăciți. Seara, întâmpinată de vis, îl îndeamnă să facă în gânduri curat, iar poetul pare că fuge de sine: „În frunze ce cad mă simt ca acasă”. I se oferă pâine și sare, dacă șterge praful vârstei și renunță la „visarea, de-ntuneric plină”, pentru a i se dezvălui, în final, ce îl stăpânește, de fapt: „Asta-i rătăcirea, tu n-ai nicio vină”. Poezia sugerează postura autorului, măcinat de tentații, însă condus cu fermitate de o lume a iluziilor, a visului, echivalentă cu rătăcirea celui care se rupe de partea materială, concretă a lumii. Poetul adresează câte un îndemn, uneori reproș, omului, copilului, părinților, vânătorului, codrului, vântului sau frunzelor, ca să-și retragă alicele din aripa timpului (**Viața în cazul vocativ**).

„Țărnuț e tot mai departe și o batistă/ Fluturată în vânt pare orice zi”, proclamă autorul, prezentând misterul sticlei cu mesaj, aruncată în ocean, din punctul de vedere al... sticlei, care se întreabă cine o va găsi (**Sticla aruncată în ocean**), simbol ușor de descifrat pentru mesajul și chiar existența poeziei pentru generațiile viitoare.

În tonalitatea generală a cărții, poezia **Alunecări** postulează că numai singurătatea te poate face „stăpân peste infinitul de-acasă”.

O **Baladă târzie**, cu motto din Verlaine: „Prinde elocvența și sucește-i gâtul”, cuprinde versuri, uneori inspirate din Eminescu: „Vreme trece, vreme vine”, „Ziua scade, noaptea crește” și din Bacovia: „Tăcere barbară. De aceea/ femeia cânta din moartea aceea”, cu două rime rare: „de umbre-n”- „oase sum-

bre” și „oame” - „poame” și enunțuri memorabile: „Cina cea de taină trezește poezii”, „Dumnezeu calcă ușor pe sensuri ascunse”, „Răul s-a înseringat în bine”.

„După ce l-a creat pe om, Dumnezeu/ Îl răsfoiește ca pe o carte de poezii/ La o filă era ruptă eternitatea/ Și paradoxal se golea de cele mai mari nebunii”, conchide poetul, în poezia **Nebunii**. Divinitatea este martor și evaluator al păcatelor, ceea ce determină meditația despre destinul omului, intitulată **Dumnezeu ne răsfoiește atent**, în decursul unei existențe care este „o cămașă imensă de ceață”.

Anotimpul roadelor, ploilor și ceții îl inspiră pe poet, hrânindu-l cu brumă și îmbătându-l cu ceață, iar căderea frunzelor este convertită: „prin mine din frunze cad statui” (**Toamna mea din cărțile-amintirii**). În altă piesă, **Toamna a căzut din roase plicuri**, este invocat sentimentul acut al trecerii, îmbătrânirii, deteriorării trupului și sufletului, oamenii nu mai visează, iar viața s-a lenevit, devenind, cu un termen prea dur, „putoare”.

O atitudine de neîncredere în justețea mersului lumii și existenței aduce în prim-plan spitale reci, anii supuși unei politici asupritoare, saltimbancii din guverne, minciunile și eternele nimicuri fluturate mulțimilor, sub un titlu poate nu prea inspirat: **Să nu rămâi gravidă, vreme rea**.

Un element al naturii, întâlnit în câteva poezii sunt fluturii, simbol al trecerii ideilor, al aspirației spre mai bine: **Cercul de foc, Măria Sa**.

Întorcând sau răsturnând zicala „înger păzitor”, Cornel Basarabescu prezintă îngeri cu „fișa postului”, care se duc la serviciu. Dumnezeu este întrebat, cu studiată naivitate, dacă pentru fiecare înger există câte un om păzitor (**Invers**).

Din nou cu un ecou eminescian, poezia **La umbra poezilor cu P mare** începe astfel: „Seara pe deal, buciulul destinului sună/ Turme de vise visând tot coboară”, pentru a apărea, mai jos, un ecou din Sf. Pavel, reluat de Marin Preda într-un roman: „Dacă dragoste nu e, inima nu mai bate”. Atmosfera este de întuneric, lașitate, tăcere, noapte, înecare, în special în ultima strofă.

Este de remarcat umanizarea lui Dumnezeu, care se comportă precum oamenii și nu ca oricare, ci precum oamenii moderni: în pauza de cafea, acesta „Ștersese din îngeri partea de melancolie”, iar „Ninsorile coborau pe o scară rulantă” (**Toate acestea mi le-am amintit**).

Trecând peste câteva expresii, inclusiv din titlurile poeziilor, care sunt ușor de recunoscut în scrierile clasice sau în limbajul cotidian (**Fuga din Egipt, Micul Prinț, Nu rupeți florile, Vânăre de vânt**), poetul scrie mai multe fraze și sintagme evocatoare, precum: „Începem să coborâm din copaci”, „hora tăcerii”, „coroana trupului pe fruntea/ sufletului meu premiant”, „iluzii, oglinzi și povești”, „Omul se dezbracă de îngeri sau de diavoli/ Și precaut își pune orga în cui.// Poate îi mai trebuie și altădată”, uitarea e „Lebădă plutindă/ pe lacul din oglindă”.

Poezia lui Cornel Basarabescu, de inspirație livrescă și în majoritate oglindind viața cotidiană, aduce o notă de originalitate și tristețe, determinată de toamna care survine pentru fiecare, iar poetul încearcă să prezinte succesiunea sentimentelor și schimbărilor, care vizează atât starea trupului, cât și evoluția sentimentelor omului gânditor, trestiei gânditoare, pe care o evocă la un moment dat.

Poetul și sudul românesc

♦ **San V. CRISTEA, Eminescu și Teleormanul**, Ediția a III-a, revăzută și adăugită, Craiova, Editura Aius Print Ed, 2014

Istoriograf, biograf, cercetător al culturii naționale, în relație cu spațiul sudului românesc, Stan V. Cristea descoperă cu fiecare ediție lucruri noi și interesante despre legăturile marelui poet cu Teleormanul.

Față de ediția a II-a (326 p.), aceasta este mai voluminoasă (590 p., din care XXIV cu ilustrații), după dezvoltarea temelor urmând o vastă bibliografie.

Prefața cărții, s-a păstrat, cu mici modificări în frază. Ca noutate, capitolul 2, **Întâlnirile lui Eminescu cu tineri din Teleorman**, a devenit, în mod justificat, credem, parte a capitolului **Trecerile lui Eminescu prin Teleorman**. Rămân 30 de pagini față de 26, la capitolul 1.

Capitolul 2 (**Eminescu și teleormănenii**) de la 29, ajunge la 35 pagini. Capitolul 3 (**Teleormanul și opera poetică a lui Eminescu**), de la 4 pagini ajunge la 7. Capitolul 4 (**Culegerile de folclor ale lui Eminescu**), rămâne la 6 pagini. Capitolul 5 (**Teleormănenii și publicistica lui Eminescu**), este augmentat, de la 58 la 69 pagini. Capitolul 6 (**Teleormanul în publicistica lui Eminescu**), de la 22 la 26 de pagini. Capitolul 7 (**Eminescu și prețuitorii**) adăgă acum și exegeții săi din Teleorman, ajungând de la 41 la 74 pagini.

Menționăm pe **Constantin Dominte** la traducători, **Elena Liliana Popescu** la editori, pe lângă cei 12 din prima ediție și mai mulți exegeți noi: **Stelian Vasilescu, Gh. Burcescu, C. Marinescu, Răzvan Theodorescu, Artur Silvestri, Marin Tarangul, Florea Ghiță, Stan V. Cristea, Nedelea Tiu, I. Bitoleanu, Stelian Ceampuru, Ana Dobre, Anișoara Anghel Mija, Giana-Maria-Cristina Picioruș**. Capitolul 8 (**Alte gesturi de prețuire a lui Eminescu**) crește de la 16 pagini la 28. Capitolul 9 (**Prețuirea lui Eminescu în județul Teleorman**), de la 13 la 14 pagini. Capitolul **Ce înscrie Teleormanul în patrimoniul Eminescu** - tot 3 pagini. Notele biobibliografice - de la 81 la 78 pagini. Bibliografia - de la 9 la 19 pagini. Indicii - de la 19 la 38 pagini.

Îmbogățirea ultimelor capitole înseamnă includerea mai multor autori și opere aparținând temei volumului. Întrucât am mai publicat o recenzie, la ediția anterioară, nu vom relua textul respectiv, ci vom evidenția ideile unor exegeți care au fost incluși în ediția a III-a.

Astfel, **Stelian Vasilescu** (1927-2003), originar din Alexandria, fost secretar de redacție și redactor la revista „Familia” din Oradea, sub al cărei frontispiciu, la Budapesta, debutase Mihai Eminescu, prezentat călduros de Iosif Vulcan, întreține cultul pentru poet și scrie piesa dramatică „Eminescu, student la Viena” (2000). Stan V. Cristea prezintă personajele piesei, acțiunea și amintește reprezentarea ei pe scenele teatrelor și la Radio România. Stelian Vasilescu a publicat numeroase articole despre debutul marelui poet, cu opiniile lui Eminescu despre repertoriul teatral al vremii sale, s-a ocupat de centenarul Veronica Micle și a îngrijit un volum din publicistica lui Iosif Vulcan.

Elena Liliana Popescu, născută în anul 1948 la Turnu Măgurele, poetă, eseistă și traducătoare, îngrijește și scrie prefața unei ediții bilingve a poeziei eminesciene, „Clar de

(Continuare în pag. 17)

(Urmare din pag. 16)

Poetul și sudul românesc

lună. Luar” (2006), traducerea în portugheză de Luciano Maia. Observă profunzimea și deosebita muzicalitate a versurilor scrise de Eminescu.

Marin Tarangul (1938-2010), poet, eseist și filozof cu rădăcini în Teleorman, a publicat, în afara unor articole, lucrarea **Intra-re în infinit sau dimensiunea lui Eminescu** (1992), conținând trei eseuri, unde afirmă că mânia poetului este determinată de nemernicia contemporanilor săi și susține că legenda și mitul Eminescu presupun o exagerare, creată pentru a ne ascunde în spatele ei și a o împinge înainte - paradigmă a creației. Trei direcții interferează în poezia eminesciană: „regimul cantităților”, „străbaterea adâncurilor” și „figura infinitului”. Condiția umană și estetica eminesciană sunt analizate pornind de la textele „Odă (în metru antic)” și de la un sonet.

Stelian Ceampuru, profesor, eseist, cercetător, născut în anul 1938, a scris mai multe eseuri pe tema creației lirice eminesciene, în capitolul *Glose eminesciene*, din volumul **Valențe literare. Studii și eseuri** (2011), vizând dacismul, metafora, izvoarele folclorice, miturile și viziunea poetică.

Cercetătorul **Stan V. Cristea**, născut în anul 1950 la Sfințești, Teleorman, pe lângă lucrarea amintită, a publicat numeroase studii, eseuri, recenzii și articole despre anul Eminescu 2000, despre relațiile poetului cu filozofia românească, europeană sau indiană, despre facsimilarea caietelor eminesciene, despre perioada studenției, despre muza inspiratoare Veronica Micle, sugerând, după foarte multă muncă de cercetare, cea mai aplicată imagine a unui Eminescu prezent în peisajul cultural, literar, teatral și comunicațional al sudului, implicit prezent în conștiința cititorului român, ca și a omului simplu.

Constantin Dominte (1944-2006), istoric literar, lingvist și traducător, a tradus poezia eminesciană în esperanto, îngrijind antologii, a scris prefete și articole în reviste din străinătate, despre numele Eminovici - Eminescu, rime și cuvinte rare, ritm, grafie, silabație, ca un competent comentator al textului eminescian.

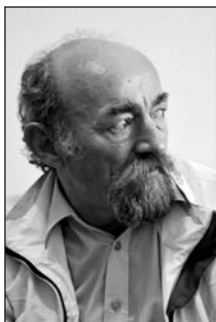
Florea Ghiță, născut în satul Slăvești, Teleorman, în anul 1933, istoric literar, se ocupă, în volumul **Epoca marilor clasici** (2002) de marile teme ale scrierilor eminesciene: sentimentul istoriei, poezia iubirii și naturii, mitologia, poezia și proza filozofică - în general studiate ca atare în liceu -, conchizând că Eminescu este un scriitor total, cu un spirit dinamic, demiurgic și vizionar.

Un aspect interesant înregistrat de cercetătorul Stan V. Cristea este evocarea poetului de către alți scriitori: **Alexandru Depărateanu**, **Șt. O. Iosif**, **Gala Galaction**, **Zaharia Stancu**, **Miron Radu Paraschivescu**, **Calistrat Hogaș**, **Hortensia Papadat Bengescu** (în romanul pierdut, **Străina**), în muzică, în artele plastice și în arta fotografică.

În capitolul final, **Ce înscrie Teleormanul în patrimoniul Eminescu**, se subliniază faptul că, până în anul 1989, nu erau cunoscute legăturile lui Eminescu cu această zonă, pe unde a trecut cel puțin de două ori, în anul 1867, cu trupa de teatru a lui Iorgu Caragiale, și în anul 1868, cu trupa Mihail Pascaly. Poetul a avut strânse legături cu oameni din Teleorman, a fost influențat tematic și folcloric, a reflectat starea socială a sudului românesc în

publicistica sa. Există, până în prezent, în Teleorman, sau în alte spații culturale unde activează cărturari din această zonă culturală a României, numeroase și valoroase contribuții, între care aceasta, la exegeza eminesciană, traduceri, articole de presă și cărți, omagiindu-l pe cel care a lăsat taine biografice și de interpretare a textelor.

Este o vastă lucrare, cu aspecte inedite, mai multe de la o ediție la alta, o carte de mare interes pentru elevi, studenți, cărturari, profesori și cercetători români și străini interesați de viața și opera celui mai important poet al nostru, abordând subiectul din punctul de vedere al zonei sudului, ridicată astfel la elevarea culturală națională și universală. Stan V. Cristea este un cercetător care a depus multă muncă, pasiune și pricepere, desăvârșind această lucrare, iată, ajunsă la a III-a ediție, cu date inedite, inclusiv la capitolul bibliografic.

Emil Niculescu

UN PARODIST DIN HILARIOPOLIS CONSTANTIN ARDELEANU

„Descălecat” la București/Hilariopolis dintre „hâtrii Tazlăului”, după o ucenicie universitară în dulcele târg al Iașului, Constantin Ardeleanu, plurilibrist, cu librete omologate în diverse genuri literare, vine a ne cadona cu o integrală parodică a literaturii române, **Stihie peste stihuri consacrate** (Editura „Societatea Scriitorilor Militari”, 2012, 292 p.), o recidivă, după un compendiu - **Stingher printre poeți** (Editura „Brumar”, 2011, 66 p.). Antologia, pre zâmbet tocmită, începe cu venerabilul mitropolit moldav Dosoftei, al cărui psalm este tras către eminesciana evocare a umbrei lui Istrate Dabija voievod, veșnic bântuitor și permanent însetat al cramelor găzduitoare de Cotnar (toponim care majusculează și produsul vierilor de acolo); concordia presupune o îngăduitoare, tolerantă și ușor aburită privire asupra lumii: *Că-i mai ghini dimpreună/ Să sorbim vinul ca fraga/ Să sfințim apa de prună/ Decât să izghim cu ghioaga!* Putem pentru ca să știm?, de curând am „vizionat”, la Vatra Dornei, grupul statuar alegoric al lui Dragoș Vodă, în cărdășie cu căteaua Molda, „păindu-l” cu buzduganul pe bour (legenda, ca anecdota, la „Junimea”, primează). Cronicarul Miron Costin, ucis pentru „hiclenie” de analfabetul Constantin Cantemir, tatăl primului nostru academician european, Demetrius, cât absurd urmuzian e pe aici, Doamne ferește!, este surprins glosând, vanitas *vanitatum*, asupra vieții lumii și adresând o meritată imputație, trasă către cimitirul vesel din Săpânța, nemernicei agente a neantului; demotica moarte nu prea alege deloc, drept care ne trezim cu importante și impermisive absențe: *Unde-s Înălțimile lor? Unde-s Alexandru cel Bunu./ Ștefan cel Mare, Rareș, Unde-i Lăpușneanu nebunu?/ Traian, Mohamed, Ludovic, numerotat cu abacu/(Parcă până la optsprezece)? Iertare, i-a luat dracu...// Moarte hădă, neagră, știrbă, hicleană, sângeroasă./ Stăpâna lumii, care pe nime să trăiască-n veci nu lasă./ Chiar de îi e burdușit chimiru, chiar de este calic/ O, dușmancă fără priateni care semeni nimic.* Ce pare să se întâmple: plebeiana expresie a dispațiției (*i-a luat dracu*) nu cred că impietează asupra jălălnicului *fatum*, doar că ni-l familiarizează, ca maestrul Ioan Stan Pătraș, în

CRONICI LITERARE

epitafurile sale, un fel de rapoarte militare întoarse spre Hasek. Este o duiosie pulsândă, dar „sucită” în gama lui Cănuță. Un precept al domnului Ardeleanu este acela de a grefa, fără să mutileze, pe corpul poetic al defunctului și, cel mai adesea, venerabilului predecesor. Este o „miticizare” cu suavă măsură, Mișu Poltronu nu ajunge să izbească mortalmente pe soțiorul, oricare ar fi, istoriei literare, altoind câte un zbenghi de chinoroz pe fruntea parnasiaților. Care, vorba lui Catagiale, „le vine”. Și nouă, la fel.

Ianusica arătare a ființei noastre, diagnosticată a fi, în bifrontalitatea ei, Eminescu / Caragiale are a da explicațiune multora din exercițiile de admirație ale parodiatului. Derivă aceasta parcă din niște versuri ale lui Ovidiu Genaru (absent cam nemotivat din florilegiul parodistului) din volumul „Goana după fericire”: *Mereu hăituit de câinii plăcerilor de iluzia artei/ am umplut de sânge lumea hârtiei.* Coperta antologiei îl înfățișează, statuar, pe Acteon încolțit de câinii lui Artemis, imagine cu cheie, descuiată de Constantin Ardeleanu într-o locuțiune posfațională: *Artemis l-ar fi sacrificat pe Acteon nu atât pentru faptul că a dezvăluit o taină bine ascunsă, ci din cauză că el se dovedise un vânător mai iscusit decât însăși Zeița Vânătorii. Helas! Invidia coboară din Olimp, însoțind goana omenească devoratoare după cel hărăzit cu mai mult talent.* Aici este vorba de plăcerea lecturii. Sub masca unui eretic, dar dependent, până la evlavie, de subiectul iconoclasticelor abordări/sabordaje, Constantin Ardeleanu își trădează insigna pionierească binemeritată, bănuim, din copilărie (și foarte lungă post) adolescență: „Prieten al cărții”. Virgil Mihaiu a avut un memorabil titlu de carte: „Legea conservării adolescenței”.

E drept, peste istorie veche a literaturii române parodistul sare (cam ca la șotron) de la cronicari, la Văcărescu și Conachi (cu vrednice a fi băgabile în seamă promisiuni de libovnic: *Vai di mine, nurule, mai mare peste Lume, fte bir ț-aduc/ Az totul dă-mi!/ De mâine, mă bles-teamă a hi eunuc...*, trece cu o oarecare crispă prin lângă clasici (Eminescu, paradoxal, parodistul Caragiale), pentru a reveni în „apele de coastă”, cu Macedonski și cenaclisti de la „Literaturul”, între care Alexandru Obedenaru, un macabronskist: *De Moarte faceți bășcălie/ Cortegiu de îndoliați./ Cu morții-beți aliniați/ Coliva mortului mâncați/ Cenaclu, grupare hazlie...* Recuperările de la sfârșit de secol XIX nu cosumă prea mult gaz, dar pun pigmente pe puntea către Arghezi, incipitul princiar al compendiului, „girat” de Radu Voinescu, de unde decupăm nedumirita interogare: *Voiam să mă refuzi, voiam s-accepti./ Te-ai dezbrăcat lasciv sub săruturi-peceți;/ Nu te gândești nici o clipă la impas.../ De ce-ai venit? Cum naiba de-ai rămas?* Emoționantă întâmpinare în un (cât de pârlit) proces de divorț din vina ambelor părți. O coborâre (cu liftul, în cădere liberă) la Tanța și Costel, via Băieșu - iubirea e un lucru foarte mare (doar *ad prima vista*).

Unele dintre „intervenții” sunt glose, prelungiri ale textului original („copii originale, texte legalizate”, vorba unui, la origini, textualist), cum se întâmplă în cazul Alexei Mateevici, preot militar în armata ultimului țar dintre Romanovi, stins bolnav pe frontul Moldovei anului 1917: *Limba noastră-i deținută/ Ce-a zăcut prin pușcării/ Cea care-a făcut pe muta/ În koirkizelew pustii/ Limba noastră-i rană vie*

(Continuare în pag. 18)

(Urmare din pag. 17)

UN PARODIST ...

*De la jugul cel străin,/ Cea care a vrut să fie/
Sângele un strop de vin./ Limba noastră e o
doină./ Deseori în somn cântată,/ Apă vie dintr-o
moină/ Peste față picurată.*

Nu doar cărțile, ci și viețile poezilor îi sunt cunoscute, mai ales în ceea ce privește boema literară, unele dintre „omagi” ivindu-se din incidența biografiei cu, să zicem, în situația Agathe Grigorescu-Bacovia, protectoarea autoritară a soțului de medii vicioase, confruntarea familiei cu epigonica atmosferă a unui bar de mileniul trei: *Rafturi rânjind din etichete,/ Ispititoare ca sirenele fantome,/ Hai, George, să plecăm,/ Ne-mbălsămează, vii fiind,/ Barmanul cu ciudatele-i arome! (Declin).* Clienții locantei „Singapore” sunt prezenți într-un grup destul de bine reprezentat; Dimitrie Stelaru, Constantin Tonegaru, Tudor George, Leonid Dimov, George Astaloș, Teodor Pâcă; cel de pe urmă, stins la numai cincizeci de ani, e imaginat, cum însuși se ipostaziase, în singuru-i volum antum, drept un jockey prin paradis, întrucât a fost tot atât de sărac ca Sfântul Francisc: *E scris, eu nu mă mai întorc din drum/ Din circuitic labirint spre Aurora,/ Degeaba iar mă ispitiți cu Singapore/ Și se trezește sprițul. Vai, n-am cum!.../ Cu șeile pe îngeri de curse te-așteptam/ Să nu pierzi derby-ul inter galaxii/ De-un secol tot eziți și nu mai vii.../ Mai creezi că m-ai iubit atuncea? Neam! (N-am).*

Un galant și berbant consumator al secolului trecut, Alexandru Andrițoiu, se spovedește asupra unei legături periculoase, pasagere și provinciale: *Neasemuito, tandro, calină și divină,/ în jur răspândind miros de smirnă/ mi-ai smuls metafore din rădăcină/ pierzându-mi liniștea și o chenzină. //(...) Fășneată, cu talie de viespe, divorțată,/ curtată și de granguri, și de trepăduși,/ mi-a zis-o scurt, de la obraz, dezinhibată,/ hai să fugim! Dă-l dracu' de Buhuși!//M-a sărutat prelung (mai să mă-nec?!)/ câți n-ar fi vrut să fie-n locul meu,/ am lichidat un sold subțire de la cec/ și ne-am urcat în trenul de Bacău/ S-a consumat iubirea, ca și suma/ m-a părăsit (să mă omoare febra?!)/ c-un fotbalist...Cum mă descurc acum/ că la liceu mi-au susapendat catedra?// De-atunci, divorțatele nu le suport/ (în plus, mai sobru cu damele mă port)/ orașele cu B., trenul ca mijloc de transport/ și mușchiuloșii practicând vreun sport (Amintiri din provincie).*

Pentru a demonta una din rețetele segmentare și reansamblare, cumva altfel, a motoarelor poetice ale înaintașilor și contemporanilor vom pune în oglindă „Apocaliptic iarmaroc” (din volumul „Misterul clepsidrei”, 1971) al lui Gheorghe Tomozei, un memento plin de dragoste față de „scriitornici”, cu aranjamentul în care „bagă marfă” Constantin Ardeleanu; originalul: *Pe minaretele Sfintei Sofii/ am dat patru bacovii./Cu o singură bacovie/ poți avea racla cu Sfântul Zenovie.// - Cât ceri pe aceste carafe?/ -Două cârloave./Avem, safire, sacâz, caragiale/ și-alte giuvaericele:// un pillat cu mânerul sculptat/ un nichita cu trei capace./ Face trei cai arăbești?/ -Face! și, tot fragmentar, răsrângeră: Pe-o cruciuliță în cetățile grecești/ am dat un gyr și patru voiculești./ - Cât costă mierea cu parfum de teiu?/ -Ieftin o dau, doar un mateiu.../ -Avem căpestre, valtrape, șei cu caru'/ Vindem cu bonus prin șecaru,/ un urmuz cu cadran aurit/ și un roll (plus tzara), de-a valma,/ la schimb cu un cal troian./ -Batem palma!/ Te pricopsești*

*pe un galaction cu o ofertă boom/ un păsturel, doi nichita și patru naum./ Avem bre ban, fără țepe, neagu/ Pe un sadoveanu, alicie, călugăru' plusează/ -Pare-un chilipir!/-Se aranjează! (am trecut, abuziv, cu litere romane, cum și în originalul versurilor tomozei(ești), subiecții trocurilor, deveniți monedă neconvențională, nu fără a nu observa, în câteva cazuri: inflație, totuși, monșer!). Ioanid Romanescu, Mihai Ursachi, Constanța Buzea, Șerban Foartă, sunt foarte bine pilotați prin arealul acestui „cimitir vesel”, unde acarul Păun, schimbând, în ultima clipă macazul, grație unui lapsus în care erau implicați, de jure, frații Grimm, nimerește, ca Ieremia lui Geo Dumitrescu, invariabil cu oștea în gard, stârnind o consternare voioasă; astfel finalizează un final din „Gând de iarnă”, început cu o civică îngrijorare de Adrian Păunescu: *Când iernii or să-i meargă fulgii,/ Și va fi greu de cei ce n-au căciuli,/ În van se tânguie slujbașii la mogulu, Sunt ferecate baierale pungi!//(...) Și-apoi să ningă tandru ca-n frații Petreus/ Să ne iubim bezmetic în scârțâit de uși (mai comod, oricum, decât pe tancuri).**

Diferența de metru/ecartament, cam două silabe, nu face ca poezia „Carmen meretricis” (din „Arte & meserie”, 1979) de Romulus Vulpesco, o monografie, în douăsprezece strofe, a unei „dame” dintr-un cartier veneric/ venerabil bucureștean, să nu se „divulge” pitoresc și meseriaș în parodie: *Mișto senzații poți s-alegi/ Cu ea toți se simțea regi/ Poeții-o trata-n bodegi// În Crucea de Piatră./ Aproape goală,-neglijă/ Cu hoit de vise rele, bre,/ De se-nfruptă și peștele/ În Crucea de Piatră./ Venea la geam ca o nălucă/ Nu te holba, și asta-i muncă./ Te amețesc de mișc-o bucă/ În Crucea de Piatră.*

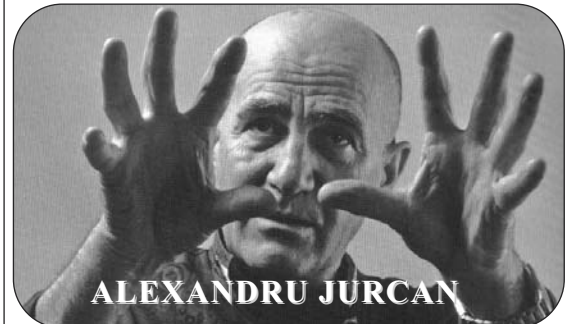
Vădite și accentuate semne de admirație și empatie îndreaptă autorul către Emil Brumaru, care, și în „nucleul dur” din „Stingher printre poeți”, era apreciat cu șapte imitațiuni, cărora le adaogă, la această nouă înfățișare, încă unsprezece, ghidat de un instinct atât de bine exersat, încât aproape că nu mai era nevoie de recomandarea autorului „Florilor răului” (Baudelaire mi-a spus: *să te-appropii de Maia/ Nu ajunge s'ai cultură, ci chiar cultura Maya - Un distih cu iz etern pentru Maia Morgenstern*); un cântec de vârstă - *Numărătoare pentru puștoaice și babalâci* -, de o sinceritate dezarmantă, și în varianta brumariană, sugerează mai mult decât cel mai calificat „sfat al medicului”: *babalâcul/ dă/ din cap,/ frate,/ puștoaica,/ insistentă/ dă/ din/ coate,/ brișca/ dă/ din/ roate,/însă/ nimeni/ nu/ mai poate (versul, subțire prelins pe verticală, pus la orizontală pare firul, nu chiar vioi al unei electrocardiograme).*

Constantin Ardeleanu adaugă, la sfârșitul acestei carte a cărților scanate în „echivalențe” proprii, unde, după Horia Gârbea, „speculează desigur autorii cu amprentă personală foarte pregnantă”, un lot de poeți de la granița mileniilor II și III, cu mai sărace abordări critice și mai puține diplome de căftănire, dar care au norocul a se prenumera într-o, a domniei sale, „carte cu prieteni”; paradoxal, aici se află și singurul text cu tentă explicit pamfletară, adresat unui D.J.-i, motivat tocmai de faptul că acesta a defectat/dezertat, fără alte „alibiuri” decât avarii caracteriale, din niște prietenii literare (*La generali activi te mai înclini/ Ca al Chindiei turn, cu reverență?/ „Marș!” caracudei, odă la rechini,/ Valahul standard de obediență).*

Fără a fi cumva „stihinic”, în sensul artei literare a tinerilor scriitori ruși din anii

douăzeci ai secolului trecut, suprapuși experienței războiului civil, Constantin Ardeleanu își asumă onoranta condiție de scutier devotat, chiar în ingrata poză de Sancho Panza, al hidalgilor literelor noastre.

Ecran literar

CLIP

La o ediție a festivalului TIFF, filmul **Clip** al regizoarei **Maja Milos** a șocat, a stârnit controverse, a incomodat, însă nicio clipă n-a putut fi omis din palmare. Premiul pentru regie a certificat existența filmului ca semnal de alarmă, ca portret terifiant al unei generații în derivă. Actrița **Isidora Simijonovic** o interpretează pe Jasna cea teribilă, deziluzionată, în război declarat cu toți din jur, experimentând drogurile și sexul. Tatăl e grav bolnav, mama excedată, colegii dezlănțuiți spre baruri violente și nopți macabre. Iubirea lor se dezvoltă dintr-un carnal grăbit și lasă urme amenințătoare. Totul e alcool, drog, sex, violență, facebook și *clipul*, filmarea, ca o foame de imagini, ca o disperare a consumismului, ca o sete de a reține efemerul. „Filmează-mă!” - se aude din când în când, printre sticle sparte în capetele celor slabi, printre poziții erotice jenante.

Cunosc tânăra generație din interiorul sistemului, fiind cadru didactic. Îi știu potențele, propensiunile, spaimile, umbrele. Nu totul e negativ, însă evoluția (involuția) duce rapid spre o dezintegrare a umanului. Cum e finalul? Sărut și sânge. El o lovește și tot el o sărută, acolo la club, iar sângele se întinde pe fețele lor, și iubirea devine o oscilație între cruzime și sexual.

Deodată, cu o nostalgie limpede, iau din bibliotecă romanul **Cărarea pierdută** al lui **Fournier**. Autorul s-a născut în 1886 la nord de Bourges. În cartea sa visul și realul se împletesc după modelul lui Nerval, care urmărea mereu „revărsarea visului în viața reală”. În 1967 regizorul **Albicocco** a realizat filmul cu același titlu, doar că stilul e supraîncărcat cu multe trimiteri și cu poezie contrafăcută. Lumea fascinantă e convingătoare, oniric nu e supărător. Aburi, băltoace, adieri din Renoir, o lume în mișcare proustiană. Cartea lui Fournier îi obsedează pe artiști, astfel că în 2006 **Jean-Daniel Verhaeghe** propune un nou film după *Cărarea pierdută* cu **Nicolas Duvauchelle** în rolul titular. Rezultatul e un film cu accente comerciale, epurat de poezie.

Revenind la filmul *Clip*, discrepanțele dintre generații sunt uluitoare. Nu sunt conservator, doar că mi-aș dori să nu ne distrugă reversul progresului. Foamea tinerilor de azi de a arde etapele să fie premonitoare pentru zbaterile planetei? Nu mai putem filma liniștea naturii? Doar coapse erotice? De când n-am mai privit stelele?

PARALELE CRITICE

Rodian DRĂGOI

Despre combustia spontană și alte lucrări poeticești

Poetul, dacă este adevărat, are în gena sa întâlnirea obligatorie cu saltul mortal. Și i se întâmplă aceasta cam de două ori în viață. O dată, când își ia avânt de la fizica trăirii ca să ajungă la metafizica poeziei. Altă dată, când, împins de firesc/preaomenesc orgoliu, încearcă să străbată distanța de la singurătatea creației la aplauzele recunoașterii publice. Reușita primului salt mortal nu implică și izbânda celui de-al doilea. Uneori, deși talent autentic dovedindu-se, poetul scapă prin ochiurile extrem de rare și largi ale receptării (și adulării?!) imediate. Din fericire, el nu își fracturează destinul scriitoricesc (pe cel „monden și lucrativ”, eventual!), deoarece este prins în plasa recuperatoare, cu ochiuri dese din punct de vedere exegetic, a istoriei literaturii, chiar contemporane. Cred că Rodian Drăgoi nu s-a bucurat / se bucură de atenția cititorilor, avizați sau simpli fideli ai lecturii, pe cât merită poezia sa. Poate că „vinovăția” pentru această stare de fapt revine inhibiției provocate de laudele primite la o vârstă fragedă, tăcerii editoriale prelungite vreun deceniu și jumătate, inabilității de a naviga zgomotos pe bolta vieții literare – oricum, blamul nu poate cădea pe înzestrarea scriitoricească șchioapă sau pe lipsa de valoare estetică. Pentru că Rodian Drăgoi are o viziune poetică substanțială și harul de a o rosti răspicat.

În **Lumină de mireasă** (Editura Muzeul Literaturii Române, 2007), o antologie de autor oleacă atipică, titlul primului ciclu de poeme constituie, el însuși, un poem programatic, luminator pentru cosmosul liric al lui Rodian Drăgoi: „Un copil desenează o viață uriașă pe ziduri” (p. 17). Există aici, în răspăr cu iluzia unui graffiti, ipostazierea lăuntricului accentuată exacerbat. Copilul / poetul, microcosmos în raport cu nesfârșirea, vede gigantesc existența și își proiectează viziunea, cu violență, pe ecranele de fiecare zi ale comunității. Astfel, poemul devine manifest existențial împotriva ignorării sale și a ignoranței colective. Poezia lui Rodian Drăgoi găzduiește hiperbolizarea sinei și pledează pentru instaurarea dictaturii propriilor emoții asupra realității care, spre a fi purificată, trebuie să treacă printr-un proces de metamorfozare intensivă. Se face simțită în texte o înrâncenare aproape inchizitorială la

adresa falsului etic – prin efect de ecou, și estetic. Dacă ar fi ca poetul să își aleagă semn de element primordial, bănuie că preferat ar fi focul, flacăra care transformă reducând diversitatea anarhică a viului la esență. Antologia aceasta putea să poarte ca subtitlu, în descendența opurilor erudite *d’antan* de care o apropiie miza și nu demonstrația, *Despre combustia spontană și alte lucrări poeticești*, deoarece ne înfățișează „pe viu” cum eul liric se aprinde instantaneu la contactul cu materialitatea existenței și arde până când cenușa lui trasează pe solul paginii ideograma vieții și a morții. Este clipa să citez: „Mă-ntorceam târziu acasă/ prin lumină de mireasă/ toată noaptea mă-ntorceam/ toată noaptea n-ajungeam// când eram când nu eram / prins în hamuri tot trăgeam/ carul greu de la crimi plin/ știi că vin și când nu vin// am ajuns n-aș fi ajuns/ patul podidit de plâns/ și tu îngropată-n ieri/ mirosea a nicăieri// m-am culcat n-am adormit/ urla-n ceruri un cuțit” (**Prin lumină de mireasă**). Din real, tragicul se revărsă în vis, ca în trăirile fundamentale ale antichității.

Spuneam că antologia în cauză este oleacă atipică. Și asta pentru că poemele nu sunt date. În acest fel, evoluția poate fi numai intuită, nu și cercetată prob. Am citit-o ca pe un jurnal de bord în care descoperirea noii geografii abolește cronologia, ca pe o odisee mof-turoasă cu timpul. Și poate că așa a fost mai bine, perceperea schimbării la față stilistice fiind despovărată de conexiuni socio-istorice conjuncturale. La urma urmei, poemele sunt cele care jalonează o devenire. Căci este evident că între **Dragoste** și **Sub preșul de la intrare** a fost lung urcușul pe Golgota imaginărilor scriiturii. Iată-l pe primul: „Un copil speriat și flămând/ își tăia o felie din lună// o fată cu adolescența în plete/ a căzut visătoare în barca dragostei lui// cineva incrusta cuvinte urâte/ în gardurile ude de întuneric// copilul a trebuit să-și pună pelerina/ pentru a se apăra de mușcăturile cuvintelor// după un timp a încercat/ barca dragostei spre ziuă” (**Dragoste**).

Metafora este crudă, în sensul copilărelii neștiutoare de carte, amintita carte a vieții și a morții. Gravitatea de tribună electorală supără urechea degustătorului de cuvinte cu adâncime, deoarece pare că viziunea este rostită ca și cum simpla rostire șablonardă este suficientă pentru a impune oficializarea unui loc comun în postura de formulă de inițiere. Se înfruntă „la vedere” răul cu binele, uratul cu frumosul, păcatul cu absolvirea, așa încât poetul pare pe vecie prizonier al unei dihotomii infantile. Ei bine, peste pagini multe, iată-l pe al doilea: „De o săptămână Ioana/ e foarte bolnavă/ nu mai coboară din pat/ tușește transpiră// nu știe nimic despre mirosul/ care a pătruns pe sub ușă / și acum îi ronțăie fără grabă/ papucii perdelile// întors de la farmacie cu buzunarele dol-dora de medicamente/ intru în casă încet încet/ să nu trezesc moartea ghemuită/ sub preșul de la intrare” (**Sub preșul de la intrare**). Acum, în metaforă explodează o tăcere asurzitoare, cea a omenescului aflat la porțile extincției. Retorica taie carnea viețuirii cu precizia unei săbii japoneze. Și nu lamentații lacrimoase țâșnesc din incizia făcută, ci o durere viscerală, aidoma celei din care lumea s-a născut și de care lumea va fi înghițită. Rodian Drăgoi a învățat să privească în ochi condiția umană și să ne-o povestească, parcimonios ca într-un haiku, cu demnitatea proprie gesturilor existențiale fundamentale.

Între aceste două ipostaze de discurs liric, celelalte poeme consemnează / constituie

etape de creștere, deopotrivă a conștientizării de sine și a mărturisirii de sine. În **Poveste** întâlnim idilizare și mirific, în linia unei mitologizări țărănești a câmpiei (mixtura de tradiționalism și expresionism literar românesc a fost observată și comentată de toți exegeții poetului): „Secerându-mi lanul de somn/ crescut peste cântecul/ verde al ierbii/ o femeie își caută umbra/ ascunsă în memoria cerului// dar ochii ei se fac pești/ și înoată prin apele dorului până la copilul/ care visează zâna închisă/ în povestea de aur” (**Poveste**).

Emoția se vrea transmisă prin înfrumusețarea formală a descrierii spuse. Apoi avem un salt cognitiv, în **Luna stă într-un picior și respiră un cerc**: „Luna stă într-un picior și respiră un cerc/ vântul încă e tânăr la mine în plete// și corabia mea ca un nor rătăcește/ pe o apă crăpată de sete// pădurea stă rezemată de un cuc/ mama poartă tot timpul cenușa cu sine// și întruna mă strigă dar strigătul ei/ nu găsește drumul care vine la mine// câinele meu de mult a murit/ umbra lui mă urmează și acum credincioasă// în grija ierburilor îmi voi lăsa trupul/ și mă voi întoarce acasă”. În sfârșit, metafora renunță la a înfrumuseța gratuit, la postura de simplist ornament și, încercând să seducă absurdul, stârnește, caută, identifică sensuri existențiale. La fel stau lucrurile și în **Scriu aceste rânduri într-un tren**: „Scriu aceste rânduri într-un tren/ lângă mine stă mama bolnavă și tristă// câmpia se întinde ca o blană de ren/ aș șterge rugina de pe cer și nu am o batistă// trenul aleargă nicăieri nu oprește/ oare câte veacuri trecut-au de când am plecat?// pasărea în aer putrezește/ ploaia cade întruna ca un păcat// mereu mi se spune să am totuși răbdare / drumul se zvârcolește în mine și plânge// mi-aș dori să merg singur pe o cărare/ și trenul aleargă nicăieri nu ajunge”.

În schimb, în **Tata își duce oasele la moară** apetența pentru explicativ și fastuos de butaforie ciobește, din nou, ascuțișul de ghilotină al afirmației tranșante: „Tata își duce oasele la moară/ apoi își bate sângele în grindă// vântul doboară iar o întrebare/ ninge tăcut și alb dintr-o oglindă// o nuntă fără miri se-ntâmplă în pământ/ prin lacrima mea trece o pădure// mă bea cu sete cel care nu sunt/ cuvintele vin noaptea să mă fure”. Primele două versuri sunt oricând antologabile, probă de puternică imagine emblematică, restul poemului figurând doar ca...figurație retorică.

Dincolo de astfel de opțiuni lirice nesigure, rare la începutul antologiei și inexistente mai apoi, în ciclurile **Duminică în Berceni** și **Inedite**, Rodian Drăgoi ni s-a dezvăluit ca un poet fascinat de abisuri existențiale și fascinant prin rigoarea cu care îmbină simbolul muzical și o magmatică emotivitate de sorginte muzicală.

Poemele din antologie sunt frumos și înțelept flancate de un cuvânt al lui **Marian Drăghici** și de o Prezentare făcută de **Constanța Buzea**. Textele lor sunt calde și exacte, în măsura în care exactitatea este încă o altă față a poeziei. Totuși, este ceva în aceste texte care înnegurează bucuria poezilor de a întâlni un poet – temerea că poezia autentică și poezii adevărați traversează o perioadă nefastă, invadată de kitsch opulent și nonvaloare literară agresivă. În mare măsură, înclin să le dau dreptate. Dar constatarea nu trebuie neapărat să genereze stări de spirit pesimisto-fataliste. Timpul nu mai are răbdare cu oamenii, e adevărat, însă și oamenii nu mai au răbdare cu vremurile. Și le schimbă. Uneori, cu ajutorul unui poem: „Măinile poetului s-au amestecat cu mâinile nenăs-

(Continuare în pag. 20)

PARALELE CRITICE - Rodian Drăgoi

(Urmare din pag. 19)

DESPRE COMBUSTIA SPONTANĂ...

cutului/ și cu mâinile mortului// cu mâinile copilului/ și cu mâinile bătrânului// cu mâinile soldatului/ și cu mâinile generalului// cu mâinile judecătorului/ și cu mâinile criminalului // acum poetul cu disperare își caută mâinile// dacă va greși/ cu mâna cui va scrie poetul de acum înainte?" (Mâinile poetului s-au amestecat cu mâinile nenăscutului). Cred că poemul acesta a fost / este / va fi citit de cel puțin trei oameni. Și așa mai departe. El este scris de Rodian Drăgoi. Care este un poet contemporan ce a fost/ este/ va fi citit de cel puțin trei oameni. Și așa mai departe. Hei, poezia adevărată nu moare și nu capitulează.

Gabriel Rusu

Rodian Drăgoi: „Lumină de mireasă”

La o vreme, mai cu seamă poezii simt nevoia de a-și selecta poemele iubite și a le aduna într-o carte pe care scrie, prizărit, undeva, „antologie”. Este semnul că s-a isprăvit o etapă de creație (sau alții se simt sfârșiți și au orgoliul de a-și fi ridicat cu propria mână crucea eternă) și poate începe o alta despre care nimeni nu știe încă nimic, nici chiar poetul...

Se pare că i-a sunat ceasul liricii sale și lui Rodian Drăgoi de a se fi așezat pe prisma domnească a poemului pentru a rememora trecurile gânduri și simțiri de prin câmpia scâldată de sudoarea soarelui cursă pe firul neștiutor de iarbă. Vine alene dintr-o lumină tare a zăpezilor de altădată, cu **Lumină de mireasă** (București, Ed. Muzeul Literaturii Române, 2007), pentru a mărturisi lumii de azi, indiferentă și crudă, că există încă frumuseți și armonii care înseamnă spiritul omenesc înălțat până la lună și de-acolo mai departe, spre infinitul stelelor.

În cuvântul său de dinaintea poemelor, **Marian Drăghici** crede că avem de-a face cu un „tradiționalism poeticesc incantatoriu fixat în timp”, iar criticul **Alexandru Condeescu** scria, în 1984, că „structural poetul aparține expresionismului nostru țărănesc” și, în sfârșit, **Constanța Buzea** nota: „... că uneori suntem imperios datori să recunoaștem ce e de recunoscut sublim din biografiile și din creația poetilor care au străbătut infernul...”.

Da, prin infernul lumii moderne, alături de poet, pare suportabil! Cine mai are curajul de-a visa ne poate însoți în acest modest excurs prin lirica unui poet de-o frumusețe aparte pe care timpurile, împotrivindu-se, l-au făcut și mai frumos și i-au conferit rolul de mărturisitor, ca a vechilor părinți ai cuvintelor sfinte. E atâta farmec în poemele lui Rodian Drăgoi încât, într-adevăr, auzi cum razele de lună lovesc geamurile caselor dintr-un sat de câmpie încă aflat sub semnul distinct al genialității sale din legende, povestiri și mituri. Pășim pe uliți stelare, printre case ale căror duh ne urmează. Este poetul, cu adevărat, un romantic care știe un cântec de demult dintr-o lume apusă. „Luna luneca/ printre brațele arborilor/ un om intra în sat aducând cu el pădurea// pașii lui măcinau tăcerea/ împrăștiind pe spinarea drumului stele și viori// înainte de a intra în casă/ o amintire ciudată i-a sfâșiat tâmpla/ și a plecat mai departe/ ducând cu el pădurea/ presărând în urmă/ stele și viori” Și a mai lăsat în urmă un copil care, „speriat și flămând” „desenează o viață uriașă pe ziduri”. Din această viață apoi fiecare se în-

fruptă după puteri; cred că așa trebuie să te fi simțit locuind într-un mit.

Este lumea satului lăsat în urmă sub ploaia de lacrimi ale mamei. Sunt câteva coordonate de acest fel care individualizează poemele d-lui Rodian Drăgoi, dându-le strălucire și o singularitate; parcă fiecare poem e suspinul unei nemărginite singurătăți, singurătatea celui care a descoperit cuvântul dintâi.

În primul rând, satul nu este doar poveste, el coboară, e drept, din mit, dar într-o realitate tragică. Luna este martora celor dintâi experiențe omenești: „Un copil speriat și flămând/ își tăia o felie din lună// o fată cu adolescența în plete/ a căzut visătoare în barca dragostei lui” Cu trecerea anilor zăpezile cad peste sat, mereu mai mari, mereu mai neliniștitoare. Există o întreagă gamă a albului care, prin grație, cotopește sufletele. „Ninge stau în ninsoare/ și îți vorbesc de primăverile/ pe care le-am inventat special pentru tine// zăpada mi-a ajuns până la genunchi/ și tu continui să râzi/ ninge stau în ninsoare/ și îți vorbesc de ultima noastră vară/ petrecută împreună” Sau: „Să ningă pe fluturi să ningă pe case/ să ningă în flaute să ningă în oase// să ningă pe oaspeți să ningă pe mese/ să ningă-n bătrâne să ningă-n mirese” Și încă această bijuterie delicată ca sărutul de fluture: „Eu eram mai tânăr/ tu erai mai ceață// fulgii de zăpadă/ chiuiam prin viață// eu îmbătrânisem/ tu nu mai erai// și pe sub pământuri/ nechezat de cai” Atâta este o viață de om!

Apoi înmuguresc primele iubiri. Nicio dată nu sunt cântate zgomotos, ci discret, cu delicatețe. Practic se împlinește un ritual: „Miroase a pâine și ceru-i senin/ ascultă iubito cum florile vin// și totuși ai sosit cuvintele îți sunt asudate/ până în zori vom trăi poemele toate// luna stă în genunchi și spală podelele/ urletul lupilor clatină stelele// acum nici păsările nu mai au contur/ la noapte iubito voi veni să te fur” Și-n urmă, ruperea tragică de sat, de acel farmec misterios care dispare în istorie. Înclătarea cu istoria devine inevitabilă. „Ninge peste un trup în care nu e nimeni/ pe drum trece o bătrână urmărită de riduri” Și toate acestea învelite în aburul câmpiei din care răsar chipurile părinților, mama: „pădurea stă rezemată de un cuc/ mama poartă tot timpul cenușa cu sine// și întruna mă strigă dar strigătul ei/ nu găsește drumul care vine la mine” Și: „de când am plecat mama a pavat toată ograda cu lacrimi/ somnul meu e ros de amintiri și de patimi” Și încă: „doar lacrimile mamei ne mai așteaptă-n gări/ și visurile ard ca niște lumânări”; tatăl: „Tata își duce oasele la moară/ apoi își bate sângele în grindă // vântul doboară iar o întrebare/ ninge tăcut și alb dintr-o oglindă” Și: „Tatăl meu a murit / înainte ca eu să mă nasc// în fiecare noapte visez un țaran tânăr/ care vine spre mine ca o lumină desculță// nici acum n-am aflat cine e// de fiecare dată mă trezesc/ înainte ca el să ajungă la mine” Și încă: „Tata a tăiat mieii și-a obosit/ Doamne ce mult întuneric a rămas pe cuțit// eu implor frigul să rămână afară/ cuvintele mele sunt șuvițe de sânge// nici o fereastră nu poate să m-audă/ plouă sau mama se-ascunde în vreun nor și plânge?”

Nu mai știu ce comentator se mira că mult prea des apar ei, părinții, în poeme. Ei bine, în satele noastre exista un cult al părinților care atingea profunzimi nebănuite, devenind punct de referință al prea scurtei noastre treceri

pe pământ. Părinții din poemele lui Rodian sunt nemărginit de triști, fiindcă știu că existența e tragică și istoria fără milă. Poetul o consemnează ca participant direct la toate grozăviile istoriei. El știe că nu se mai poate întoarce, că rămâne doar drumul și urma pașilor. Direcția de mers nu-i tocmai cea pe care și-a dorit-o; el însuși e sub vremuri, trăind cotosit de nostalgie ca după paradisul pierdut într-un Berceni cenușiu în care doar prietenii mai aduc o geană de lumină.

Știu că satul din poemele lui Rodian Drăgoi nu mai există decât în memorie. A pierit sub vremuri și sub nimicnicia oamenilor. Dar a rămas frumusețea tristă a unui mit care în serile de iarnă, pe-o rază de lună, un copil coboară la geam și cântă șoptit *Învierea*. E poetul care în lumea modernă pare să fie rătăcitorul îndurerat. Așa îmi închipui că a fost compusă și „Miorița”!

Liviu Comșia

POEME

Triumful ninsorii

Ninge ca în ziua dintâi
în ninsoarea din mine nu mai vrei să rămâi

ninge și ninge și e mare prăpăd
de-atâta ninsoare nu mai pot să te văd

ninge de-am uitat unde sunt
trec haite de lacrimi pe sub pământ

ninge de nu știu unde ești
în loc de ferestre la case-s povești

și ninge întruna și ninge mereu
e-n doliu ninsoarea și tare mi-e greu

cum ninge nu vezi nu auzi
de lacrimile tale sunt ochii mei uzi

ninge întruna și e noapte mereu
și știu că ninsoarea aceasta sunt eu

Prietenul meu a luat moartea de la început

Se-aude cum cântecul în păsări îngheață
și serii îi curge lumina pe față

nu mai știu cum arăta trupul
în care mi-am petrecut o iarnă înfierbântată
casa de o lacrimă stă rezemată

acum sub tălpile trecătorilor întunericul țipă
și-afară singurătatea se înfiripă

respirația tatei îndoiaie geamul la casă
oare câtă zăpadă încapă într-un corp de mireasă

prietenul meu a luat moartea de la început
eu fiecare șoaptă de-a ta o sărut

mama mă așteaptă cu lacrimi aburinde pe masă
și-o zăpadă flămândă dă buzna în casă

Întunericul de deasupra casei noastre

Întunericul de deasupra casei noastre

se umple de lupi
iubita mea se ascunde în gutuia de la geam

frumusețea ei mă urmărește

ca o pușcă-ncărcată
și nici nu știu câtă lumină mai am

FEREAȘTRA SCRIITORILOR

Cristina Bîndiu

DESPRE OMUL ETERN

Despre **Peplum**, revista Lire spune că este una din cărțile [...] cele mai reprezentative ale Améliei Nothomb¹. Cu aspect de SF, romanul se constituie într-o parabolă surprinzătoare a societății, nu numai contemporane, ci mai ales viitoare.

Construit ca un amplu dialog, cu replici ce se succed într-un ritm alert, romanul are ca punct de pornire, ca pretext, ipoteza emisă de naratoare (care este și unul dintre personajele centrale ale povestirii) că *îngroparea Pompeiului sub cenușa Vezuviului, în anul 79 după Hristos, a fost cel mai frumos dar oferit vreodată arheologilor*² de nimeni altcineva decât de oamenii de știință ai viitorului, capabili să călătorească în trecut și să provoace fenomene de asemenea dimensiuni. Emiterea acestei ipoteze are drept consecință răpirea naratoarei - aflată sub anestezie din cauza unei operații - de către acei oameni de știință cu scopul de a o izola de oamenii epocii ei. Trezindu-se din anestezie, naratoarea - care este scriitoare - îl cunoaște pe Celsius, unul dintre Granzii secolului XXVI, cu un coeficient de inteligență de 199 și artizanul *prezervării Pompeiului*.

Dialogul dintre cei doi pune față în față două lumi diferite, două viziuni diferite și, de ce nu, două concepții total diferite referitor la viață și ceea ce este important în existența unui om. Deși este conștientă că epoca ei și oamenii acesteia nu sunt perfecți, A.N. le ia apărarea cu pasiune. E mândră de lumea ei, de valorile acestei lumi, de oamenii imperfecti, dar sentimentali și capabili să-și trăiască viața cu patimă. Nu numai că e mândră, dar își iubește epoca, cu tot ce are ea frumos sau mai puțin frumos. Poate i se pare și mult mai umană, în ciuda iresponsabilității și inconștienței de care o acuză viitorul.

În anul 2580 țările au dispărut, *nu mai există decât două orientări: Răsăritul și Apusul*. Sudul nu mai există, oamenii sunt îmbrăcați în holograme (de aceea, singura îmbrăcăminte pe care Celsius o găsește pentru A.N. este un costum de teatru, un **peplum**), numai elita are dreptul la energie - admiterea în oligarhia energetică realizându-se pe baza a trei criterii: *inteligența (în cadrul acesteia inclusiv cultura), caracterul (în cadrul acestuia inclusiv caracterul) și sănătatea (în cadrul acesteia inclusiv frumusețea)*³; - șeful oligarhiei se numește tiran, dar are un coeficient de inteligență de doar 140; creșterea rumegătoarelor este înlocuită de cea a balenelor; struțul a înlocuit găina, fiind crescut la scară industrială; cei care nu fac parte din oligarhie sunt numiți *paria mintali*⁴ (dintre aceștia, *femelele mulg balenele și hrănesc struții, masculii muncesc în abatoare, în agricultură și păzesc depozitele*, iar cei care nu sunt buni de nimic lucrează în uzinele de cuvinte încrucișate⁵), *căsătoria a devenit un contract reziliabil la fiecare trei ani*⁶. Nu degeaba, personajului nostru i se pare că a ajuns într-o lume ale cărei principale trăsături sunt cinismul, ipocrizia, lipsa de moralitate și mai ales lipsa oricărui

sentimente. E o lume care ar putea purta orice nume doar că nu ar fi... umană, nu în felul în care se poate defini umanitatea. E parcă mai rece și mai artificială decât orice epocă istorică a traversat omenirea până în prezent. Singurul criteriu după care se conduce este eficiența. Astfel, visătorii trebuie să dispară... Ei nu sunt eficienți... Doar construiesc lumi imaginare... La fel și iubirea...

Cinismul răzbate aproape din fiecare pagină. Astfel: *Frumosul este mai rentabil decât Binele*[...] *Frumosul este cu atât mai frumos cu cât se vorbește mai mult despre el, Binele este cu atât mai puțin bine cu cât se vorbește mai mult despre el. Pe scurt, o ființă responsabilă care s-ar consacra cauzei Binelui ar face un plasament prost*. Cu toate acestea, dincolo de el răzbate o notă ușoară de îngăduință, uneori de umor care sugerează delicat că nu e încă totul pierdut. (Nota discursului este mult mai gravă - de exemplu - în *Diavolul este politic corect* unde societatea viitorului este total lipsită de sentimente umane, oamenii fiind considerați niște piese la care poți renunța când vrei în virtutea unor studii așternute pe hârtie și lipsa de eficiență socială duce la eutanasierea oamenilor la împlinirea vârstei de 65 de ani⁷)

În fața ochilor cititorilor, replicile alunecă cu o viteză amețitoare. Dincolo de provocările pe care și le aruncă unul altuia - provocări ce urmăresc confruntarea a două atitudini, a două stiluri de viață, personajele pledează, fiecare în felul său, pentru valorile ce definesc umanitatea în imperfecțiunea sa: frumosul și urâtul, binele și răul, dreptul la libera alegere, dreptul la iubire, la viață, la familie, dreptul de a râde, de a gusta o glumă bună, de a nu fi neapărat eficient sau rentabil, dreptul la a fi unic prin ceea ce are fiecare bun sau mai puțin bun, frumos sau mai puțin frumos.

Replica folosită pentru a se despărți de Celsius (*Ptiu*⁸) - replică pentru explicația căreia A.N. îl trimite pe omul viitorului cu un coeficient de inteligență de 199 la dicționar - vorbește despre disprețul personajului față de o lume a oamenilor fără oameni, față de o lume a ipocriziei și a tehniciizării duse la extrem. În același timp, titlul, numește obiectul care leagă cele trei dimensiuni temporale prezente în text: trecutul (peplumul fiind purtat de femei în antichitate), viitorul (când este doar un costum de teatru) și prezentul (readusă în epoca ei, A.N. se trezește îmbrăcată în peplum), ca o parabolă a ideii că omul rămâne același în orice timp, unic și irepetabil, dar etern prin tot ceea ce-l definește ca entitate.

Astfel, romanul Améliei Nothomb ne învață că fiecare dintre noi are dreptul să fie el însuși și să lupte pentru a i se recunoaște acest drept, ne sugerează că atitudinea noastră de azi poate costa societatea de mâine și ne atenționează să nu renunțăm niciodată la omenescul din noi, chiar dacă mărturie pentru el nu stă decât grija pentru hibiscusul din camera proprie ce trebuie udat în fiecare zi.

NOTE

1. Cu romanele Améliei Nothomb am făcut cunoștință în urma unui stagiu de formare în Liège, Belgia, obținut prin Programul Sectorial Comenius, secțiunea Mobilități Individuale de Formare Continuă, un grant finanțat de Comisia Europeană și Fondul Social European, prin ANPCDEFP.

2. Nothomb, Amélie, *Peplum*, Editura Polirom, Iași, pag. 5

3. Idem, pag. 22

4. Idem, pag. 143

5. ibidem

6. Opera citată, pag. 77

7. *Bastovoi, Savatie, Diavolul este politic corect*, Editura Calthisma, București, 2010.

8. Nothomb, Amélie, *Peplum*, Editura Polirom, Iași, 2007, pag. 216

Furtună, trecut și vise

Angela privea înmărmurită la bărbatul din fața ei. Respirația îi rămase suspendată undeva, între buze și inimă, iar ochii verzi se întunecară, virând periculos spre negru. În adâncul sufletului, durerea binecunoscută zvâcni aprig, în timp ce privirile lacome porniră să-i cerceteze chipul. Era același ca în urmă cu douăzeci de ani. La fel de înalt, de atrăgător, cu același zâmbet irezistibil în colțul gurii. Doar tâmpile prinseseră puțin din argintul anilor, iar ochii preau îndepărtați și străini în spatele ochelarilor fumurii. Speră, pentru o clipă, să se înșele, să nu fie el... Dar mâna lui se întinse, hotărâtă, spre ea:

– Sărut mâna, doamnă! Mă numesc Mircea Anghelescu. Colegii dumneavoastră mi-au spus că vă găsesc aici. Am înțeles că mă puteți ajuta...

Până și vocea îi era la fel. Același timbru dulce, de bariton, aceeași tonalitate caldă... Răceala din spatele glasului îi biciui însă auzul, iar femeia își aduse aminte că încă nu rostise niciun cuvânt. Nici măcar nu răspunsese la salut... Cu mâna stângă își luă de la ochi ochelarii, în timp ce cu dreapta își feri părul de pe frunte cu gesturi scurte, repezi, familiare... Apoi îi întinse mâna cu gestul sigur al celor care nu au nimic de ascuns:

– Bună ziua... domnule Anghelescu...

Era rândul lui să împietrească de uimire... Ochii aceia verzi... zâmbetul puțin trist... fruntea ce răsări de după părul aruncat de o parte și de alta a capului cu mișcări energice... glasul cu moliciuni guturale... Încercă să-și continue fraza, dar nu reuși. Părea că timpul se opri în loc, pentru amândoi. O secundă cât o eternitate suspendase realitatea. În parcul pe care primăvara îl îmbrăcase în verde crud, ei erau singuri... singuri între cer și pământ... Niciunul din ei n-ar fi putut spune cât a trecut până ce reușiră să respire. Nici când picături mari începu să cadă din cer... Scurt, gâfâit, asemenea înecatului ce tocmai reușise să ia o gură de aer. Lui Mircea i se tăiară picioarele. Se așeză încet pe bancă fără s-o scape din ochi...

– Angie...

Șoapta lui răni ușor liniștea din jurul lor. Pe obrazii Angelei, lacrimile începură să curgă fără ca ea să-și dea seama. El ridică încet mâna și le culese cu grijă...

– Te rog, nu mai plânge...

– Nu plâng, se răsti ea. Nu vezi că ploaie? De unde până unde ideea asta că plâng? Mă bucur pur și simplu de ploaie... Ia mai lasă-mă!

Zâmbiră amândoi, amintindu-și de ziua în care se cunoscuseră...

Când o văzuse acolo pe bancă, singură, în ploaie, Mircea încremenise. Nu avea mai mult de 17 ani și niște ochi fantastici. De ce nu își căuta adăpost sub umbrela ce stătea rezemată de marginea băncii, nu înțelegea. Cum nu înțelegea la ce anume privea ea. Nu mai era nimeni în parc. Ploaia scurtă de primăvară îi alungase pe toți la adăpost. Aproape pe toți... Tunetul bubui scurt. Trăsnetul lovi undeva aproape, înfiorând văzduhul. Fulgerele păreau că vor să despice bolta cerului, dansând aprig pe cenușiul norilor. Fata nici măcar nu tresări. Părul negru și ud îi atârna în șuvițe pe fruntea mică. Uneori, își ridica mâna și, cu un gest hotărât, îl ferea de o parte și de alta a chipului de un alb bolnăvicios... Apoi, se întorcea în nemișcarea ei. Încăpățănate, șuvițele reveneau pe frunte, iar ea le ferea mereu, cu același gest repezit.

(Continuare în pag. 22)

(Urmare din pag. 21)

Hainele umede i se lipiseră de trup, și abia când îi văzu pieptul ridicându-se spasmodic, Mircea înțelese că fata plângea. Ar fi trecut mai departe. În fond, nu era problema lui. Dacă s-ar fi oprit lângă fiecare om trist... Nu putea însă să-și miște picioarele. Era ca și cum luminile verzi ce dansau în ochii fetei îi retezaseră orice urmă de energie. Se așeză încet, lângă ea, pe bancă. Fata nici măcar nu clipi. Privea mereu în același punct îndepărtat, în timp ce ploaia continua să cadă peste parc, în rafale. Mircea o atinse ușor cu mâna. Era atât de singură și era atâta durere în jurul ei, încât, dacă ar fi putut, ar fi luat-o în brațe și ar fi fugit cu ea undeva unde lumea n-ar mai fi ajuns-o din urmă.

– Te rog, nu mai plânge... te rog... știi... te poți îmbolnăvi... ploaia asta nu e atât de caldă cum pare...

Nu păru să-l audă, nici să-i simtă atingerea. Rămânea, încăpățanată, în lumea ei, în lumea în care putea să-și trăiască durerea. Băiatul nu știa ce-ar putea să facă. Nu îndrăznea s-o scuture sănătos, până s-ar dezmetici, și să-i propună să caute un adăpost. Îi părea chiar o adevărată impietate. Dar nici n-ar fi lăsat-o să mai stea mult în ploaia care nu mai contenea.

Cerul se lumina din ce în ce mai des de lumina fulgerelor, norii coborau parcă tot mai jos, iar revărsarea de apă părea fără sfârșit.

Într-un târziu se hotărî. O cuprinse ușor cu mâna de după umeri, o apropiie de el și-o adăposti sub umbrela lui. Părul ei mirosea a pământ reavăn și a busuioc. Clipele lunecau pe lângă ei, mute și reci. La un moment dat, o simți tremurând ușor. Îi era frig, dar nu părea să-și dea seama. Ce-ar fi putut face?... O întoarse brusc spre el și o sărută scurt și apăsător pe gură. Avea gust de migdale amare, de speranțe zdrobite și de dor. Ca trezită din vis, fata clipi mărunț, își feri din nou părul care-i cobora de pe frunte și-i zâmbi. Apoi ridică mâna spre el. Dacă mă pocnește, asta e, gândi el, și închise ochii. Palma așteptată nu veni. Îi simți însă degetele subțiri mângâindu-i obrazul, iar șoapta ei pluti spre el ca o părere:

– Mulțumesc!

Când deschise ochii, o văzu privindu-l așa cum niciodată nu fusese privit de o fată. Privirea ei spunea mai mult decât o mie de vorbe. Se ridică și întinse mâna spre ea. O ajută să se ridice și porniră alături, fără un cuvânt. Pășeau în același ritm. El puțin mai înalt decât ea, ea palidă și straniu de tăcută. Pentru prima dată, de când se știa, Mircea nu simțea nevoia să vorbească. Persoană veselă, expansivă, sociabilă și cu o extraordinară poftă de viață, cuvintele făceau parte, pentru el, din bucuria de a împărtăși totul cu ceilalți. Până azi. Azi cuvintele îi păreau fade și străine. Fata de lângă el nu avea nevoie decât de atingerea degetelor sale, care le țineau strâns pe ale ei. Nici măcar n-o privea. O știa alături de el și-i era de ajuns.

Tunetele începeau să se îndepărteze. Picăturile de ploaie se răreau din ce în ce mai mult. Intrară în cofetăria de pe colț. Era cald și

bine. Undeva, lângă fereastra din spate, o măsuță adăpostită în spatele unor canapele, oferea puțină intimitate. Mircea o așteptă să se așeze, apoi comandă două ceaiuri fierbinți. Aveau nevoie! Erau amândoi uzi și înghețați. Așa cum stătea în fața ei, îi auzea clănțănitul mărunț al dinților. Sosi ceaiul. Ea întinse mâna după ceașca fierbinte. O cuprinse cu ambele mâini și și-o apropiie de obraji. Aburii ușori îi încălzeau obraji, făcându-i ochii să strălucească. Îl privea pe deasupra ceștii cu o urmă de curiozitate și cu zâmbet suspendat undeva în colțul ochilor. Sorbea din când în când câte o gură de ceai fierbinte, serioasă și preocupată, apoi îl privea din nou. Părul începea să i se usuce, încrețindu-se ușor. În semiîntinericul din cofetărie, ochii erau de un căprui închis, adânc și catifelat. Din boxele date mult prea tare, vocea solistului de la Cargo răsună răgușit: Plouă încet, încet/Plouă și mi-e dor/De ochii tăi, să mor/ Îmi e dor.

Fără nici un avertisment, ea se ridică de la masă și puse lângă ceașcă contravaloarea ceaiului. Nu-l lăsă să spună nimic, ci rosti calm și hotărât:

– Plătim nemțește.

Apoi se îndreptă către ușă și se îndepărtă fără să privească în urmă, lăsându-l fără replică.

*

O căutase apoi zile în șir. Pe străzile micului orașel, prin parcul ce strălucea după ploaie... Fata cu ochi fantastici nu era de găsit. Nu știa nici măcar cum o cheamă! De fapt, nu știa absolut nimic despre ea... Nici măcar nu era sigur că i-ar fi recunoscut chipul în lumina soarelui. Nu-și amintea trăsăturile ei, doar ochii... ochii de un verde atât de intens încât uneori părea negru, ochii care îl priviseră ca de dincolo de lume...

Ioana Vintilă

FLASH

Dragă Iris,

Mai știi când am fost la concertul ăla de 1 Mai, în Flow / eu m-am amețit bine doar de la două sticle de Cranberry Red's / am umblat pe tot centrul să îmi cumperi niște covrigi, ca să absoarbă alcoolul / nu mi-ai plăcut covrigii de la magazinul ăla de la care ne luam tot timpul gogoși / așa că am luat din altă parte, nu mai știi de unde / mâncam covrigi reci și tari și ne holbam, în tăcere, la un cer gol /

Sau mai știi când ne făceam planuri să ne luăm un apartament împreună când mergem la facultate / poate să ținem o piscină / neagră, cum îmi place mie / tu să gătești, că eu sunt antitalent la asta / eu să fac curățenie / doar să nu mă pui să șterg pânzele de păianjeni, știi cât de mult îmi e frică de păianjeni /

Sau mai știi când beam Sheridan la tine / ne învăteam, ținându-ne cu mâinile de urechi până amețeam bine / ne țineam respirația / cădeam leșinate câteva minute / o luam de la capăt?

Sunt o curvă, Iris. Ultima curvă. În iarnă am fost la C. acasă, când ai lui erau plecați. Am băut bere și pălincă de la Dragoș, din aia bună de vreo 70 grade. Mă ardea sternul și C. semăna din ce în ce mai mult cu G., chiar dacă are părul mult mai scurt și al lui e lins și unsuros mai tot timpul. Și am ascultat Travka la greu, în timp ce fumam din aceeași țigară și trăgeam pe nas tutun care te făcea să-ți dea lacrimile (știi, atunci când îl tragi pe nas ca lumea, are un gust mentolat de te ia cu friguri) / Robin & the Backstabbers / Steel Panther (era un videoclip explicit și grotesc cu multe tipe mai mult dezbrăcate care se frecau unele de altele și versuri scârboase și retardate de genul fuck the goo-goo dolls / they can suck my balls) / apoi ne-au apucat pandaliile și am pus Goran Bregovic / mi-am dat jos maioul / dansam (ne zbenguiam, mai bine zis) / C. avea un fel de bec primit de la două hipioate, în Vămă, lumina în 'enspe mii de culori și transforma locul într-o discotecă jalnică de genul celor din anii 80' / ne-am sărutat în timp ce îi probam cămășile din second-

hand/ m-a împins parcă de perete și mi-a pipăit sânii / fă-mi un blowjob, ok? / ești un tâmpit / haideeee. sau măcar un handjob, na / labagiu mai ești, fă-ți singur / avea un pat de vreo trei persoane, în timp ce îl mușcam de ceafă îmi povestea cum i-a tras-o Diane în patul ăla, doggy-style, în timp ce ea învăța derivatele / idiotul m-a excitat, dar îmi pierise tot cheful după asta / m-am îmbrăcat și am plecat / afară ninge și îmi intrase zloată în bocanci /

De la o vreme am niște mici meduze în păr / sâni / la axile. Stau acolo și hibernează, de obicei. Prima oară m-am speriat de cele de pe sâni. Vreo două săptămâni am fost convinsă că am cancer & nu voiam să fac chimio, știi cât de mult țin la părul meu & hotărâsem să îți las ție toate chokererele mele și brățările cu ținte și tricoul cu Eluveitie și cel cu Arkona și cel cu Rammstein și cel cu Nightwish, deși știu că ți-ar fi fost mic, și mie îmi era. Mă rog. Am fost să fac un ecograf. M-am bucurat când am văzut că tipul care m-a chemat din sala de așteptare era destul de tânăr, măcat nu trebuia să îmi etalez sânii în fața unui boșorog. La dracu', de ce a trebuit să cobesc?! ăla tânăr era doar asistentul. Doctorul chiar era un boșorog gras și libidinos și cu chelie lucioasă. Mi-a pipăit fiecare centimetru de pe sâni, cu chestia aia rece de la ecograf, după ce a întins pe fiecare un gel transparent. Chiar dacă stăteam întinsă, puteam vedea ecranul alb-negru al ecografului. Nu erau noduli canceroși. Erau niște meduze-caracatițe. Caracatițe-meduze. Meduze care scuipă cerneală. Care se încolăcesc în jurul sternului și rod cu niște dințișori mici și zimțați marginile plămânilor. Și în locul ăla își lasă cerneala, iar din cerneală crește măghiran. Lui T. îi place măghiranul. De asta stă ore în șir cu urchile lipite de sternul meu? Să audă meduzele alea? De asta îmi sărută sânii și sfârcurile și uneori mușcă din ei? Că au gust de măghiran?

Să nu uiți să dai apă arbustului de la mine, da?

Huggies,

Lara

ESEU

Vavila Popovici

Carolina de Nord

APOLINIC
SAU DIONISIAC?

Termenul *apolinic* provine de la numele eladic al zeului Soare - Apollo și desemnează, conform dicționarilor, ordine, măsură și armonie, caracterizat fiind printr-o contemplare senină, detașată: „lucid, rațional, luminos, senin, echilibrat”. Termenul *dionisiac* provine de la numele zeului pelasgo-trac al viei, vinurilor și orgiilor, Dionis (grecizat: Dionysos) fiind echivalentul roman al zeului Bacchus. Bine cunoscutele „serbări dionisiace” erau festivități romane ținute în cinstea lui Bacchus, denumite Bacchanalia, care urmăreau eliberarea de inhibiții și constrângeri sociale. Unele dicționare definesc termenul „dionisiac”: „spargerea echilibrului, lipsa de formă, răscolirea instinctelor” sau „stări paradoxale, bețiile, orgiile, violența dominând peste rațiune” etc.

Filozoful german **Friedrich Wilhelm Nietzsche** (1844-1900) a folosit ambii termeni și întrucât la gândirea lui mă voi raporta succint, amintesc că s-a născut într-o familie protestantă, neasumându-și valorile religioase ale familiei; s-a simțit veșnic un izolat, s-a declarat ateu și adversar al creștinismului. Considera că toate valorile supreme ale existenței ar fi inventate, inaccesibile omului, care își pierde voința de putere în timp, și astfel existența devine lipsită de sens. Cu această logică și-a făcut apariția nihilismul, una din temele sale centrale. Admitea că viața poate avea un sens, o orientare către ceva, doar cu condiția existenței voinței de putere, care îi poate determina finalitatea, conceptul de *supraom* desemnând o necesitate în personalitatea umană.

Se considera „imoralist”, în lucrarea **Dincolo de bine și de rău** morala fiind catalogată ca „o acțiune tiranică, împotriva naturii și de asemenea împotriva rațiunii”. Lumea o împărțea în casta stăpânilor și masa sclavilor, fiecare detestând-o pe cealaltă. Adevărul este că Nietzsche a fost un om bolnav și boala și-a pus amprenta asupra gândirii sale. Cu toate acestea, filozoful austriac **Rudolf Steiner** (1861-1925) recomandă să ne desprindem de gândirea că geniul trebuie să fie un om complet sănătos, vorbind totodată despre „un sâmbure morbid existent în personalitatea sa”, amintindu-și cum singur recunoștea că „din boală a primit impulsul de a dezvoltă în interiorul lui o concepție despre lume optimistă”. Vorbim despre optimismul forțat, ca o reacție față de pesimismul schopenhaurian, după ce Schopenhauer îi făcuse inițierea în filozofie și Nietzsche fusese, la început, în admirația sa. Lui Nietzsche îi plăcea tot ceea ce vestea prezența puterii, îi dispăcea și renega tot ceea ce trăda slăbiciune. În cartea **Nietzsche Anticristul** scria: „Mila împiedică legea evoluției care este cea a selecției”. Gândirea sa contrasta izbitor cu cea a scriitorului german **J. W. Goethe** (1749-1832), care analizase dictonul „cunoaște-te pe tine însuși”, susținând că nu trebuie să-l interpretăm în sens ascetic, prin cugetare sau autocontemplare (cum a făcut-o Nietzsche), ci prin fapte: „Caută să-ți faci datoria și vei ști imediat ce e cu tine”.

Gândirea lui Nietzsche a fost în opoziție și cu cea a filozofului german **Immanuel Kant** (1724 -1804) care afirmase: „Rațiunea nu aprobă fericirea, dacă nu este unită cu demnitatea de a fi fericit, adică cu puritatea morală”, iar mai târziu, psihiatrul elvețian **Carl Gustav Jung** (1875-1961) exprima: „Moralitatea nu este o neînțelegere născocită de un Moise ambițios pe muntele Sinai, ci ea ține de legile vieții și este produsă de cursul normal al existenței, la fel ca o casă sau un vapor, sau oricare alt instrument de cultură”.

De fapt, Nietzsche a fost inspirat, dintru început, de frumusețea culturii grecești, aceasta constituind punctul de plecare în gândirea sa și pe parcurs constituind un punct de comparație pentru tot ceea ce îl nemulțumea în cultura vremurilor în care trăia. Analizând tragedia antică, s-a cantonat pe antiteza între frumusețea apolinică și grandoarea destinului tragic dionisiac. Figura lui Dionysos are o semnificație importantă în filosofia sa, atribuindu-i o veșnică transformare și devenire, devenirea fiind expresia voinței de putere. Morala creștină bazată pe milă, ajutorare a substituit-o cu morala durității, morala stăpânilor, a celor care dictează, ca o morală a resentimentului celor mulți. Individualist fiindu-i gândirea, considera că omul, în adâncul ființei sale, este o ființă ratată, un *animal bolnav*, pentru că nu-și urmează instinctele, este ratat ca ființă liberă, deoarece conștiința sa falsifică voința de putere: „natura omului este himerică: el se dezbină pentru a construi un vis, o morală, o religie, pentru a-și justifica existența în lume, inventează o lume, în asemenea lucruri stă măreția și înfrângerea sa”. Pentru Nietzsche principiul vieții nu era utilitatea și conservarea, cum susținea biologia darwinistă, ci creșterea puterii.

În lucrarea intitulată **Așa grăit-a Zarathustra** și-a cristalizat ideea imaginii supraomului, spunând că „Dumnezeu a murit!”, construind o filozofie cu un orizont anticreștin declarat, în care înlocuiește ființa Divină cu supraomul; în zadar încearcă unii să răstălmăcească spusele lui, susținând că moartea lui Dumnezeu ar însemna „moartea întregii lumi, proiectate ca fiind o lume suprasensibilă, a idealurilor, principala justificare a realității”.

Dionisiacul folosit de Nietzsche - starea explozivă a unui spirit - redă tocmai sugestia unui afect, echivalent în psihologie cu „impulsul” oscilant și haotic: extravertirea, senzualitatea, tumultul, sexualitatea, izbucnirea voluptoasă a formelor spirituale individuale. Apolinicul se dezvoltă la celălalt pol, introvertit și melancolic, influențat de lumina formelor frumoase, a soarelui și a aparenței. Sunt numite două stări modificate ale conștiinței, complementare - beția și visul - stări ale inspirației; artistul dionisiac se lasă convertit de pierdere de sine în jocul beției, celălalt - apolinicul - acceptă jocul visului și-al contemplării. Formele de exteriorizare ale artei, muzica și poezia erau pentru el expresiile cele mai puternice ale creației, ale dionisiacului și apolinicului, ele putând pătrunde în adâncul ființei, metamorfozând, accentuând

stările spirituale; cu ajutorul voinței fiind sporite puterea și plenitudinea de viață a personalității, omul devenind mai puternic ghidat de propriile legi create de sine însuși; cuvântul și imaginea, ca semne ale zeului Apollo, nu pot reda niciodată mitul tragic în toată profunzimea lui, în lipsa lui Dionysos.

În cartea **Nașterea tragediei** mărturisește că cele două zeități ale artei, Apollo și Dionysos, împreună cu termenii apolinic și dionisiac sunt împrumutate de la grecii care nu-și exprimau teoriile ezoterice profunde ale concepțiilor lor despre artă în noțiuni, ci le întrușchupau în figurile grăitoare ale zeilor, spre o mai ușoară și bună înțelegere pentru cele două zeități ale artei. Acest fapt dovedea că în universul grecilor exista un contrast uriaș, atât în origine, cât și în finalitate, cearta dând naștere, prin emulație, unor creații mereu mai viguroase.

Nietzsche era însă de altă părere, pentru el „*Totul este chaos*”, adică lipsa ordinea, armonia, înțelepciunea și frumusețea. Aceasta nu-l împiedica să fie îndrăgostit de destin, oricum ar fi el, chiar o existență dionisiacă. Și, deoarece grecii socoteau visele mesaje ale zeilor, Nietzsche explica: „*Pentru a înțelege mai bine acele două instincte, să ni le închipuim ca pe niște lumi estetice deosebite: a visului și a beției, fenomene fiziologice între care se poate observa un contrast analog aceluia dintre apolinic și dionisiac. [...] Crede-mă că iluzia cea mai adevărată a omului i se dezvăluie numai în vis [...] toată divină comedie a vieții cu al ei Inferno trec prin fața sa...*”. În continuare Nietzsche vorbea în lucrarea respectivă despre exaltarea dionisiacă ce îl cuprinde pe om uneori, în special în timpul beției, spunând că sunt oameni care se fereșc de aceste manifestări ca de niște „boli”, întărind ideea vrăjii spiritului dionisiac ce reînnoiește legătura dintre om și om, iar natura înstrăinată până atunci, își serbează împăcarea cu fiul ei răătăcit, *Carul lui Dionysos* nu în zadar fiind acoperit cu flori și coroane, sub jugul lui pășind tigrul și pantera. Supraomul cu întreaga cultură umană nu poate fi așa cum vroia Nietzsche - numai o creație de artă fără alt criteriu decât pasiunea sau frumusețea creației însăși -, ci umanitatea are nevoie de criteriul moral care să primeze asupra celui estetic și care trebuie să o însoțească pretutindeni, în toată existența sa.

Deși Nietzsche își manifesta aversiunea față de politică, conceptele folosite de *voința de putere* excesivă, (inspirată de Schopenhauer dar dusă la extrem) și *supraomul* - ca o derivată a primului concept - și care ia atitudine împotriva turmei impunând tuturor propria morală, au constituit sursa de inspirație a ideologiei și politicii naziste.

Sigur că filozofiei lui Nietzsche i s-a răspuns în acest mod: Tot ce a fost creat în omnire, n-a fost creat ca un prestigiu al forței, ci ca o evidență a idealului; creștinul știe că valorile conștiinței sale sunt mai înalte, că mila este o acțiune mai înaltă decât o acțiune dură, de egoism; sensul adânc al devenirii și creației ce fixează poziția omului în cosmos este tocmai de a descoperi tot mai adânc sensul noțiunii de umanitate, „a ceea ce este mai uman în om”.

Și cu toate glasurile auzite, inspirate din filozofia lui Nietzsche, dar nu numai, voința omului de a-și îmbunătăți existența, înțelegerea rațională a limitei putinței, credința în existența

(Continuare în pag. 24)

Adrian A. Agheorghiesei

Îmi crapă capul. Parcă cineva mi-a băgat un tirbușon într-un ochi și înainteză în sus. Încerc să-mi pipăi fruntea, dar palmele nu ajung acolo. Și bărbia parcă mi se desface, îmi simt gingiile umflate. Dar cel mai rău mă dor genunchii. Nu știu, ceva de fier mă apasă pe rotule, strivindu-mi picioarele. Vreau să le îndoi, dar ori nu mă ascultă, ori n-au loc. Miroase a beci. Ba nu! A rădăcini, a pământ. Sau a lemn. Dacă nu aș clipi, aș spune că am ochii închiși, așa beznă e. De fapt, cu ei închiși, tot mai disting câteva pete. Și frigul ăsta... Scot limba, o învârt. Simt câteva fire de ceva sărat. Sau amărui. Încerc iar să ajung cu mâinile la cap. Nu știu de ce nu ajung - ori nu le pot mișca, ori... Dar dacă nu le pot mișca, de ce mă dor coatele? Și uite, le pot mișca: acum mă bat cu palma pe piept și aud poc, poc, poc. Simt în vârful degetelor ceva moale, sigur lucios. Și niște... da, niște hârtii. Și mai e ceva dur. Împing din tălpi, mă târâsc cu totul câțiva centimetri. În sfârșit! Am reușit să îndoi picioarele puțin. Nu mă mai taie așa tare frigul și parcă și tirbușonul a dispărut. Dacă n-aș mișca și nu aș auzi cum îmi foșnește respirația, aș spune că am surzit. Și dacă țin aerul în mine, aud clar cum curge sângele și inima cum bubuie, ca un baros de plumb. Adulmec aerul unsuros, măsoz spațiul cu trupul, ridic capul, îl las să cadă, îmi duc mâna pe lângă corp, mângâi podeaua, o lovesc cu unghiile, apoi tavanul aflat la vreo douăzeci-treizeci de centimetri de nasul meu... și, pentru câteva clipe, nu mai aud nici măcar respirația, nici măcar sângele. Sunt un bolovan, un bolovan de simțuri făcute gheață de singurul gând care mă mai locuiește: ăștia m-au îngropat de viu!

Nu știu cât timp a trecut, dar respir mai greu. Nu știu nici măcar dacă mai e timp, dacă mai sunt sau ce dracu mai e. Singurul lucru pentru care mai încerc să gândesc e frica, frica asta care ba mă încălzește, ba mă răcește, ba amândouă deodată. Oi fi mort și asta e moartea. Dar nu mi-amintesc să fi murit. Și dacă-s mort, de ce îmi pot da seama că-s mort? Și de ce simt la fel ca înainte? Dar când e înainte? Poate-s mort de atâta timp, încât am uitat cum se simțea viața. Da, sigur sunt mort. Și atunci de ce mi-e teamă și de ce vreau să ies de aici? Și de ce am senzația că pot să aleg? Ce fel de moarte e asta de nu pot s-o deosebesc de viață? Uite, eu aleg să fiu viu. Și vreau să ies dracului de-aici. Dar cum? Poate reușesc să mă întorc pe o parte, să spunem că reușesc. Să spunem că mă țin degetele, unghiile și crucea asta pe care acum o deslușesc clar, după forme, să spunem asta. Sap în stânga sau în dreapta și dacă mi-ajunge aerul și nu-mi cade mână... Dar dacă nu-s într-o mar-

gine și dau de vreun mort? Și dacă mortul nici măcar putrezit nu-i? Nu! Trebuie săpat în sus. Dar cum trec de capac? Așa cum aș fi trecut și de scândura din lateral. Cum dracu de m-au băgat ăștia de-a viul în sicriu?! Poate ar fi mai bine să nu fac nimic, să aștept. Sau poate, agităndu-mă, termin mai repede socoteala. În fond, mai rău de atât... Na, că de acum respir praf. Și, ia! Dacă fac liniște, parcă aud sunete străine. Aud pe naiba, am să crăp ca prostul aici, cu toate pregătirile făcute. Și bărbia asta mă omoară. Am gura umflată cât o prună. Ce mama... Deschid gura și pipăi gingiile. Simt lipsă. Mai pipăi o dată. Îmi lipsesc dinți. Doi. Ția de aur. Fix ăia. Nenorociții ăștia mi-au furat dinții! Cioclii dracului, borâți nenorociți! Dar... mi-au lăsat banii. Ce cioclu lasă banii? Deci dinții i-au luat ai mei, cât eram cald încă. Mi-au luat dinții. Râd de mă prăpădesc! Să fi fost tata, nevasta? Râd și-mi pipăi partea de unde, cândva, i-am dat fîcat femeii.

E tot mai frig și habar n-am câtă vreme a mai trecut. Poate nici n-a trecut. În tălpi am sticlă. Mă chinui să îndoi degetele, unghiile scrijelesc... N-am șosete. Țștia nu mi-au pus șosete. Și dacă bine am simțit eu... da, sacoul ăsta e fără doi nasturi. Primul și ultimul lipsesc. Țșta e costumul bunicului. Și nici măcar ăla bun. Mda, dac-am murit înaintea lui... Bine că nu m-au băgat în cutie în fundu' gol. Aș vrea să mă enervez, să mă enervez ca un bărbat.

Bizar - mi-a trecut frica. Sunt demult aici. Acum sunt mai liniștit, mai senin. Respir mai bine. La capătul sicriului parcă o văd pe ea. Zâmbește dulce și dinții galbeni îi scilpesc. Și alt bărbat, în șosete doar, o ține de după umeri. Se vede c-o iubește și că o va săruta. Îi va băga limba în gură, îi va linge dinții ăia de aur, iar ea îi va spăla șosetele. Se vor iubi mult.

Încerc să împing capacul, să-i ard două peste ceafă, dar mâna cade încheștată pe cruce. Și nici nervos nu sunt. Și parcă nici nu mai vreau afară. La ce-i nevoie de un știrb, un desculț? Nu mi-e bine aici, în locșorul meu, cu toate ale mele, știind că nu pot avea mai mult, dar nici mai puțin?

M-au legat la picioare, nu le pot depărta deloc. S-or fi temut că fug... Mi-e sete și am început să mă strâng într-un perete. S-a făcut și lumină, lumină mov. Da, aș putea să mănânc ceva. Uite, din stânga iese un viermișor cu aripi de apă. Și uite și un pelican cu nasturi în urechi. Sigur mă caută pe mine. O fi aflat ceva. Și pe piept îmi sare o broască. Sigur are lentile de contact, că prea albastră e. De sus se aud bufnituri și mă ninge cu bucățele de ficat. Bineînțeles că și mie mi-a fost dor de tine, draga mea văduvă cu picioare largi. Dar de ce ciocănesc păsările astea de deasupra mea? Să se fi terminat tramvaiele la oraș? Să urc? Nu, nu vreau afară, asta ar fi ultima picătură...

*

– Da' are ceva pe el?

– Are, bre, ți-am zis că are.

– Sigur? Știi tu sigur sau ai auzi și tu așa...

– Are, bre, n-auzi?! Doar știi în ce casă stă, pe un' se-nvârte, cum rupe norii cân' cade pe la o nuntă, un botez... Și ai văzut ce merțan i-a dat fraieru' lu' nevastă-sa, merț' ce-l conduce ăla care acum o încalecă și pe ea. Ha, ha!

– Bun. Dacă mă murdăresc degeaba pe labe, te-am ars. Da' știi cum? Te-am ars nasol. Acolo te las lat, te bag în pământ, nu alta, auzi?

– Are, are. Și am auzit. Hai, ia alea în spate!

*

După o oră de săpat, tâlharii ajung la coșciug și dau capacul la o parte. Mortul deschide ochii, hoții încremenesc. În câteva clipe, unul dintre ei pune mâna pe capacul de la sicriu, folosindu-l ca pe un scut, apoi, amândoi o rup la fugă. Mortul își întinde oasele, inspiră lacom, se șterge la ochi și, clătînându-se, reușeste să se ridice în picioare.

După câteva minute, timp în care își amintește tot și își face ordine în gânduri, se uită adânc în întuneric, după tâlhari.

Nici să moară omul în tihnă nu mai poate, își spune, apoi, făcând pâlnie din palme, zbiară:

– Bă, unde fugi, bă?! Adu, bă, capacul înapoi, mama ta de șnapan!

(Urmare din pag. 23)

APOLINIC SAU DIONISIAC

în existența și ajutorul Divinității există și vor exista, ele fiind „o înzestrare umană universală, capabilă să-i unească pe oameni, să-i emoționeze și să le ridice spiritul în sfere înalte”.

Unii se mai întreabă și astăzi, dacă filozofia lui Nietzsche, numit și „falsul profet”, cunoscându-i-se firea blândă, amabilă, având și o educație creștină, nu este cumva provenită dintr-o iubire răsturnată:

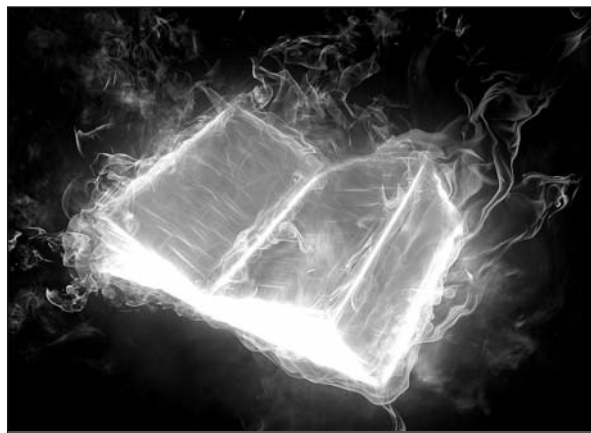
„Dragostea nu dă naștere urii? Oare nu l-a atacat pe Wagner fiindcă l-a iubit? N-a atacat creștinismul fiindcă știa cât de adâncă este mila de oameni? Nu este filozofia sa numai o dramă a singurătății sale adânci?” Dar și a suferinței fizice?

Toți filozofii, în gândirea lor, pornesc de la sămburele fericirii - căutat, gândit în diverse forme, voit să fie găsit și de multe ori pierdut. Cauzele pierderii au fost și continuă să fie adânc analizate.

Lumina zeului-soare Apollo, astăzi, pare umbrită de nori negri. Dar, cred, ca și mulți alții, că vom depăși această perioadă întunecată a timpului nostru; credința în frumusețea adevărului își va păstra puterea de a-i aduce pe oameni împreună, în mod demn, pentru un scop comun, „fie că acesta va fi unul moral sau unul de apărare”. Și nu poate fi altfel, deoarece omenirea a aspirat întotdeauna spre lumină, armonie și echilibru, omul bucurându-se de rațiunea dăruită de Divinitate, pentru a trăi în bucurie și comunione, fructificând sentimentul dreptății și al iubirii.

Dorim, da, să construim un „Templul apolinic” - frumoasă exprimare a unui poet! - acesta fiind scopul luminos al vieții noastre, dar el nu poate fi construit folosind „pietre dionisiace”. El trebuie construit cu „pietre apolinice”. „Șantierul” trebuie curățat! Avem curajul și demnitatea să dăm la o parte „pietrele dionisiace”?

ACTUALITATEA LITERARĂ Anul V, nr. 4, septembrie 2014

♦ Cât de frumoasă este irealitatea artistului o demonstrează, într-un editorial-eseu **Nicolae Silade**: „... vuetul vântului de afară și ropotul ploii pe acoperișul de tablă sunt altfel decât pe youtube. Iar dacă mergi afară și te lași îmbrățișată de vânt și de ploaie, cu pletele răvășite și creștetul ud, realizezi și simți că ești în marele univers (...) De aici încolo, interpretările pot deveni filozofice, religioase sau literare. Realitatea, însă, e doar una. Dar noi, care eistăm pentru un timp în această realitate, putem spune oare că nu suntem reali, putem oare accepta că suntem doar o ficțiune a realității? Bineînțeles că nu. Mai degrabă suntem tentați să credem că realitatea e o ficțiune. (...) Hai să luăm o carte, **Divina Comedie** să zicem, sau un manuscris de la Marea Moartă, sau **Epopoea lui Ghilgameș** și să ne întrebăm unde sunt cei ce le-au scris. Chiar dacă au existat, pentru un timp, în realitate, s-au transformat în cărți. O ficțiune? Da. O ficțiune a realității care erau ei la acea vreme. Iar cărțile, o realitate pentru noi, cei de acum. Îmi vine să exclam: O, ficțiune a ficțiunilor! Totul e ficțiune!”

♦ De o sensibilitate aparte, poezia **Antonie Zavalic** are ferestrele deschise spre seninătatea înserării: „În visul meu plouă și oamenii înfiază morminte, ajung să le iubească/ ca și cum ar fi din trupul lor. Apoi le căsătoresc cu alte/ trupuri iar moartea/ respiră ușurată.” (**Acrilic**); „Astăzi sunt încă mică,/ tălpile mele învață noroiul și se bucură de oamenii care zboară./ E bine să fii jos, să vezi totul și lumea să-ți vină de minune,/ Copiii confecționează leagăne, basmul lor e o școală/ cu pereți negri, pe care nu se scriu decât întrebări.” (**I am loved**)

♦ Iată două savoros-ironice „divertimente” semnate de **Ciprian Măceșaru**: „Am visat o femeie goală într-un lan de grâu. Când m-am trezit, lanul de grâu dispăruse.”; „Astăzi m-am îmbătat. Când m-am trezit era ieri.”

♦ Doamna **Magda Ursache** aduce în atenția cititorilor o carte despre neiertările noastre, atât de des puse sub pecetea uitării: **Copilăria, ca luptă de clasă** (Fundatia Academia Civică, 2013). Desprindem, din comentariu, secvențe incredibile, pe care am uitat, se pare, că chiar generația noastră le-a trăit: „Oameni integri, probi, morali, specialiști de marcă, înțelegând să-și slujească țara, comunitatea într-un moment greu. Ca Mircea Vulcănescu, omorât în iadul temniței la 40 de ani. Devenise criminal de război, cum este și astăzi: sentința n-a fost anulată. Dar au fost condamnați călăii în numele doctrinei, ca Drăghici, ca Maromet, Ca Gh. Crăciun? Nu. Au fost absolviți, s-au bucu-

rat de imunitate, iar partizanii din munți, care mai trăiau în 1990, au murit încet, nereabilitați.”

ONIX Anul III, nr. 9 -10 (25 – 26), septembrie – octombrie 2014

babil că ei au uitat să mai fie, dacă nu autori de cărți, atunci măcar cititori. Nu cred că sunt multe state civilizate care să aibă o asemenea lipsă de respect față de scriitor și de carte. Din păcate, unele dintre aceste spectacole grotești sunt conduse, cu multă abilitate, chiar de scriitori care știu să se fofileze, rotunjindu-și și astfel veniturile materiale.

Așa de aiurea să fi fost lumea din totdeauna? Nu cred. Altfel cum ar fi apărut vestitele biblioteci ale lumii? Dar, vorba cuiva, cine mai poate ști?!”

♦ **Theodor Codreanu** notează în **Numerul în labirint**: „Lecția pe care o dă națiunea intelectualilor internaționaliști este usturătoare. Ardelenii și basarabenii sunt cei care vor salva spiritual românesc în fața moleșelii balcanice de la București.”

♦ Delicată și nostalgică bijuteria lirică intitulată **Balada rândunicii**, semnată de **Eugen Evu**: „De jocul meu, la Domnul cer iertare/ Și peste deal când luna se ridică/ Simt parcă zborul ei în răsufare/ Cu-n ultim zvâcnit, ca de rândunică.../ Sau poate cuibul ei cu patru pui/ Rămași orfani, or fi știut să zboare?/ Doar cuibul părăsit și-al nimănui/ E-n inimă la mine și tresare... / O, iartă-mă! Eram copil în sat, - / Nici satu-acela nu-i și nici copilul,/ Nici jocul nu mai e adevărat/ L-o fi trăit ori poate l-am visat/ Mai jos de Rai, unde s-a stins și trilul.”

♦ Remarcabil ni se pare și poemul **Regăsire cu flori de piatră și fluturi (Violeta Deminescu)** din finalul căruia cităm: „mă cuprinzi/ te implor îngere/ nu îmi muri a mia oară/ și taci!/ în moarte/ și-n iubire/ se pleacă în liniște”

♦ **Geo Galetaru** demonstrează că poeziei, atunci când scriu proză, adaugă textului ceva inefabil, un fel de rostire îngerească care încântă cititorul: „Perdelele glisează pe suprafața sticlei, stârnind un foșnet săcăitor, care se transmite în aerul camerei, încărcându-l de un indefinibil mesaj vibratil. Cercuri concentrice joacă în fața ochilor lui Ariel, mici turbioane tăindu-și vad în spațiul dintre ușă și pat. Acum s-ar putea să intre mama, fără un cuvânt, fără un gest, doar pașii ei înaintând tăcuți pe mocheta roasă care acoperă parchetul. Un halat imaculat, ca o spumă a zilelor sau ca zăpezile de pe Kilimanjaro, îi acoperă trupul slăbit de

vârstă și de resemnare. Doar ea, acum, mama - apropiindu-se de pat, cu un surâs misterios și cald agățat de colțul gurii amare. Mama ține în mână perfuzia cea de toate zilele. Și meseria ei este destinul, acest animal care-ți sare în față când nici nu te-aștepti.” (**Destinul, acest animal care-ți sare în față**)

CONTA

Anul III, nr. 15 -16 (aprilie -septembrie 2014)

Continuare din nr. 6 al revistei Ferastra

♦ Alexandru Mironescu (1903 -1973) oferă în **Jurnalul** său o probă relevantă că lumea căpătuielii românești nu a apărut după revoluție. Ea a fost și este aici, ca o povară pentru viitor: „O dinamică efectivă a prosperității pe toate planurile se transformă, la alte niveluri, într-un soi de căpătuială mic burghez, pulverizată, după situații și posibilități. La nivelul societății, «activitatea» capătă un caracter febril de... reorganizare. Etape succesive (din ce în ce mai dese și mai încărcate de discuții și controverse), de reorganizări care ajung la forme catastrofale de dezorganizare, iar oamenii efectiv nu mai fac nimic, deși „muncesc” pe brânci. La nivelul existenței individuale sau de familie, apare un anumit soi de dezordine, cu un anumit soi de căpătuială, ceva de improvizatie, cu pe undeva un sentiment obscur de *sauve qui peut*.” - (14 noiembrie 1967)

♦ **Mariana Rânghilescu** își încheie astfel interesantul studiu monographic despre **Dorin Tudoran**: „Activitatea de scriitor a lui Dorin Tudoran a urmat un traseu sinuos, cu pauze mari de prezență în spațiul vieții literare românești, însă nu și la masa de lucru. Dovadă sunt recente apariții editoriale și premii care vorbesc nu numai despre valoarea neperisabilă a scrierilor sale ci și despre o operă cu lungă bătaie în timp. Premiul Național de Poezie «Mihai Eminescu» pentru Opera Omnia l-a adus din nou în atenția criticii literare. Așa cum spunea și Laurențiu Ulici «Poezia nu poate lua locul codului moral sau al opțiunilor conștiinței istorice, dar poate, dacă poetul are forța de a-și domina cuvintele, să le cristalizeze într-o emoție estetică. Autorul Pasajului de pietoni o are.»”

Din același studiu reținem anecdotică presupusei legături filiale cu scriitorul Radu Tudoran, risipită de D.T. într-un interviu din „Hyperion”: „În realitate, de Radu Tudoran, unul din marii domni ai literaturii române, m-a legat o prietenie foarte onorantă. Eram în perioada cea mai neagră a izolării mele, când, într-o zi, sună cineva la ușă. Întreb «Cine este?». Mi se răspunde «Tata». Cum tatăl meu murise de câțiva ani, mi sa părut o glumă sinistră. Am deschis. Era Radu Teodoru (...). N-a stat mult - cât să bea un pahar cu apă. Vorbea puțin. Mi-a spus doar atât: aș fi fost extrem de mândru să fi fost băiatul meu.”

♦ De foarte departe, din turnul de fildeş al neliniștii, reputatul chirurg **Radu Grama** scrie despre „**România, țara de la capătul gândului**” (Posibil titlu pentru un volum ce urmează să apară): „Revoluția din 1989 a fost trădată sau exploatată de cei fără scrupule și poporul român ar mai trebui să se ridice încă odată acum împotriva celor care îi exploatează mai rău decât comuniștii, sau dacă nu-i exploatează, cel puțin îi fură ca în codru. Mulți oameni sărmani sunt la un pas de cerșetorie! Dacă mass-media română rămâne indiferentă și nici cea din apus nu poate fi stimulată în direcția

(Continuare în pag. 26)

(Urmare din pag. 25)

RĂSFOIRI

mai sus menționată, atunci probabil că nimic nu se va schimba și acest popor își merită soarta. Un număr fluctuant de intelectuali se vor angaja din când în când în polemici, mai ales polemici neinteresante pentru români și în acest fel își mai «descarcă» sufletul și conștiința. Nu, trebuie făcut ceva serios și destul de urgent, altfel nimic nu se va schimba generații întregi de acum încolo. Nu uitați, cu noi va dispărea generația care știe ce a însemnat atât comunismul cât și capitalismul în România. Generațiile ce vin vor fi mai inocente și mai ușor de manipulat.”

◆ Din grupajul semnat de poetul nemțean **Giuseppe Masavo** un poem, **La zoo nu hrăni animalele**, este mai mult decât interesant. Iată câteva diamante din montura lirică: „nu mai muri ursule, lasă-le oamenilor/ dreptul de proprietate în stele (...)/ copilul își trage mîna/ nene, ursul ăsta e singur/ ce știe piciul despre singurătate? îți spun eu/ vînzătorul de singurătate: o goarnă / mută ce reciclează aerul din plămîni și ciuperca invizibilă/ transmisibilă a bacilului koch/ scaietele prins pe hainele de duminică ale mirelui/ cîinele care te înșfacă pe la spate.../ vezi l-au închis în cușcă să-și ispășească pedeapsa pentru minciună/ (spune că moare și n-a mai murit)/ așa va muri de durere și singurătate ca și oamenii/ dragă, nu-ți întinde mînuța printre gratii/ nu-i voie, te-ar putea sfișia (lasă viața s-o facă).../ (...) după toate spaimele toate minunile lumii după toate apocalipsele/ ciclurilor de viață maiase după după după/ pînă cînd nimic nimic nimic/ și mai cînd? // DA/ îmi întind mîna printre gratiile cuștii - foarte conștient -/ să simți cum spunea andré gide/ să simți natanael/ nu vreau să știu/ că nisipul plajelor e fierbinte vreau să-l simt da,/ na, ursule îmi întind mîna printre gratii sfîrtecă-mă”

VATRA VECHE

Anul V, nr. 9 (69), septembrie 2014

◆ Revista publică două poeme inedite de **Nichita Stănescu**, comunicate de criticul și istoricul literar **M.N.Rusu** (New York), care urmează să facă parte dintr-un volumul de inedite, în curs de apariție la editura Nico (Târgu Mureș). În așteptarea apariției editorial, le oferim cititorilor noștri unul dintre poeme: „Tot despre tine e vorba, tot despre «tu»./ Tot despre aer și despre ce se petrece în el./ Uite, voi lovi cu lingurița în frunze și ele vor suna ca de obicei./ Val trist, val sărat înfășurând cu fața-nlăuntru / imaginea lungă a după amiezii,/ lăsând să se rostogolească-ntr-o parte/ coaja de lămâie stoarsă a soarelui./ Printre strigăte, printre silabe, pești portocalii/ fac și desfac aceeași teoremă a lui Pitagora./ Din ochiul drept și zboară o pasăre bătând/ asurzitor din aripi./ Acum se vor fotografia pe pieptul și pe umerii mei/ toate umbrele./ Acum voi fi dezvoltat și se va privi prin scheletul meu/ alb, ca printre locurile goale dintre ramuri./ Tot despre tine însă va fi vorba, tot despre «tu»./ Se va spune pe-ndelete cum stai pe ouă./ Se va descrie amănunțit cum dai din aripi/ și din nou vei fi poreclită cu o mie de

nume./ Dintre care cele mai frumoase vor fi/ Pământul, Apa, Aerul, Focul,/ iar cele mai plăcute/ Iarba, Peștele, Pasărea, Inima...” (Tot despre tine)

◆ Într-o singură și elocventă propoziție, **Daniel Drăgan** (intervievat de **N. Băciuț**) „zugrăvește” panorama continuității literaturii române de la sfârșitul secolului trecut: „Scriitorii au scris. Unii au scris la închisoare, alții la mănăstire, alții la Sinaia sau la Mogoșoaia.”

Anul V, nr. 10 (70), octombrie 2014

◆ Pornind de la Romanul lui **Mihai Sin** - „Arta Izbăvirii” - **N. Băciuț** (își) pune câteva întrebări neliniștitoare, legate de meandrele vieții literare românești, de după decembrie 1989 (**Mihai Sin sau arta izbăvirii**). Un posibil răspuns: „Ierarhiile de azi se fac în bezmeticia unei lumi care pare mai degrabă că și-a pierdut orizonturile. Ba poate s-a pierdut și pe sine. (...) Avem în vedere un fenomen mai larg, care a pus la index mai rău decât comuniștii multe nume importante ale literaturii române contemporane, acuzate de vini mai mult sau mai puțin imaginare, ori de afilierea la alte direcții decât acelea care, vremelnice, exclusiviste, ca și în politică, stau în fruntea bucatelor, nemăslăsând osul de ros din mâini. Parcă nu deranjează pe nimeni că au dispărut din manuale, dicționare, compendii scriitori care nu pot fi ușor ntrecuți cu vederea, de la **Eugen Jebeleanu** la **Geo Bogza**, de la **Geo Dumitrescu** la **Ioan Alexandru**, de la **Mihai Ursachi** la **Cezar Ivănescu**, ca să iau, la întâmplare, doar câteva nume. Putem cobori mai mult în istoria literaturii și să ne întrebăm ce se mai întâmplă cu **Rebreanu**, cu **Sadoveanu**, cu **Zaharia Stancu**, cu **Marin Preda**, ca apoi să trecem în revistă autori despre care critica de dinainte de decembrie '89 se bătea în adjective: **D.R. Popescu**, **Augustin Buzura**, **Constantin Toiu**, **Dinu Săraru**, chiar și **Eugen Barbu**, despre ale cărui cărți - **Principele**, **Groapa**, **Săptămâna nebunilor**, **N. Steinhardt** afirma că sunt... capodopere.”

◆ Din **Biblioteca Babel**: „Ochi de apă de umbră,/ ochii de apă de fântână,/ ochii de apă de vis./ Tăcerea și singurătatea,/ ca două animale mici aflate-n voia lunii,/ din acești ochi se-adapă,/ din aceste ape.” (**Octavio Paz** - Apă nocturnă; traducere - Anca Tănas); „Azi e duminică. Nuanțe de miere/ urcă în eter./ Răsul copilului străpunge cu/ patos sufletul arid. // Precum o gladiolă care a fost/ lansată către cer/ O orgă-n depărtare tace./ E-o oră fără niciun rid!” (**Paul-Jean Toulet** - **Copla CVII**; traducere - Ion Roșioru)

◆ „Umblu cu un arbore agățat de? pleoape./ Plantat în memorie,/ Consumă sinapse și materie/ cenușie./ Ramurile lui scriu cu mâna mea/ Rânduri la focautomat./ Paginile fac fotosinteză/ Când le acoperă umbra degetelor/ Încelestate pe pix.” Sunt versurile de început ale unui poem (**Când nu mă vede nimeni**) ce par să anunțe o nouă apariție pe bolta literaturii române. Este vorba de **Maria-Eliza Liță**, elevă în clasa a X-a la Colegiul Național Ienăchița Văcărescu din Târgoviște.

Anul V, nr. 11 (71), noiembrie 2014

◆ Încă un poem semnat de **Nichita**, din volumul cu inedite, în curs de apariție la editura Nico din Târgu Mureș: „Pe sora mea o trimet la munte/ printre jnepi, și de aici în sus/ printre picioarele de iepure ale razelor/ pe sub mormăitul meu mulțumit./ Să stea sus, să o zvârle în sus/ Crivățul plin de cuvinte/ de încurajare./ Să o subțieze, ducându-se/ cum se sub-

țiază pupila pisicii/ moartă de poftă, după un șoarece.// Pe sora mea, cu brațele întinse,/ cu brațele mele și ale prietenilor mei/ întinse/ o aștept să cadă, mușcată de stele,/ de sus să cadă în brațele mele,/ rănită și cu fruntea fosforescentă/ de febră./ Eu și cu prietenii mei/ vom alergera cu ea în brațe,/ o vom bandaja-o cu fâșii/ din părul nostru blond și/ din cămășile noastre decolorate./ Eu am să-mi lipesc urechea/ de coasta ei ruptă, încurajând-o:/ Ai răbdare, soră, ai răbdare,/ fiecare rană, fiecare boală/ e o hartă/ a cosmosului în mișcare.// Sora mea o să mă recunoască / Îndată/ După aceste cuvinte/ Și o să-mi zâmbească în timp ce/ Eu și cu prietenii mei alergera-vom/ cu ea în brațe/ strigând și chemându-ne pe nume/ stelele ocratoare.” (**Coborârea**)

◆ De ce nu a luat **Nichita Stănescu** premiul Nobel? Nicolae Băciuț adâncește misterul acestei întrebări, scriind (**Nobelul lui Nichita Stănescu**): „Era prea tânăr? Încurca socotelile cuiva? Trebuia să ia altcineva premiul înainte? Se spune că „Cel mai iubit fiu al poporului” nu vroia să ia nimeni înaintea lui acest premiu. Sau alții, dintre cei care nu mai găseau adjective pentru el, vroiau să îi asigure un astfel de premiu. Pentru pace?! Și că «serviciile» lucrau în acest sens. Fusesse **Nichita** blocat de cineva din țară să acceadă la Premiul Nobel? În 1977, ar mai fi fost o tentativă, scriitorul suedez **Arthur Lundkvist** propunându-l Academiei Suedeze pentru includerea pe lista nominalizaților pentru Premiul Nobel. Dar cine ne poate confirma această nominalizare? Cine ne poate spune dacă e adevărat că **Gabriela Melinescu**, una din marile iubiri din tinerețe a lui **Nichita Stănescu**, după ce s-a stabilit în Suedia, prin influența soțului său, **René Coeckelbergh**, un reputat editor, dar și prin traduceri sale din poezia lui **Nichita Stănescu**, ar mai fi reușit o nominalizare în 1979? În 1980? Cine ne poate garanta că **Nichita Stănescu** a fost cu adevărat în 1979 candidat la Premiul Nobel, alături **Max Frisch**, **Jorge Borges**, **Leopold Sedar Senghor**, **Odyseas Elytis** (Grecia), când premiul i-a revenit acestuia din urmă? Circulă „istorii” despre vizita unei delegații suedeze la București, pentru care U. S. R. n-ar fi asigurat un cadru oficial, lăsând întâlnirea cu **Nichita Stănescu** în seama improvizației poetului, în spațiul său locativ. Mai face parte din anecdotică nominalizării proiecția 1984, când «arsenalul» argumentelor venea cu greutatea celui mai important premiu internațional de poezie, «Cununa de aur»... Dar cum premiile se dau doar pentru autori în viață...”. Paradoxal, concluzia nu este una dezamăgitoare: „...oricum, poetul continuă să fie (re)descoperit pe meridianele literaturii. Să amintim doar că în 2013, la 30 de ani de la moartea sa, i se traducea în engleză, de către **Sean Cotter** (profesor universitar la «University of Texas» în Dallas și traducător important al literaturii române moderne și contemporane) și era lansată la New York antologia **Wheel With a Single Spoke and other poems/ Roată cu o singură spiță și alte poeme** (Editura Archipelago Books). Aventura poeziei lui **Nichita Stănescu** nu are, cum se spune, termen de expirare. Ea va continua să influențeze, la noi sau aiurea, așezarea lumii... în ordinea cuvintelor.”

(Urmare din pag. 26)

RĂSFOIRI

MEMORIA OLTULUI

An. III, nr.10 (32), octombrie 2014

♦ „Ai iubit, Măria Ta, Țăran Român, cu patimă fiecare palmă de pământ, fiecare slog, fiecare bucătică. Erăi altădată în stare să îți dai în cap cu frații, cu părinții, cu vecinii, dacă ți-ar fi răpit o feliuță din ce era al tău. Azi parcă nu te mai interesează pământul! Ți-ai plecat capul și-ți sângerează sufletul, când vezi în satul tău, în comuna ta, pe bucata de pământ pe care ți-au lăsat-o moșii tăi, cum se fac stăpâni cu acte în regulă învârtiții zilei, de care n-ai auzit neam de neamul tău. Te simți mic, și umilit, și neapărat de cei ce ar trebui să te aperi. Te simți strivit de cei ce au bani și relații, de hoții cu gulere albe. Cu o sută și mai bine de ani în urmă, George Coșbuc îți traducea gândurile și mesajul pe care-l transmiteai ciocoilor de atunci prin cuvinte ca acestea: «Să nu dea Dumnezeu cel Sfânt/ Să vrem noi sânge, nu pământ!/. Când nu vom mai putea răbda./ Când foamea ne va răscula,/ Hristoși să fiți, nu veți scăpa/ Nici în mormânt!»

Ai mai fi în stare, Măria Ta, să semnezi și astăzi un asemenea mesaj? Dar, de fapt, tu chiar mai ești?”. Tulburătoare și tristă această întrebare, care încheie materialul semnat de intelectualul și preotul dr. **Alexandru Stănculescu – Bârda**.

SPAȚII CULTURALE

Anul VII, nr. 36

♦ Valeria Manta Tăicuțu sincronizează fotografia din vis a Poetului cu realitatea contemporană: „Izolarea regală în turnul de fildeş nu mai impresionează turma; ea va clefăi în continuare hamburgei, va lălăi manele și se va lăsa anesteziată de știrile cu morți, violuri și tâlhării dintr-o lume de morți, de violatori, de hoți și de tâlhari. Renunță la scris un Poet? Se izolează, se pedepsește, se sacrifică pentru păcatele lui și ale lumii? Să fie sănătos în naivitatea lui de amărât care n-a aflat că plasticul și lumea virtual au învins toate cărțile, toate visele, toate iluziile lui.”

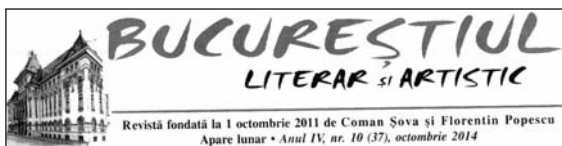
♦ Prezentând câteva din ideile filozofului francez **Jacques Rancière**, **Florin Dochia** adnotează: „Regimul estetic al artei se opune regimului reprezentativ, pentru a releva că «voința se epuizează pentru ceea ce ea crede a fi scopurile sale și care nu este, în realitate, decât mersul obstinant al unei vieți care nu vrea nimic.» Arta nu mai imită (mimesis) natura psihică sau pasiunile umane. De acum înainte, ea se atașează puterii proprii a lucrurilor sau a limbajului «pura putere de a produce sau de a se disipa în producția sa». Niciodată nu a fost evident că literatura ar gândi prin ea însăși, nici chiar când exprima idei, dar **scrisul poate fi considerat o formă de gândire și nu doar expresia gândirii**” (sublinierea noastră)

♦ **Virgil Diaconu** se joacă, din nou, dulce-amar de-a copilăria: „Bucuria mă ținea strâns la pieptul ei./ Balerina care merge pe sârmă îmi fura/ întotdeauna/ respirația./ Dar ea ajungea cu bine la capăt/ Iar păsările nu cădeau niciodată de la trapez.”

♦ Într-un alt excelent poem (**Tăcere**), **Ion Viștea** descifrează tăcerile asurzitoare ale revoltelor noastre cotidiene: „În sinea mea de nenăscut, îmi ziceam:/ «Așteptați, voi, puțin! Numai să scap odată/ din întunericul ăsta și-o

să vedeți/ ce gură, ce tărăboi am să fac./ ce-am să mă revolt, ce-am să urlu/ de o să sparg și timpanele surzilor!»/ dar când a venit vremea să ies la lumină,/ toate planurile mele de viitor s-au năruit./ «Taci! Taci cu mama! Taci că scoli cartierul!/. Taci puiule că se supără tovarășii de la Sovrom,/ că stăm perete-n perete cu ei și nu-i bine!»”

BUCUREȘTIUL LITERAR ȘI ARTISTIC

Anul VII, nr. 36

♦ Văzând cât de repede se învârtă rotativa, pentru unii autori de producții poetice, **Florentin Popescu** comentează: „... nu pot să nu-mi exprim mirarea când văd pe multe din copertile cărților care mi se dăruiesc că autori mai puțin cunoscuți și comentați de critic au publicat, în decurs de cinci-șase ani, uneori chiar mai puțin, chiar zece-cincisprezece cărți de poezie. Ori, cel puțin eu așa văd lucrurile, poezia nu curge la robinet, iar autorii ei nu sunt, ca-n legenda anticului rege Midas, oameni care tot ce ating schimbă în poezie. Dar poezia noastră de azi - și asta e un alt aspect al problemei! - a pierdut orice grilă de exigență, orice normă. S-au scăpat caii, cum se zice în popor, Fiecare scrie ce vrea, dar de aici și până la adevărata poezie e cale lungă!...”

♦ Adnotând recenta transpunere în limba română a poetei nipone **Shizue Ogawa** (în traducerea Manolitei Dragomir - Filimonescu), criticul **Adrian Dinu Rachieru** constată forța admirabilă a sentimentului apartenenței, ce caracterizează poporul japonez: „Deși specializată în literatură engleză, deși iubitoare de Keats și independentă față de stilul tradițional nipon, poeta își poartă cu mândrie sentimental de apartenență într-o epocă fluidă, trăind o globalizare în marș, amenințând ștergerea identităților. Tradiția, iată, e misterioasă și cenzurativă, totodată, blocând puseele emfactice, fără a impune un respect inhibant, paralizant”.

♦ Poetă și artist plastic, dar și redactor al revistei, **Iuliana Paloda-Popescu** publică, în pragul aniversării zilei de naștere, un melancolic grupaj de versuri, din care cităm: „... icoana în care Iisus/ Hristos pogoară de pe crucea/ înaltă și trece prin lanurile/ vii, cu brațele descise/ într/un alt veac!...” . Un sincer „**La mulți ani!**” poetei, și din partea redacției noastre.

♦ **Constantin Costinescu** propune, în **Aventura, ca risc existențial** două prototipuri ale „aventurierului”: *Ulise* și *Don Quijote*. Iubindu-l prea mult pe cel de al doilea, cităm opinia autorului despre „nebulia sublimă”: „El însuși (Don Quijote –n.n.) va deconspira, pe patul de moarte, credinciosului său scutier că viața sa doar a părut o învâlmășeală de nerozii, în realitate nu a fost atât de anapoda. Iluziile sale trebuie înțelese ca o formă specială de iubire, mai adevărată și mai fecundă, asemenea obsesiilor și năzuințelor adânci care îl singularizează și îl proiectează pe oricare mare creator într-un posibil univers fictiv”

♦ Ce altceva s-ar putea spune despre marele actor **Radu Beligan** decât că... joacă într-o nouă piesă de teatru („Lecția de violoncel” de Mona Radu, la Teatrul Metropolis). **Candid Stoica** încheie cronică spectacolului cu chiar cuvintele Maestrului (scrise despre Lau-

rence Olivier), cuvinte ce explică miracolul actorului de geniu: „actorul de teatru sculptează în zăpadă. Creează adică, minunate întruchipări omenesti cu măiestria sculptorului, dintr-un material efemer, ca timpul care durează, în cazurile cele mai fericite, preț de câteva anotimpuri. Apoi dispar. Se topesc. Și în unele cazuri fericite se eternizează. Prin memorie!”

OGLINDA LITERARĂ

Anul XII, nr. 154, octombrie 2014

♦ Vorbind, în editorialul intitulat **Mo-de și modele**, despre basme și diverși drago-beți, doamna Ștefania Oproescu hrănește gloaba... lizarea cu jeratecul unei mirări exprimată, cândva, de Henryk Sienkiewicz: „De ce dracu, nici un francez sau niciun englez nu se străduiește să-i placă unui polonez, ci numai polonezul lor? De ce întotdeauna numai polonezul se lingusește și cochetează? De ce aproape că se rușinează de originea lui?”

♦ În interviul pe care îl acordă **Angelei Baci**, **Liviu Antonesei** analizează starea actuală a criticii literare românești: „... criticii foarte cunoscuți înainte de 1990, cu excepția notabilă a lui Gheorghe Grigurcu, s-au cam retras. Manolescu sau Simion mai scriu câte un articol de critică sau istorie literară, dar de o critică de direcție nu prea mai poate fi vorba.

De o anume autoritate se bucură unii critici din generația mea ori de imediat după, Al. Cistelean, Ion Bogdan Lefter, Ion Buzera. Sînt interesați și cîțiva din criticii tineri, de la Daniel Cristea-Enache la Bogdan Crețu și Șerban Axinte, și de la Andrei Terian, care s-a cam retras din critica de întîmpinare, la mai mulți alții activi în Observatorul Cultural și România Literară...

Din păcate, constat că forte mulți critici tineri abandonează critica efectivă în favoarea unui fel de activitate de publicitate, fie în favoarea colegilor de generație, fie în slujba unora din marile edituri... Dar poate trece, o fi o boală juvenilă!”

CAFENEAUA LITERARĂ

Anul XI, nr. 9 (140), septembrie 2014

♦ **Alex. Ștefănescu** se întreabă, încă din titlul eseului pe care îl semnează: *Cine mai are nevoie azi de literatură?* O întrebare rechizitoriu, dezvăluind teritoriile defrișate ce se întind la nord de noi înșine:

„Întrebarea revine obsesiv: cine mai are nevoie azi de literatură? Și iată și răspunsul: toți avem nevoie de literatură, dar nu știm că avem nevoie.

Cu sute de ani în urmă, marinarii care călătoreau pe mări și oceane vreme îndelungată se îmbolnăveau de o boală misterioasă: le apăreau pete pe față și pe picioare, le sângerau gingiile, deveneau hidoși. Nimeni nu cunoștea cauza. După mult timp avea să se afle că boala - numită scorbut - era provocată de absența vitaminei C din alimentația marinarilor (care,

(Continuare în pag. 28)

(Urmare din pag. 27)

RĂSFOIRI

prin forța împrejurărilor, mâncau pesmeți, pas-tramă, dar nu și fructe și legume proaspete).

Într-o situație asemănătoare ne aflăm noi. Ne facem tot mai urâți și nu înțelegem de ce. Oamenii care citesc sunt frumoși. Lectura nu schimbă, bineînțeles, plastica feței. Design-ul fizionomiei rămâne mereu același pe care îl avem din naștere. Dar chipul unui om cultivat iradiază noblete, se înconjoară de un fel de aureolă ușor de recunoscut. Mă uitam la fotografiile lui Eugen Simion, făcute la diferite vârste. În tinerețe, figura lui, de țaran, deși bine proporționată, avea ceva rudimentar. Apoi, pe măsura trecerii anilor, după mii de cărți citite, acea figură s-a cizelat, a căpătat o distincție specifică unui cărturar”

◆ Uneori tristețea poate fi reconfortantă: „Nu, nu există nici un fel de comunicare. Mai degrabă, la mijloc sunt niște mecanisme savante, menite să-ți deformeze faptele, iar, în ultimă instanță, imaginea, și să-ți taie orice elan, pentru ca, într-un târziu, să te faci să alegi, iarăși, singurătatea - mamă bună, aspră, caldă - în iadul-raiul de fiecare zi. Să te reîntorci în subterana ta mereu același, mereu altul, tu, cel care ești și devii ceea ce ești. Aici e marea judecată. Aici începe cunoașterea adevărată. Restul sunt vorbe, fantezii, toane, divagații, întâmplări mărunte, scurse spre realitatea de fum, a cărei amintire e proaspătă și atât de vie. Orgoliul, smerenia și asprimea îndreptată împotriva ta îți vor fi sfetnici.” (Aura Christî – Între lumi)

ARGES**Anul XIV, nr. 9 (387), septembrie 2014**

◆ Din grupajul de poeme semnat de Andrei Mocuța am ales **Urșii polari din Barcelona**: „În Barcelona,/ cei mai mulți urși polari/ mor de bătrânețe/ și bărbile lor albe se revărsă/ în Marea Mediterană./ Alții sunt uciși de păpădii/ și vântul împrăstie blană/ în loc de puf.”

◆ Iată și un poem de făcut toamnă în suflet, semnat de **Florea Miu**: „Stăm drepti în fața ușilor prea mari./ Între copaci e-o dulce frământare./ Iubito, luna poartă ochelari,/ cîmpia se înecă într-o floare,/ timpul în somn se trage înapoi,/ cînd veacuri albe întregesc o rană;/ fluturii clipei, aruncați în noi,/ visează o lumină diafană./ Pereții toamnei nu mai pot rodi,/ vinu-i acrit în cupele gingașe./ Din lacrima frumoșilor copii/ se-nalță fumul desenînd orașe.” (Poarta îndărătnică)

PLUMB**Anul X, nr. 91, octombrie 2014**

◆ Marius MANTA scrie, pe marginea

volumului de poezie **Tanagre. Îmblânzirea amintirilor**, semnat de poeta **Eliza Macadan**:

„În noianul de volume apărute, poezia de calitate pare a se ascunde într-un joc crud cu răbdarea lectorului ce probează abilități de a aprecia cu adevărat calitatea iar nu limbajul grobian experimentat de «noile valuri». În fapt, pentru iubitorul de poezie, numele Elizei Macadan nu este unul necunoscut - ba dimpotrivă! (...) Încă din start, aș menționa o anume lipsă a convențiilor în poezia Elizei Macadan. Bine ținută în frâu, descoperim ceva dintr-o revoltă susținută continuu, un soi de micro-anarhie interioară din seva căreia poeta găsește pe mai departe rosturi în cotidian.”

◆ **Mihai Busnea** își acordă (sic!) un interviu (**Halal de mine sunt român!**) pe care îl justifică: „... până-n 89 tu vorbeai și te asculta Securitatea: după - vorbim toți, dar nu ne ascultă nimeni. Asemănarea e doar aceea că ambele democrații sunt pur originale, de sorginte românească. Inconfundabile. În virtutea acestui drept constituțional, am hotărât să dialoghez cu mine însumi...”. Iată și un... autorăspuns auto... ironic: „Cândva, în era roșie, ni se spunea că lumina vine de la Răsărit. Acuma, cine să mai știe de unde mai răsare. Dacă răsare, ori e numai o iluzie optică în imaginația noastră. Pentru că ne-am obișnuit să trăim cu Speranța. Am luat-o la braț și nu-i mai dăm drumul...”

◆ Sensibilul și talentatul poet **Nicolae Mihai** trece podul de flori spre poezia confratelui **Traian Vasilescu**, din volumul **Sfeșnic în rugăciune** (Ed. Notograf Prim, 2012): „Ca orice poet autentic, Traian Vasilescu scrie o poezie în care sentimentele nu pot fi trucate, iar realitatea, oricât de sufocantă și urâtă ar fi, nu va reuși să-l îngenuncheze. În ciuda canoanelor forme fixe pentru care a optat, poetul cu o percepție vizuală și acustică gravă, dar și cu o sinceritate aproape dezarmantă, știe să se aplece, cu grijă și selectiv, asupra ideii poetice pe care o transfigurează generos. La temelia fiecărui text poetic descoperim cu ușurință o conștiință etică profundă dominată de exigențe morale, poemele ...fiind adevărate oglinzi ale sufletului”

◆ Suplimentul revistei - dedicate ediției 2014 a Festivalului Toamna bacoviană - se deschide cu prezentarea laureatilor din acest an:

PREMIUL NAȚIONAL GEORGE BACOVIA - ◆ **Adam Puslojić**. Iată un scurt poem din opera marelui poet sârb: **Depart de oameni**// Le-am spus:/ spânzurați-mă de spânzurațoarea/ cerului!// În jurul gâtului puneți-mi/ un lanț albastru!// Ei mă traseră pe roata soarelui./ Mă răstigniră/ din răsărit până la apus,/ din prima mea dimineată/ până la ultimul amurg./ Umbra mi-o aruncară căinilor,/ iar cămașa cerurilor.

Premiile Festivalului:

◆ **Mihai Cimpoi** - Premiul pentru exegeză ◆ **Doina Cernica** - Premiul pentru publicistică literară ◆ **Emilian Marcu** - Premiul de excelență ◆ **Paul Blaj** - Premiul special al juriului

Premiile revistei ATENEU:

◆ **Radu Cârneli** - Premiul OPERA OMNIA ◆ **Eugen Uricaru** - Premiul pentru proză ◆ **Theodor Codreanu** - Premiul pentru istorie și critică literară ◆ **Ioan Tudor Iovian** - Premiul pentru poezie ◆ **Victor Mitocaru** - Premiul special.

Premiile Filialei USR Bacău:

◆ **Adrian Dinu Rachieru** - critică ◆ **Nicolae Cărlan** - restitutio ◆ **Maria Elena Cușnir** - proză ◆ **Mihai Merticaru** - poezie ◆ **Ion Dinval** - poezie ◆ **Nicolae Pogonaru** - poezie ◆ **Valeria Manta Tăicuțu** - poezie ◆ **Viorica Petrovici** - proză ◆ **Cristina Ștefan** - debut critică.

Premiile revistei PLUMB: ◆ Poezie - **Camelia Iuliana Radu**; ◆ Proză - **Ioan Culiță Ușurelu**; ◆ Istorie literară - **Livia Ciupercă**; ◆ Debut proză - **Daniela Ingrid Cosma**.

ARCA**Nr. 7 - 8 - 9 (292, 293, 294), 2014**

◆ **Vincent Piednoir** (autorul cărții **Cioran avant Cioran. Histoire d'une transfiguration**, Gaussen, 2013), în interviul pe care i-l acordă lui **Ciprian Vălcan**, spunea, printre altele: „Cioran scrie mereu ca o ființă umană, nu ca o mașină... El caută ceea ce este adevărat și nu Adevărul. Dacă majoritatea textelor sale sunt extrem de cizelate, dacă acordă o atenție maniacă exprimării, dacă nu optează decât pentru stilul care impresionează - este pentru că felul său de a spune este indisociabil de ceea ce vrea să spună. Rigoarea sa este mai puțin conceptuală decât estetică - și asta nu-i puțin! Ce ar fi Proust sau Céline fără stilul lor? Gândindu-mă, găsesc că Cioran este mai aproape de artist decât de filozof. Când scrii despre el - cu siguranță că ai remarcat - este greu mai ales să rezisti tentației de a-l cita mai mult decât normal: ciudat, nu? Pentru că la el efectul este primordial, trebuie mai întâi simțit, probat.”

◆ **Robert Șerban** își adună resursele lirice dintr-o orbire comparabilă cu cea a lui Homer: „uneori lumina se stinge singură/ brusc/ atunci/ bezna vine pale pale/ ca zăpada/ la început e puțin cald/ apoi începi să te strângi în tine/ ca un corn de melc în melc/ se face tot mai frig/ tot mai frig/ și deodată auzi pași/ ce se apropie prin omăt/ e adevărat:/ moartea te găsește mult mai ușor pe întuneric” (**Un corn de melc în melc**)

*Florentin
Popescu*

Scriitori la DNA

(pseudoreportaj de actualitate)

Azi-dimineată polițiștii au descins la 200 de adrese din Capitală și din țară la domiciliile unor scriitori, în urma sesizării unui grup de cititori de poezie care cu reclamat o serie de fapte de corupție din partea acelorora, (care, de altfel, se aflau în atenția organelor de cercetare de mai multă vreme). De la domiciliile celor vizați au fost ridicate câteva mii de kilograme de cărți, manuscrise, publicații și diverse alte înscrisuri. Procurorii au deschis un dosar penal privind faptele de corupție, care constau în consumul abuziv de hârtie pe care s-au imprimat texte fără valoare literară.

Un avocat prezent întâmplător la una din adrese, prieten al unuia dintre cei 200 care vor fi cercetați în libertate, a declarat presei că așa ceva este inadmisibil și ilegal chiar și într-o democrație fragilă ca a noastră.

La rândul lui, un purtător de cuvânt al polițiștilor, fiind probabil în temă cu cele sesizate de grupul de cititori amintit, a precizat reporterilor că acest caz este cu mult mai grav decât pare la prima vedere, având implicații multiple. La viitoarea anchetă, care va demara imediat, vor trebui să răspundă nu numai persoane individuale, ci și juridice, firme și ministere implicate în amintitele fapte de corupție.

Întrucât nu ni s-au dat amănunte, reporterii noștri, culegând informații din diverse alte surse, au căutat să meargă - pe firul apei -, cum se spune și iată ce au aflat: Sub pretextul nevoii de hârtie pentru industria alimentară și pentru armată, firme interpuse au solicitat Ministerului Apelor și Pădurilor o cantitate de câteva sute de mii de bușteni pentru a fi transformați în celuloză și hârtie - hârtie care a fost apoi deturnată pentru a fi folosită la tipărirea cărților, statul fiind prejudiciat cu câteva sute de mii de euro. În urma aprobării și tăierii buștenilor respectivi în trei județe din centrul și nordul țării au avut loc masive alunecări de teren. N-ar fi fost nimic dacă în apropierea fostelor păduri nu s-ar fi aflat câteva localități și casele mărginașe n-ar fi început s-o ia la vale.

Zeci de săteni din clădirile afectate au solicitat sprijin la autoritățile județene, dar acestea au dat din umeri, spunând că n-au soluții, că situația le depășește și trebuie să se adreseze Guvernului - ceea ce bieții oameni au și făcut. Răspunsul le-a fost, însă, amânat pe motiv că Prim-ministrul este pe moment foarte ocupat într-o polemică cu președintele țării și cu pregătirea campaniei electorale din toamnă.

Pe de altă parte, din surse care și-au păstrat anonimatul, reporterii noștri au mai aflat că în acest dosar ar fi vorba de cantități mult mai mari de bușteni, respective de hârtie, dacă se au în vedere și zecile de recenzii și cronici literare favorabile cărților incriminate și care au apărut în tot felul de reviste și foițe literare din țară (consumatoare de hârtie și ele), evident publicate acolo cu scopul de a le folosi unora drept piese de dosar pentru primirea în Uniunea Scriitorilor.

Lucrurile nu se opresc aci, deoarece în dosarul acesta de corupție, care se pare că în final va avea mii de piese, este implicat și Ministerul Educației și Tineretului, întrucât persoane neidentificate de acolo au permis difuzarea unor astfel de cărți, procurorii primind sesizări din mai multe județe din partea unor comitete de părinți pe tema - *Ce educație putem da copiilor noștri când le sunt aduse spre lectură cărți de poezie în care se vorbește numai despre sex, se cultivă cu o perseverență demnă de cauze mai bune, scabrosul, libidoul, mizeria?*-, cum bine și exact arătau semnatarii unei reclamații venită tocmai din județul Caraș-Severin.

Ba, mai mult, din dorința, altfel firească, a unor edituri de a-i ajuta pe confrații noștri din Basarabia, din Banatul sârbesc, ori pe cei aflați la muncă în Italia, Spania, Germania sau Marea Britanie cu biblioteci de carte românească de actualitate - astfel de tipărituri au ajuns și acolo, făcându-se prin asta un export de subcultură, de mizerii imprimate pe hârtie, cum se precizează într-o scrisoare primită de la o persoană mai vârstnică din comuna Vișina, județul Vlașca.

Solicitându-i părerea în legătură cu toate acestea unui pensionar care a lucrat ani în șir în Justiție, acesta ne-a declarat textual:

– Domnule, trebuie umblat urgent la revizuirea Codului Civil și a celui de Procedură Penală, fiindcă așa ceva nu se mai poate tolera! Aici nu e vorba numai de corupție materială și morală, întinsă ca o caracatiță în mai multe ministere și domenii. Nu e vorba numai de a-i trage la răspundere pe cei vinovați, ci de însuși viitorul generațiilor care vin după noi și care nu vor mai putea gusta așa cum se cuvine poezii de Coșbuc, de Alecsandri, de Eminescu, ca să nu mai spun de lirica noastră modernă: Blaga, Ion Pillat, Voiculescu și alții.

Un alt reporter, dorind să afle care este și punctul de vedere al Uniunii Scriitorilor în legătură cu acest caz s-a adresat d-lui Vasile Ghiocel, unul dintre secretarii acesteia, președintele fiind plecat la Paris pentru rezolvarea urgentă a problemelor unor scriitori români din diaspora.

– La noi, domnule, i s-a spus, totul se desfășoară potrivit Statutului Uniunii și nu văd unde ar fi putut apărea corupția. Primul nostru criteriu atunci când Comisia special desemnată ia în discuție primirea unui nou membru nu este numărul de cronici pe marginea cărților solicitantului, ci vârsta lui (trebuie să nu aibă mai mult de patruzeci de ani), pentru că ne punem întrebarea: „Nu cumva omul vrea să intre în Uniunea Scriitorilor pentru a beneficia de jumătatea de pensie pe care, potrivit legii, o dă Statul?”

– Bine, s-a arătat nedumerit reporterul, dar dacă vine cineva, cum a fost cazul lui Argezi, care a publicat primul volum la patruzeci și șapte de ani, și este, totuși, talentat, ce faceți?

– Lasă, d-le, i s-a spus, că un Argezi nu mai poate apărea azi! Dumneata nu vezi că acum tot românul s-a născut poet, cum zicea Alecsandri, și că oamenii publică chiar din primele clase primare? Uniunea asta nu e nici asociație de binefacere și nici casă de ajutor social. E bine să știi!

În fine, deoarece ancheta procurorilor abia a fost demarată, suntem convinși că pe parcurs vor ieși la iveală noi și noi aspecte, pe care în clipa de față nici măcar nu le putem bănuși. Pe măsură ce le vom afla, vi le vom face cunoscute și dumneavoastră, stimați cititori.

N.R.: Acest dosar n-are nicio legătură cu întrebările pe care auzim ca DNA le-ar fi pus de curând Președintelui Uniunii Scriitorilor...

Reporter

(pentru conformitate *Florentin Popescu*)

Ionuț Luis Popa

Orașul

Orașul plin de tălpi imprimate pe ciment își caută pulsul pe străzile mute chipuri plictisite joacă șah cu propriile idei.

Privit în fiecare zi ceasul, pudic de fel, rupe contractul cu timpul.

Geamurile murdare nu permit luminii să intre în așternuturi iar cafeaua vărsată pe birou înțelege viitorul mai ușor.

Copiii își ridică propria plajă lângă cișmeaua din cartier copacii merg la urgență având plămânii îmbâcsiți iar poștașul, deși plouă de două zile, ne aduce gândurile la timp.

Elevii își caută dragostea în pauza mare, își urmăresc pașii, gândurile, scriu versuri de amor părinții stau liniștiți în bănci așteptând strigarea catalogului.

Undeva... în piață bătrânii, uitați de vreme, își negociază existența în timp ce orașul este plin: de mașini ascunse în gropi, de taximetriși ce au multe curse spre cimitir, de semafoare ce-și schimbă culoarea în funcție de bacnotă, de fete ce cunosc dragostea pe băncile din parc.

Memoria orașului are și deșeuri uneori... Unde o să le descarc?

Ieșirea dintre cuvinte

În spatele zidului vremurile se schimbă poarta care stă mereu închisă nu dă posibilitatea ochilor curioși să pătrundă necunoscutul este păzită de umbre.

Acolo se decide când trebuie să apară Soarele când are voie Luna să se odihnească când Diaconul poate să mai plângă poziția Luceafărului pe cer sau ce culori poate să cumpere Pictorul pentru curcubeu.

Sfinții și îngerii joacă șah cei care mută pionii cel mai bine pot să ierte păcatele muritorilor Regele și Regina nu există locul lor este gol de când au fost trimiși în exil de propriul popor.

Copacii stau la umbra florilor nu au voie să crească firele de rouă își caută iarba păsările cântă aceeași partitură doar banca celor doi nu s-a schimbat este tot acolo în parcul dintre blocuri.

Poetul ignoră necunoscutul din spatele zidului clădindu-și propria realitate cărămidă peste cărămidă salvându-și, astfel, ieșirea dintre cuvinte.

George Mocanu

Oceanul memoriei

Jubileele erau singurele ocazii în care omenirea își mai amintea de existența lui Set. Retras de două sute de ani în peștera părinților în așteptarea eliberării sufletului din temnița-i de țărână, patriarhul își trăia singurătățile în rugăciune neconținută pentru sănătatea și mântuirea creației.

Supraviețuia tiraniei singurătății prin post și rugăciune. Zi și noapte, la lumina opaițului, aducea ofrande lui Dumnezeu Savaot, iar îngerii, aidoma unor albine, se înființau pururi ca să-i culeagă rugile de pe buze ca și cum rugăciunile sale fierbinți ar fi fost cel mai bun nectar de pe fața pământului.

Tânjea de o viață după o lume mai bună. Tânjea după raiul ratat de părinți și după Edenul scufundat, la marginea pustiului, sub dune de nisip și sub straturi imense de uitare. Când obosea rugându-se, Set își odihnea trupul și sufletul șezând pe piatră la gura peșterii și contemplând lumea. De sub piciorul muntelui se întindea lumea fâșie după fâșie până la orizont și chiar mai departe. An de an în pădurea de cedri apăreau tot mai multe luminișuri, insule de foc și fum, insule de singurătate, pâlpâiri timide de civilizație, semne ale edificării egoismului universal. Fiecare pământean avea orgoliul de a pune copaci la pământ, de a aprinde focul, de a-și ține dușmanii la distanță, de a-și croi destinul meschin, de a-și clădi propriul neam. Cu cât entuziasm se îndepărta lumea de ceruri!

Set, în ciuda faptului că era cel mai bătrân om, în viață, pe fața pământului, ultimul supraviețuitor din glorioasa vreme a edenității, și în ciuda trupului său ruinat de boli și de ani, încă mai vedea destul de binișor și, în acest fel, era în măsură să vadă cum, în timp ce omenirea se scufunda tot mai atroce în abisurile egolatriei, raiul se îndepărta de pământ și îndepărtarea aceea părea ireversibilă.

Îl mânărea riftul care se deschidea tot mai abrupt și tot mai larg între odraslele lui și Domnul. Prea puțini erau aceia care, intrând în cămarile lor de rugăciune, își mai aminteau de numele Lui. Și doar nu exista colibă, nu exista cort în împărăție care să nu fie prevăzut, la sfatul lui străvechi, cu o cămară de rugăciune. Dar sfinții, întorcându-și fața de la ceruri și fiind robiți din ce în ce mai profund de farmecele pământului, își transformaseră cămarile de rugăciune în hambare și în crame. Din cei patru mii de locuitori ai împărăției, fluviu uman izvorât din coapsele patriarhului, rugătorii dreptmăritori ajunseseră o specie pe cale de dispariție.

Set era dezamăgit, dar, în același timp, se simțea vinovat de necredința neamului pe care îl zămislise. Pentru că nu îl mai serveau prea mult puterile ca odinioară, pentru că îl ruinau slăbiciunile de tot felul nu mai avea cum să pogoare între odraslele sale pentru a le mostra și pentru a le întoarce cu fața spre ceruri. De propovăduirea credinței și a căinței se ocupau, în orice caz, fiul și nepotul patriarhului, înțelepții și vrednicii de cinstire Enos și Cainan, dar lucrarea lor era până la urmă o luptă zadarnică cu neantul. Sfinții nu vroiau să mai învețe înțelepciunea. Pentru ce atâta înțelepciune pe lume, când desfătarea oferea bucurii de mii de ori mai profunde?!

Fuga veghetorilor din împărăție și prăbușirea zidului de foc au arătat sfinților plăcerile de care se bucurau zi și noapte fiii lui Cain. Nu trebuia să-ți închini viața unei singure divinități când pe lume existau divinități cu miile,

după cum revelau credințele cainiților. Nu trebuia să postești, ci să te bucuri fără saț de belșugul pământului. Nu trebuia să meditezi la ispășire și la răscumpărare, ci să joci, să faci dragoste, să pipăi fericirea în perimetrul extazului, să asculți muzică, să bați cu sălbăticie în tobe, să fii violent ca să eliberezi demonii din tine, să bei sânge, să îți jupoi dușmanii, să urăști până la moarte, să produci cât mai mult zgomot pentru ca lumea nu doar să afle, dar să se și înspăimânte de existența ta, să te îndopi și să bei că doar o viață ai, să jertfești miilor de idoli pentru a-ți asigura un loc căldicel în lumea posibilă de dincolo, să-l iei de piept pe Dumnezeu când nu-ți face pe plac, să azvârlă cu pietre în ceruri și să blestemi pământul, să fii tu însuși propriul dumnezeu.

Zi și noapte ședea, deci, patriarhul la gura peșterii, cultiva liniștea lăuntrică și povestea cu osemintele părintelui său. Aveau ce să-și spună. Osemintele vorbeau despre eternitate și zădărniciie, despre cel mai priceput lustruitor de pe fața pământului pe nume timp, despre cum trupul lui Adam îngrășase viermii pământului, despre iluzorii spectacol al morții, despre tânguirile dreptilor și păcătoșilor în Șeol, despre adevărata fericire a păcii, despre neascultătorii fii ai dreptății, despre cum oamenii mâniau pururi cerurile și stelele. Set, când îi venea rândul, povestea despre dorul lui nețârmurit după eternitate, despre cum dorea el să se lepede de veșmântul de carne și să se arunce în oceanul veșniciei ca să înoate în fericire laolaltă cu îngerii, despre sfinții incorigibili, despre eșecul lui de a-i aduce pe sfinți pe potecile dreptății, despre amărăciunile pe care i le procurau ruinele Edenului ce se zăreau încă la răsărit de pustiul Dudael, despre dragostea nemărginită pe care o avea față de întreaga creație, despre cât de mult iubea păsările și insectele, despre cât de mult adora să pipăie iarba, despre admirația fără limite pe care o avea față de splendoarea brazilor, despre cât de mult se străduise o viață întreagă să imite tăria în credință a pietrelor și neclintirea lor, despre cât de dor îi era de blânda Azura care, la primele pâlpări ale bătrâneții pe chipul ei, a ales singurătatea pădurii de cedri pentru ca nu cumva, îmbătrânind, să piardă iubirea lui Set, ci ca bărbatul să o păstreze în inima lui pururi tânără și frumoasă, despre nostalgia care îi rodea puțin câte puțin din inimă ceas de ceas după glorioșii ani ai tinereții, despre melancolia care îl cuprindea când, la mijlocul toamnei, pădurea începea să-și cearnă frunzele și de la miazănoapte vânturile aduceau primele ninsori vestind, astfel, fie și vremelnice, moartea pământului, despre dorința de a o revedea pe Ada, fiica lui Rakeel, care, deși trecuse de multă vreme pragul celor patru sute de ani de viață, în ochii lui rămăsese tot cea mai scumpă și mai drăgălașă și mai alintată nepoțică din lume, cu două codițe și cu ochi albaștri.

Deasupra altarului, într-o firidă, pâlpăia luminița opaițului. Nu se stinsese făclia din ziua nașterii patriarhului. Untdelemnul turnat în opaiț de însuși Adam, ca mulțumire adusă Domnului pentru că îi dăruise un nou Abel mai norocos decât cel dintâi, era, prin urmare, leat cu Set. Dar de când șoimul Aia, trimis de Maleleil, adusese în gura peșterii vestea de necrezut a morții lui Cain, untdelemnul dădea semne de isprăvire, iar luminița opaițului pentru prima dată pâlpăia șovăitor ca și cum o prezență nevăzută ar fi vrut, suflând în ea, să o stingă. Înțelegea patriarhul că vremea desprinderii se apropia degrabă. Și dacă se apropia ceasul zborului sufletului din temnița cărnii, Set

vroia să îl întâmpine total eliberat, absolut despăținit, cu totul și cu totul liber.

Începuse, de vreo câteva zile și nopți, să-și ia rămas bun de la ființe și lucruri. În timp ce își lua rămas bun simțea cum trupul îi atârna din ce în ce mai greu fiind ademenit cu ispite irezistibile de pământ, iar sufletul, în colivia lăuntrică, nu mai avea astâmpăr și se zbătea neostoit ca să scape mai repede. Își lua rămas bun, dar parcă nu simțea în inimă bucuria pe care o așteptase de veacuri. Ce-i drept, bucuria desprinderii îi era umbră de veste despre Cain.

Dintr-o dată l-au invadat toate amintirile din trecutul cel mai îndepărtat, amintirile de la începutul timpului îngropate parcă de uitare pe fundul oceanului memoriei. Îi revedea vii și minunați pe tată și pe mamă și pe frați și pe surioare. Revedea, plutind ca niște corăbii pe oceanul amintirilor, peisajele de altădată ale copilăriei. Revedea pașiștea pe care se juca cu frățiorii Hori și Dișan și cu surioara Temna. Revedea splendidele ceruri de odinioară. Revedea apele curgătoare ce se prăvăleau în spume de pe stânci și formau lacuri în care el se scălda laolaltă cu bivoli. Revedea cățelușa Șua. Revedea stolurile de păsări care, pe atunci, erau mai numeroase și parcă nițel mai fericite decât în zilele de pe urmă. Revedea ogoarele pe care muncea din greu cot la cot cu tatăl. Revedea obraji plânși ai mamei. Revedea îngerii care încă mai umblau pe pământ pentru a lustrui creația pe care omul, săvârșind păcatul cel mare al neascultării, o umpluse de praful fărâdelegii. Îl revedea pe Remiel; în zori, pe cărarea din fața colibei îngerul trecea, încurcându-se în aripi și amuzându-l, astfel, pe copilașul din prag, trecea în grabă spre răsărit ca să poruncească soarelui să răsară; Remiel, însă, nu se supăra niciodată pe copilașul care râdea de stângăciile lui, ci, dimpotrivă, îl chema deseori la el ca să-l mângâie pe căpușor și să-i dăruiască cireșe și căpsune din grădina Edenului. Revedea iezii și miciei care se nășteau primăvara și puii de găină pe care el însuși îi ocrotea ca un tătic mai mititel. Revedea fânețele în care zburda împreună cu fluturii și cu albinele și pe care, începând din epoca adolescenței, la vremea coasei le pune la pământ împreună cu Adam pentru a asigura hrană animalelor pe timpul iernii. Retrăia încă o dată povestea de dragoste; cei dintâi fiori ai dragostei i s-au înfiripat în inimă în ziua aceea de primăvară când, la întoarcerea din lunga călătorie făcută împreună cu tatăl până la marea de la miazăzi, a revăzut-o pe surioara Azura; dar surioara nu mai era o fetiță, ci o fecioară splendidă care, pentru că înflorise miraculos, răspândea un parfum de șase, șapte ori mai frumos decât miresmele crinilor. Revedea flăcările din obrăjorii fecioarei după ce el, cu inima în clocot, i-a mărturisit cât de mult o iubea. Revedea nunta solemnă pe care au făcut-o în mijlocul holdelor de grâu după dorința lui Adam pentru ca noua familie să se bucure de belșug, de prosperitate și de binefacerile dragostei. Revedea zilele și nopțile de dragoste, revedea pânțele Azurei rotunjindu-se, revedea cu emoție nașterea lui Enos. Revedea coliba fericirii pe care singur o zidise. Revedea bătătura plină de băieței și fetețe. Revedea viața toată cu bune și cu rele. Revedea omenirea crescând și înmulțindu-se pe pământ din coapsele lui. Revedea veacurile de fericire. Revedea, în sfârșit, veacurile de claustrare în peștera părinților după pierderea Azurei. Despre Cain, bărbatul blestemat de pământ și pedepsit de Dumnezeu din pricina crimei lui, nu a aflat decât foarte târziu, de la Eva: i se făcuse dor mamei, într-o după-

(Continuare în pag. 31)

(Urmare din pag. 30)

Oceanul memoriei

amiază, de întâiul ei născut, o năpădisese jalea chiar pe ogor și numai pronunțarea numelui lui Cain de către îndureratul Adam i-a mai ostoit durerea.

După ce a aflat cumplita poveste, Set și-a întâlnit fratele numai din dorința de a ști dacă acela era cu adevărat rău, dacă își omorâse fratele din răutate sau pur și simplu într-un moment de nebunie, dar, văzându-l pe Cain, bărbat de o frumusețe sumbră și la fel de straniu ca un demon, devenise și mai confuz, căci fratele cel mare era pe atunci un amestec de violență și blândețe, cruzime și uluitoare bunătate, o creatură duplicată pe care nu o puteai interpreta în nici un fel. Și totuși, cu duioșie își amintea Set că fratele cel atât de urât nu doar de omenire, ci și de stele l-a îmbrățișat cu dragoste și i-a plâns pe umeri și l-a primit cu atâta bucurie în corturile sale de parcă ar fi fost îngerul care i-ar fi adus în dar mântuirea și, la plecare, i-a dat cele mai înțelepte îndemnuri și l-a binecuvântat nu ca pe un frățior mai mic, ci ca pe copilașul lui cel mai drag.

Dar într-un ceas târziu de toamnă un vânt se strecură în peșteră și Set simți cei dintâi fiori ai desprinderii. Făclia din opaiț pâlpaia din ce în ce mai slab, iar întunericul invadea degrabă locurile lăsate libere de risipirea luminii. Oceanul amintirilor s-a dizolvat pe nesimțite, apele cele multe s-au retras lăsând în urmă un uriaș pustiu gol în care nu mai băntuiau nici măcar umbrele vremurilor de demult. Și deodată pleoapele atât de obosite ale patriarhului s-au prăbușit, ochii n-au mai fost în stare să cerceteze împrejurimile, în timpane n-au mai ajuns trilarile păsărilor din pădurea din vale, ci s-a făcut ca un fel de vuiet. Atunci, cu ultimele puteri, Set și-a despicat inima în două pentru ca lumea întreagă să vadă splendorile care răsăriseră acolo din pricina ei. Și îndată din gura patriarhului a fâșnit spre văzduh un porumbel de o splendoare nemaivăzută care, după ce a cercetat cu luare-aminte toate zările, a început să se înalțe degrabă la cer.

Enoh, sprijinindu-se în toiag, ajunse, în sfârșit, după șase zile și cinci nopți de rătăcire pe cărările pădurii de cedru, la gura peșterii. Călătoria cea mare, pentru a fi o bucurie a cunoașterii și nu un calvar, avea nevoie de un început bun, de binecuvântarea lui Set. Dar la gura peșterii descoperi uimit un trup de piatră, de o măreție imemorială, care contempla o lume lăuntrică scufundată parcă în abisurile fără fund ale eternității. Și din opaițul străvechi urca spre tavanul peșterii un fuior șovăitor de fum.

Dan Petruț Cămui

În loc de iubește-ti aproapele

tata
întreabă
ce vrei să te faci
când vei fi mare
un pic neorealist șarjez hoț de biciclete
asta dacă nu o să vină americanii până atunci
să-ți rupă cravata pusă de mă-ta la gât

parcă-i o pereche de palme
supărate că nu primesc și celălalt obraz
ca un înger căruia nu i s-a deschis parașuta
când am atins pământul am luat poziție
de drepti

și-am
zis din clipa aceasta sunt om

îmi place carnea și vinul
știu din instinct că unul dintre ele
nu trebuie să sufere
pentru cei de altă religie
legea naturală luptă în mine cu două tabere
de refugiați tutti și frutti

aleg route 66
pe margine copacii îndreaptă capace de roți
carburantul trece prin frunze șarpe vâscos
pe capul său cu litere mari scrie *wanted*
ca în filmele americane cu Fred Astaire
dansează un cuc
gigolo pentru economia de piață

prețul pământului scade la bursă
luna a fost vândută generației în blugi
mascată de-o eclipsă schimb frecvența
deasupra

Kremlinului
Marea Roșie sună din trompetă
avioanele aruncă insecticid

parcă suntem cartofi de octombrie
albii și roșii
după rasă galbenii nu rezistă negrii nu există
într-un măr îmbunătățit genetic tata îmi spune
vezi dacă are viermi
dacă este curat înapoiază-l grecilor
pentru datoriile olimpice

în viața mea n-am întâlnit o femeie
ca tine streășină picurătoare mă bate la cap
ascultă Israele
întreabă și despre mine

FEREASTRA

Revistă editată de Asociația Culturală „Agatha Grigorescu Bacovia” Mizil

ADRESA REDACȚIEI:

Str. Agatha Grigorescu Bacovia, nr. 13 A;
TELEFOANE: 0244251144
Director - 0722653808; Redactor șef -
0769210763

E-mail:

lmanailescu@gmail.com; revista.fereastră@gmail.com;
codrin_lum63@outlook.com

DIRECTOR: Emil PROȘCAN

REDACTOR ȘEF: Lucian MĂNĂILESCU

REDACTORI:

Emil NICULESCU, Florin URSULEANU,
Mihai LOVIN CAȘOCA

CORRESPONDENȚĂ:

Maria Cornelia TOMA, Nicoleta TUDORACHE

Tehnordactare computerizată și fotografie: L. MĂNĂILESCU

La acest număr au colaborat (în ordine alfabetică): Adrian Agheorghiesei (pag. 24), Mihaela Aionesei (pag. 5), Doina Anton (pag. 6), Laurențiu Belizan (pag. 3 - 4), Cristina Bîndiu (pag. 21 - 22), Codrina Bran (pag. 10 - 12), Daniel Bratu (pag. 7), Oleg Carp (pag. 14), Dan Petruț Cămui (pag. 31), Liviu Comișia (pag. 20), Radu - Ion Dragomir (pag. 13 - 14), Rodian Drăgoi (pag. 20), Adi Filimon (pag. 7), Iulia Ivanciuc (pag. 5), Alexandru Jurcan (pag. 18), Ion Maria (pag. 7), Mihai Lovin - Cașoca (pag. 1 - 3), Lucian Mănăilescu (pag. 1, 15), George Mocanu (pag. 30 - 31), Dorin Mureșan (pag. 8 - 9), Emil Niculescu (pag. 17 - 18), Radu Părpăuță (pag. 9), Ion Peia (pag. 5), Oana Mihaela Pop (pag. 7), Ionuț Luis Popa (pag. 29), Florentin Popescu (pag. 29), Vavila Popovici (pag. 23 - 24), Emil Proșcan (pag. 1), Gabriel Rusu (pag. 19 - 20), Vlad Ionuț Sibechi (pag. 32), Maria Stan (pag. 6), Florin Ursuleanu (pag. 25 - 28), Corneliu Vasile (pag. 16 - 17), Ioana Vintilă (pag. 4, 22), Andrei Zbîrnea (pag. 7)

POETUL LUNII NOIEMBRIE**Vlad Ionuț Sibecheii****că veni vorba**

sunt aici cu jimi Hendrix dar fericirea
e tot timpul la cealaltă masă
acolo e septembrie se scot propoziții docte
din gramofon
e musai să se poarte cravată
pentru că atunci nu va mai conta cu câte grade
se înclină coloana vertebrală

lumea e format din silabe zbârcite și putrede
care înnoată cu nepăsare în heleșteul lor

numai jimi scoate din Stratocaster mărgăritare
și le aruncă în paharul cu bere. pleosc!
cine știe mai bine decât jimi cum e
cu sunetele?

să fii doar un sunet
nu tu corp, nu tu fraze prețioase,
retorici involuntare
un sunet care să facă din pătrat cerc
din opinci ponosite condorii cenușaresei

sunt aici cu jimi Hendrix
vom sta până la ora închiderii să jupuim
prezentul de la un capăt la altul

bătrânul - o viziune din exterior

bătrânul M.B. se hotărî să scrie
despre margine
despre ontologia haosului în care orice cuvânt
e o confirmare a spaimei
(ca atunci când picioarele
ți-au crescut direct din stomac)
țin minte îl priveam nedumeriți
el ne apuca de braț și privind în gol
spunea să facem liniște

și se făcu liniște ca în ziua dintâi
se îngroșară rândurile deținuților
telefonul de la ambasadă încetă să sune

veți auzi - spunea - cântecul de lebedă
al genunchilor mei bătrâni
pentru că uneori ai nevoie de o privire
limpede

de o baie în propria cenușă
să înțelegi că asta e
cea mai violentă răzbunare
nu îi simțeam ezitățile ne cutremuram
la fiecare adevăr pe care nu avusesem curajul
să îl rostim. bătrânul căuta cuvintele potrivite
răsfoind acele cărți roșii
despre noua ordine social
eu cred - spunea- că în oasele mele
s-a cuibărit noaptea - o boală ce absoarbe
imaginea livezilor înghețate

pe masa de scris se așternea umbra
noi stăteam la dreapta lui așteptând
un singur cuvânt pe care să îl întoarcem
pe toate părțile
un cuvânt ca o viață întreagă
un cuvânt ca o sinucidere colectivă
el se ridică închise fereastra

și începu să spună povestea
vânzătorului de castane

**adevăratele bestii -
a doua confesiune a bătrânului**

la urma urmei suntem cu toții spectator
(logica pantofilor de fier realitatea
tristă a marelui oraș
parfumul de curvă ieftină care persistă
zile în șir)
și știm că adevăratele bestii sunt alea
care se văd la radiografie
nici o baionetă oricât de adânc înfaptă
nu va reuși

să răscolească realitatea
din spatele ușilor. chiar atunci când mersul
nu va mai ține de reflex
ci de o satisfacție estetică
pionii intră în gurile de canal
ca într-un sicriu. locuințele
de la mansardă rămân goale
vei putea să renunți la pantofi să colinzi
străzile în mirosul acru al după-amiezii
de vară

de pe partea cealaltă marele poet
te va învăța să îmblânzești monotonia
vicleană
să o înțelegi să faci dragoste cu ea până când
erupțiile solare vor deveni o chestiune
personală

**între ziduri
meditațiile bătrânului despre libertate**

în față drumul se lărgeste și așteaptă
talpa fierbinte pe creștetul lui de uriaș,
prin fereastră
străbate glasul micului funcționar
cu acea voluptate a fluturului izbindu-se
de lampă
e timpul să pleci - șoptește - ești singurul
dintre noi
care poate fi salvat

între ziduri mi s-a născut o a doua respirație
printre carnetele de partid ale hipopotamilor
și scâncetele strămoșilor
o respirație exilată în partea
nevăzută a lumii

aici nopțile sunt lungi și dureroase
ieri o femeie a căzut în fântână
nu purta decât o cămașă cu motive florale
au încercat oamenii să o scoată dar câinele
dinăuntru ei s-a împotrivit

mă gândeam atunci
la moarte ca la o sticlă de vin îngropată
ninge de multe zile
peste neamul meu semipolonez bucuria
zilnică vine dintr-o sacoșă de rafie

azi o fântână a căzut în femeie
asta la noi se întâmplă din bătrâni
experții călcând peste tradiție au spus că
avem prea multe...
atunci unele au dispărut
căruțele se îndreaptă spre debarcader
și de acolo pe urmele zeului Nordic

câteva lămuriri

pentru că ceea ce experimentezi tu
nu este vreo răbufnire
spontaneitatea cu care te obligi
să pui semnul egal
între om și corabie
lucrurile s-au așezat de mult
s-a demonstrat că ficatul lumii e

din ce în ce mai mare o să ne încapă
pe toți până atunci alergăm haotic
pe străzi împărțim pliante despre
violența în familie ne cultivăm
propriile incendii
dacă orașul nu se va mai desfășura
în fața ci înăuntrul nostru
tote acestea vor fi utile
vei vedea că sfaturile mariei Stuart
nu au fost în zadar și obsesiv
te vei gândi la lucruri mărunte
apoi la oameni învinși
mintea ta fa fi un boulevard aglomerat
cineva te va învăța să respire
va desena o hartă a tranșelor
în care ești nevoit să lupți

e din ce în ce mai greu pentru pleoape
să rămână deschise ca și cum
Dumnezeu a hotărât că ne e mai bine
pe întuneric

nimeni nu îți spune că ai greșit

briceagul nopții ne decupează imaginea
după normele unei logici bolnave
suntem mâinile lui Escher ne-am creat
propria geografie
și funcționăm după un protocol
numai de noi cunoscut

ne înspăimântă excesul
de realitate coridoarele negre ale sunetului
când ne vei vedea străinule vei dori
să te mai naști o dată din plăcerea de a-ți trece
cordonul ombilical prin ghilotină

din camera asta

moarte se vede la câțiva centimetri distanță
își lasă urmele pe lenjerii, pe chiuveță
ca o pisică
ce scuipă ghemotoace de blană

pisica neagră joacă table în fața blocului
pariind pe zilele noastre

dublu sau nimic
țigările înfipite într-un dovleac zemos
se scutură

de codul de bare și ard mocnit
în căciula lui nea ilie de la termocentrală
zarurile oh, zarurile cu capetele lor de bovină
se izbesc de parbrizul ambulanței trezind
fauna din canale
blocul - o cușcă pentru hamsteri unde bătrânul
și nepotelul preșcolar aruncă alune
anii stau atârnați de gâtul bătrânului
câteodată anii se ascund
într-o anacondă și alunecă printre morminte

bătrânul se zbate într-o ecuație
cu zâmbetul larg
și hainele peticite în dreptul coatelor

în camera asta soarele intră timid
și-mi luminează o parte a călcâiului
aici gesturile stau pe întuneric

cafeaua boloboroșește în latina vulgar
și călcâiul meu
ca o lună plină se leagănă
stângaaaaa - dreaptaaaa

